

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

11/2017. (V. 26.) AB határozat	a Pécsi Ítéltábla Bhar.I.15/2015/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről, valamint a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 56. § (4) bekezdése és 376/A. § (1) bekezdésének c) pontja együttes alkalmazásával kapcsolatos alkotmányos követelmény megállapításáról	710
3119/2017. (V. 30.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	719
3120/2017. (V. 30.) AB határozat	alkotmányjogi panaszok elutasításáról	726
3121/2017. (V. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	736
3122/2017. (V. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	739
3123/2017. (V. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	742
3124/2017. (V. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	745
3125/2017. (V. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	748
3126/2017. (V. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	751
3127/2017. (V. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	754
3128/2017. (V. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	759
3129/2017. (V. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	763
3130/2017. (V. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	765
3131/2017. (V. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	769
3132/2017. (V. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	772

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TELJES ÜLÉSÉNEK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉTETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 11/2017. (V. 26.) AB HATÁROZATA

a Pécsi Ítéltábla Bhar.I.15/2015/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről, valamint a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 56. § (4) bekezdése és 376/A. § (1) bekezdésének c) pontja együttes alkalmazásával kapcsolatos alkotmányos követelmény megállapításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Pécsi Ítéltábla Bhar.I.15/2015/3. számú végzése sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jogot, ezért azt megsemmisíti.

2. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 56. § (4) bekezdése és a 367/A. § (1) bekezdésének c) pontja együttes alkalmazása során az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdéséből, a jogorvoslathoz való jogból eredő alkotmányos követelmény, hogy a pótmagánvádló a fellebbezési jogát a pótmagánvádas eljárás tárgyalási szakaszában is kizárólag a szabályszerű meghatalmazással rendelkező jogi képviselője útján gyakorolhatja. Ennek megfelelően a bíróságnak a jogorvoslati nyilatkozat megtételére – ha szükséges, a nyilatkozat tartalmát érintő egyeztetés lehetőségének biztosításával – abban az esetben is a pótmagánvádló jogi képviselőjét kell felhívnia és a jogi képviselő jogorvoslati nyilatkozatát a pótmagánvádló képviseletében tett jognyilatkozatnak kell értékelnie, ha a pótmagánvádló a tárgyaláson jelen van.

Az Alkotmánybíróság elrendeli e határozatának a Magyar Közlönyben való közzétételét.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó [jogi képviselője dr. Horváth Lóránd ügyvéd (1024 Bp., Ady Endre u. 8.) útján] az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben az indítványozó – pótmagánvádlóként eljárva – meghatalmazott jogi képviselője útján benyújtott vádindítványában vádat emelt egy magánszeméllyel szemben közúti baleset gondatlan okozásának vétsége miatt. A vádindítvány alapján a Szekszárdi Járásbíróság a 2013. október 30. napján kelt, 9.B.638/2012/17. számú ítéletében a vádlott bűnösségét megállapította és egy évre próbára bocsátotta. A járásbíróság ítélete ellen a vádlott és védője felmentés érdekében fellebbezéssel élt.
- [3] 1.2. A Szekszárdi Törvényszék mint másodfokú bíróság az ügyben tárgyalást tűzött ki, majd a 2014. október 16. napján kelt, 5.Bf.208/2013/12. számú ítéletében a Szekszárdi Járásbíróság ítéletét megváltoztatta, és a vádlottat a közúti baleset gondatlan okozása vétségének vádja alól felmentette.
- [4] Az ítélet kihirdetése után a másodfokú tanács elnökének a jogorvoslat tekintetében feltett kérdésére – a törvényben foglalt sorrendtől eltérően – elsőként a vádlott és a védő nyilatkozott, akik az ítéletet tudomásul vették.

Ezt követően a pótmagánvádló jogi képviselője az ítélet ellen bűnösség megállapítása és büntetés kiszabása végett fellebbezést jelentett be, majd a bíróság elnöke utolsóként nyilatkozta a pótmagánvádlót, aki nyilatkozata szerint az ítéletet tudomásul vette.

- [5] Ezután a tanács elnöke kihirdette azt a végzést, amely szerint a törvényszék az ítélet ellen bejelentett fellebbezésre figyelemmel az iratokat felterjeszteni rendeli a Pécsi Ítéltáblához, majd a tárgyalást berekesztette. A tárgyalás berekesztését követően – a másodfokú tárgyaláson készült jegyzőkönyv adatai alapján – a tanács elnökének felhívására a tárgyalóteremből távozó jelenlévőket a jegyzőkönyvvezető visszaszólította, majd a tanács elnöke közölte, hogy a pótmagánvádló jogi képviselője önálló fellebbezési joga hiányában, a pótmagánvádló nyilatkozatára tekintettel tisztázni szükséges, kíván-e fellebbezéssel élni a harmadfokú bírósághoz, ezért nyilatkozattételre hívta fel a pótmagánvádlót és jogi képviselőjét, hogy a jogorvoslatot illetően szándékukat egyeztetik-e. A pótmagánvádló jogi képviselője erre úgy nyilatkozott, hogy a pótmagánvádlóval abban állapodtak meg, hogy a vádlott felmentése esetén fellebbezést fognak bejelenteni. A pótmagánvádló pedig közölte, hogy a korábban jegyzőkönyvezett nyilatkozatával azt kívánta kifejezésre juttatni, hogy megértette a határozatot, egyébként fellebbezéssel kíván élni az ellen.
- [6] Mindezek után a másodfokú tanács elnöke megállapította, hogy a jogorvoslati nyilatkozatok helyesen kerültek rögzítésre és a jelenlévőket elbocsátotta a tárgyalóteremből.
- [7] 2. A Pécsi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság a Bhar.I.15/2015/3. számú végzésében a pótmagánvádló jogi képviselője által bejelentett fellebbezést – érdemi vizsgálat nélkül – elutasította. Indokolásában kifejtette, hogy tévedett a másodfokú bíróság, amikor a pótmagánvádló jogi képviselője által az ítélet ellen bűnösség megállapítása és büntetés kiszabása végett bejelentett fellebbezését az ítélet kihirdetését követően nem utasította el, hanem az ítélet ellen bejelentett fellebbezésre figyelemmel az iratokat felterjesztette a harmadfokú bírósághoz. Ugyanis a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: Be.) 367/A. § (1) bekezdése értelmében egyértelmű, hogy a pótmagánvádló jogi képviselője önálló fellebbezési joggal nem rendelkezik, ekként tévesen történt a jogorvoslat tekintetében már a nyilatkozatása is. Ezen kívül megállapította, hogy következetes az ítélkezési gyakorlat a tekintetben is, hogy amennyiben a fellebbezésre egyébként jogosultsággal nem rendelkező – azonban mégis nyilatkozó – jogi képviselő és az általa képviselt pótmagánvádló jognyilatkozata a jogorvoslat tekintetében eltér, nyilvánvalóan a jogorvoslati joggal rendelkező pótmagánvádló nyilatkozata az irányadó. Ebben az esetben pedig a pótmagánvádló az ítéletet a kihirdetését követően tudomásul vette. Mindezek alapján a másodfokú bíróság akkor járt volna el helyesen, ha a pótmagánvádló jogi képviselője által a másodfokú bíróság határozata ellen bejelentett fellebbezést – miután már a pótmagánvádló jogi képviselőjének nyilatkozatása is tévesen történt – mint nem jogosulttól származót elutasítja.
- [8] Rámutatott arra is, hogy a tárgyalás berekesztése után perbeli cselekmények már nem végezhetőek, így a pótmagánvádló tárgyalás berekesztését követően tett azon nyilatkozata, hogy az ítélet ellen fellebbezéssel kíván élni, joghatályos nyilatkozatnak nem tekinthető, ezért a harmadfokú bíróság a pótmagánvádló jogi képviselője által bejelentett fellebbezést – mivel az a másodfokú bíróság részéről nem történt meg – mint nem jogosulttól származót elutasította.
- [9] 3. Az indítványozó ezt követően fordult alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz. Panaszában és annak kiegészítéseiben kifejtette, hogy a Pécsi Ítéltábla pótmagánvádlót megillető jogorvoslati jogot érintő jogértelmezése megsértette az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében garantált jogorvoslathoz való jogot.
- [10] Az indítványozó hivatkozott az Alkotmánybíróság 14/2015. (V. 26.) AB határozatára (a továbbiakban: Abh.) és az abban – a képviselői és jogorvoslathoz való jogot érintően – megfogalmazott alkotmányos követelményre utalva kifejtette, hogy a másodfokú bírósági eljárásban a pótmagánvádló jogi képviselőjének jogorvoslati nyilatkozattal kapcsolatos felhívása után nem lett volna szükség a pótmagánvádló nyilatkozatására is, hiszen a jogi képviselő jogorvoslati nyilatkozata joghatályos volt. Ebből következően a harmadfokú bíróság tévesen – a jogorvoslathoz való alapjogot akadályozó módon – értelmezte a Be. 56. § (4) bekezdése, valamint a Be. 367/A. § (1) bekezdés c) pontja alapján a pótmagánvádló jogi képviselőjét megillető jogorvoslati jog terjedelmét azzal, hogy a bejelentett fellebbezést – mint nem jogosulttól származót – érdemi vizsgálat nélkül elutasította, holott a Be. említett szabályai, valamint az Abh.-ban megfogalmazott alkotmányos követelmény alapján egyértelműen megállapítható, hogy a fellebbezés érdemi elbírálásra alkalmas volt. Emellett kifejtette az indítványozó azt is, hogy a másodfokú bíróság a pótmagánvádló szükségtelen nyilatkozatásából eredő hibáját – a tárgyalás berekesztését követően eszközölt meghallgatással – ki is javította, tehát a harmadfokú bíróság számára teljesen

egyértelműen világossá kellett válnia, hogy mire irányul a pótmagánvádló és annak jogi képviselőjének a szárdéka.

- [11] Mindezekre figyelemmel az indítványozó kérte a Pécsi Ítéltábla Bhar.I.15/2015/3. számú végzése alaptörvényellenességének megállapítását és megsemmisítését.

II.

- [12] Az Alkotmánybíróság által figyelembe vett jogszabályi rendelkezések:

- [13] 1. Az Alaptörvény rendelkezései:

„XXVIII. cikk (7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

„28. cikk A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.”

- [14] 2. A Be. alkalmazott rendelkezései:

„56. § (4) A pótmagánvádló ügyvédi képviselete kötelező, kivéve, ha a természetes személy pótmagánvádló jogi szakvizsgával rendelkezik. Nem természetes személy pótmagánvádló képviseletének ellátására a sértett ügyvezetésre vagy képviseletre feljogosított tagja vagy tisztségviselője, illetőleg a sértettel alkalmazotti jogviszonyban lévő személy is jogosult, feltéve, hogy jogi szakvizsgával rendelkezik.”

„367/A. § (1) A másodfokú bíróság ügydöntő határozata ellen fellebbezésre jogosult a harmadfokú bírósághoz [...]

c) a pótmagánvádló,

[...]

(2) [...] a pótmagánvádló kizárólag a vádlott terhére fellebbezhet.”

III.

- [15] 1. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.

- [16] 1.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszát határidőn belül terjesztette elő.

- [17] Az alkotmányjogi panasz a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek az alábbiak szerint felel meg. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmének lényegét, az Alaptörvény megsértett rendelkezését és megfelelő indokolást is tartalmaz. Ezenkívül megjelöli a sérelmezett bírói döntést és kifejezetten kéri annak megsemmisítését.

- [18] 1.2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az Abtv. 27. §-ában, valamint az Abtv. 29–31. §-aiban foglalt tartalmi feltételeket az alkotmányjogi panasz kimeríti-e.

- [19] Az Alkotmánybíróságnak mindezek alapján vizsgálnia kellett, hogy fennáll-e az indítványozó egyedi ügyben való érintettsége. Az indítványozó egyedi ügyben való érintettsége megállapítható, hiszen az általa állított sérelem olyan Alaptörvényben garantált joggal kapcsolatban merült fel, amelyet a jogalkotó a Be. meghatározott rendelkezései közvetítésével is biztosítani kívánt számára (Abh., Indokolás [18]). Megállapítható továbbá, hogy az indítványozónak a támadott határozattal szemben további jogorvoslati lehetősége nem állt fenn.

- [20] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeiként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [21] Az Alkotmánybíróság az Abh.-ban megállapított alkotmányos követelményben rögzítette, hogy a pótmagánvádas eljárásban a pótmagánvádló szabályszerű meghatalmazással rendelkező jogi képviselőjének a vádlói szerepkörében eljáró pótmagánvádló nevében tett és a meghatalmazás kereteit túl nem lépő nyilatkozatát – további feltétel megkövetelése nélkül – a pótmagánvádló képviseletében benyújtott jognyilatkozatnak kell értékelni. Az indítványozó álláspontja szerint a büntetőügyben eljáró bíróságok azon jogértelmezése sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében garantált jogorvoslathoz való jogát, amely nem tekintette a pótmagánvádló nevében bejelentettnek a jogi képviselője által a tárgyaláson tett fellebbezési nyilatkozatot. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az alkotmányjogi panaszban állított kifogás a bírói döntést érdemben befolyásolhatta, ami felveti a bírói döntés alaptörvény-ellenességének kételyét {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [20]}.
- [22] Az Alkotmánybíróság megállapította továbbá, hogy az indítványozó által felvázolt alkotmányossági probléma vizsgálata az egyedi ügyön túlmutató jelentőségű, mert az alkotmányos követelményt előíró Abh.-ban vizsgált alapügyben a jogorvoslathoz való jogot korlátozó – a jogorvoslati nyilatkozat pótmagánvádló általi aláírását feltételként megkövetelő – bírói jogértelmezés kifejezetten a pótmagánvádas eljárás írásbeli szakaszát érintette. Jelen ügyben pedig a pótmagánvádas eljárás tárgyalási szakaszában felmerült azon kérdésre kell választ találnia az Alkotmánybíróságnak, hogy hogyan gyakorolhatja az Alaptörvénnyel összhangban a pótmagánvádló fellebbezési jogát a tárgyaláson, ha azon a pótmagánvádló és jogi képviselője is egyidejűleg jelen vannak.
- [23] 2. A fentiek alapján az Alkotmánybíróság tanácsa az alkotmányjogi panaszt 2016. április 26. napján befogadta.

IV.

- [24] Az alkotmányjogi panasz megalapozott.
- [25] 1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a jogorvoslathoz való jog sérelmére hivatkozott, amelynek okát abban látta, hogy az eljáró ítélőtábla a képviselet szabályait Alaptörvénybe ütköző módon értelmezte, illetve hagyta figyelmen kívül. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság a panasz elbírálása során – az Alaptörvény R) cikk (3) bekezdésében foglalt alaptörvény-értelmezési kötelezettségének megfelelően – először felvázolja a bíróságokat terhelő, a jogorvoslathoz való jog pótmagánvádas eljárásban – a kötelező jogi képviselet szabályaival összhangban – történő érvényesítésével összefüggő alkotmányos kötelezettséget.
- [26] 2. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.
- [27] 2.1. Az Alkotmánybíróság számos alkalommal, többféle szempontból foglalkozott a jogorvoslati jog alkotmányos tartalmával. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a jogorvoslathoz való jog lényegi tartalma az érdemi határozatok tekintetében a más szervhez, vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetősége {lásd: 5/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 27, 31.; 35/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [16], legutóbb megerősítve: 3059/2017. (III. 20.) AB végzés, Indokolás [15]}.
- [28] A jogorvoslathoz való alapjog biztosítását jelenti, ha az eljárásban a törvény garantálja az érintett számára, hogy ügyét az alapügyben eljáró szervtől különböző szerv bírálja el (513/B/1994. AB határozat, ABH 1994, 731, 734.). Minden jogorvoslat lényegi eleme a „jogorvoslás” lehetősége, vagyis a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát {23/1998. (VI. 9.) AB határozat, ABH 1998, 182, 186., 3064/2014. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [15]; legutóbb megerősítve: 24/2015. (VII. 7.) AB határozat, Indokolás [19]}. A különböző eljárásokban a jogalkotó eltérő jogorvoslati formákat, jogorvoslatot elbíráló fórumokat állapíthat meg, valamint azt is eltérően határozhatja meg, hogy hány fokú jogorvoslati rendszer érvényesülhet {1437/B/1990. AB határozat, ABH 1992, 453, 454.; hasonlóan: 22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [95]}.
- [29] Az Alkotmánybíróság értelmezésében az Alaptörvényben biztosított jogorvoslathoz való jog tényleges és hatékony jogorvoslat lehetőségének a biztosítását követeli meg, így nem csak abban az esetben állapítható meg az alapjog sérelme, ha a jogorvoslat lehetőségét teljesen kizárták {lásd például 36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [61]}, hanem akkor is, ha a jogszabályban egyébként biztosított jogorvoslat más okból nem tud tényle-

gesen és hatékonyan érvényesülni, így például ha azt a részletszabályok rendelkezései akadályozzák meg, ezáltal üresítve ki, illetve téve formálissá a jogorvoslathoz való jogot [lásd 21/1997. (III. 26.) AB határozat, ABH 1997, 103, 105–106.; megerősítve: Abh., Indokolás [31]].

- [30] 2.2. Az Alkotmánybíróság az Abh.-ban leszögezte, hogy a jogorvoslathoz való jog tényleges és hatékony érvényesülése nem csupán a jogalkotóval szemben (a jogszabályok tartalmát illetően) fennálló követelmény, hanem az Alaptörvény 28. cikkéből következően (a jogszabályok értelmezése során) a jogalkalmazó szerveket is kötelezi. Mindez összhangban van az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) 13. cikkében garantált hatékony jogorvoslathoz való jognak az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJB) ítélezési gyakorlatában kibontott tartalmával is. Az EJB maga is hangsúlyozta ugyanis, hogy az Egyezmény 13. cikkében biztosított jogorvoslati jog hatékonyságának mind a jogszabályok, mind azok gyakorlati érvényesülését illetően is fenn kell állnia, amit az Egyezményben részes államok hatóságai nem akadályozhatnak működésük során jogszerűtlenül {*Ilhan kontra Törökország* [GC] (22277/93.), 2000. június 27., 97. bekezdés; *Karácsony és mások kontra Magyarország* (42461/13.), 2014. szeptember 16., 96. bekezdés; *Szél és mások kontra Magyarország* (44357/13.), 2014. szeptember 16., 93. bekezdés} (lásd: Abh., Indokolás [32]).
- [31] 2.3. Az Alkotmánybíróság korábban megállapította, hogy bár a pótmagánvád intézményének bevezetése az Alaptörvényből kényszerítően nem következik [3014/2013. (I. 28.) AB végzés, ABH 2013, 1201, 1202.; legutóbb megerősítve: 3207/2016. (X. 17.) AB végzés, Indokolás [13]], ugyanakkor a törvényhozó a büntetőeljárás során bizonyos esetkörben, az ott meghatározott feltételekkel mégis lehetővé tette a hatályos eljárásjogi törvényben a sértett számára a büntetőigény bíróság általi elbírálásának kezdeményezését, amelynek keretében meghatározott feltételek fennállása esetén jogorvoslati jogot is biztosított a bírósági döntésekkel szemben a pótmagánvádló részére. A jogorvoslat lehetőségének jogalkotó általi megteremtése a fellebbezést elbíráló bíróságok számára egyúttal olyan, az Alaptörvény 28. cikkéből fakadó alkotmányos kötelezettséget is létrehozott, amely szerint jogalkalmazásuk során a jogalkotó által megnyitott jogorvoslat lehetősége – annak gyakorolhatóságához kapcsolt kötelező jogi képviselő szakzerű fellebbezések megkövetelésében testet öltő céljával összhangban – az Alaptörvényből levezethető követelményeknek megfelelően, így hatékonyan és ténylegesen is érvényesüljön (Abh., Indokolás [43]).
- [32] 3. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló büntetőügyben – az Abh.-hoz hasonlóan – az Alkotmánybíróság által eldöntendő alkotmányossági probléma a pótmagánvádas ügyekben a pótmagánvádlót megillető, de a kötelező jogi képviselő szabályával összhangban gyakorolható fellebbezési jogosultság bíróság általi jogértelmezését érinti.
- [33] 3.1. A Be. 367/A. § (1) bekezdésének c) pontja a másodfokú bíróság ügydöntő határozata elleni fellebbezésre – a Be. 324. § (1) bekezdés c) pontjával egyezően – a pótmagánvádlót jogosítja fel, a jogszabályhely a fellebbezésre jogosultak között a pótmagánvádló jogi képviselőjét nem említi. Mindez tehát azt jelenti, hogy a pótmagánvádló jogi képviselőjét a büntetőeljárás során saját jogán – azaz önálló, a pótmagánvádlótól független – fellebbezési jog nem illeti meg.
- [34] 3.2. A Be. ugyanakkor választást nem tűrő, kötelező jelleggel írja elő azt is, hogy a pótmagánvádas eljárás során a pótmagánvádló ügyvédi képvisellete mindvégig kötelező, kivéve, ha a természetes személy pótmagánvádló maga, vagy nem természetes személy pótmagánvádló képviselétére egyébként is jogosult személy jogi szakvizsgálóval rendelkezik [lásd: Be. 56. § (4) bekezdés].
- [35] Az Alkotmánybíróság korábban megállapította, hogy az ismertetett rendelkezések értelmében – az említett kivételtől eltekintve – a pótmagánvádló a vádlói szerepkörében soha nem léphet fel kizárólag személyesen, a pótmagánvádas eljárásban a képviselétére ügyvédet kell meghatalmaznia. A pótmagánvádas ügyben történő képviseletre szóló – tehát büntetőeljárásbeli képviseletre vonatkozó – meghatalmazás a vádindítvány elkészítésére, benyújtására, valamint a vád képviselétére és az ezzel összefüggő jognyilatkozatok megtételére terjed ki. {Nem tartozik ebbe a körbe az az eset, ha a természetes személy pótmagánvádlót a pótmagánvádas eljárás során sértett tanúként hallgatják ki, ebben az esetben ugyanis személyes közreműködési (vallomástételi) – és nem a vádképviseléssel együtt járó – kötelezettségét teljesíti, amely esetén egyébként is kizárt a képviselő

let [lásd: Be. 56. § (1) bekezdés]. A vádlói szerepkört pótmagánvádló tanúkihallgatása során is értelemszerűen a jogi képviselője látja el.) A jogi képviselet választást nem tűrő előírásának jogalkotó által meghatározott célja a szakszerű vádlói fellépés biztosítása. (Abh., Indokolás [42]). Az Alkotmánybíróság azt is leszögezte, hogy „[a] kötelező jogi képviselet intézménye a perbeli képviseletnek azt a lényegi vonását erősíti, hogy a képviselőnek – különösen pedig a jogi képviselőnek – a szerepe nem csupán a képviselt személy helyettesítése, hanem a képviselt érdekeinek védelme, jogai érvényre juttatásának elősegítése” (942/B/1997. AB határozat, ABH 2001, 943, 945.; megerősítve: Abh., Indokolás [42]).

- [36] 4. Az Alkotmánybíróság az előzőekben ismertetett, Alaptörvényből fakadó követelményekből kiindulva vizsgálta azt, hogy az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben eljáró ítélőtábla jogértelmezése összhangban áll-e az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében garantált jogorvoslathoz való joggal.
- [37] 4.1. Az alkotmányjogi panasz tárgyát képező ügyben az ítélőtábla az indítványozó – meghatalmazással rendelkező – jogi képviselője által, a másodfokú ítélet ellen bejelentett fellebbezését jogosultság hiánya okán elsősorban azért utasította el, mert álláspontja szerint a pótmagánvádló jogi képviselőjét önálló fellebbezési jog nem illeti meg. Végzésében kifejtette, hogy ennek okán a törvényszék részéről szükségtelenül került sor már a jogi képviselő jogorvoslat tekintetében történt nyilatkozatására is. (Pécsi Ítélőtábla, Bhar.I.15/2015/3. számú végzés, 3. o.) Az ítélőtábla jogértelmezése a Legfelsőbb Bíróság Büntető Kollégiumának a pótmagánvádas eljárás gyakorlati tapasztalatai alapján felmerült egyes jogértelmezést igénylő kérdésekről szóló 90/2011. BK véleményének (a továbbiakban: BKv.) III/7. pontjában rögzített azon megállapításon alapul, amely szerint „[a] pótmagánvádló jogi képviselőjének nincs önálló fellebbezési joga a pótmagánvádas eljárásban. A jogi képviselő arra jogosult, hogy a pótmagánvádlót megillető jogorvoslati nyilatkozatokat és indítványokat előterjessze akkor, ha a pótmagánvádló nincs jelen.” E megállapítás értelmében tehát, ha a tárgyaláson a pótmagánvádló és jogi képviselő is jelen van, utóbbi személy nem gyakorolhatja a vádképviselettel együtt járó jogokat, arra kizárólag a pótmagánvádló, személyesen jogosult.
- [38] 4.2. Az Indokolás [33]–[35] bekezdéseiben kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az ítélőtábla ismertetett – és a BKv. idézett rendelkezésén alapuló – jogértelmezése nincs összhangban az Alaptörvénnyel.
- [39] 4.2.1. A Be. 367/A. § (1) bekezdésének c) pontja szerinti, a pótmagánvádlót önállóan megillető fellebbezési joggal – az ismertetett kivételtől eltekintve – a pótmagánvádló a Be. 56. § (4) bekezdésének értelmében személyesen nem jogosult élni, kizárólag a jogi képviselője útján. Az Alkotmánybíróság e körben felidézi korábbi megállapítását, amely szerint „[a] pótmagánvádló önálló fellépési (és fellebbezési) joga [...] azt jelenti, hogy a pótmagánvádlókénti fellépésről és az eljárásban teendő jognyilatkozatokról (beleértve a fellebbezést is) a döntést ő maga hozza meg. A szakszerűség biztosítása céljából ugyanakkor a vádképviselet ellátásához szükséges cselekményeket és nyilatkozatokat (így a fellebbezést is) – a pótmagánvádló által adott meghatalmazásban kijelölt körben – helyette és nevében (ezáltal tehát nem a pótmagánvádlótól függetlenül) a jogi képviselő teheti meg. Mindezekből az is következik, hogy addig, amíg a jogi képviselő által kifejtett tevékenység a meghatalmazás biztosította keretek között marad, soha nem önállóan jár el.” (Abh., Indokolás [32]).
- [40] Kétségtelen, hogy a korábbi megállapításokat az Alkotmánybíróság a pótmagánvádas eljárás írásbeli, előkészítő szakaszában meghozott – a vádindítvány elutasításáról rendelkező – döntést érintő jogorvoslattal kapcsolatban fogalmazta meg. Tekintettel azonban arra, hogy a Be. a pótmagánvádló kötelező jogi képviseletét előíró szabálya – különös figyelemmel a szakszerűség biztosításában megragadható céljára – az eljárás egészére azonos módon irányadó, nyilvánvaló, hogy a kötelező jogi képviselet és a hatékony jogorvoslati jog ismertetett alkotmányos összefüggéseinek a pótmagánvádas eljárás tárgyalási szakaszában is érvényesülniük kell. Ez azt is jelenti, hogy a pótmagánvádló kötelező jogi képviseletét előíró rendelkezés nem enyészik el önmagában abból az okból, hogy a pótmagánvádló is jelen van a tárgyaláson, illetve a pótmagánvádló jogi képviselője – ha a meghatalmazás keretei között fejt ki tevékenységét – akkor sem önálló fellebbezési jogát gyakorolja a tárgyaláson, ha azon egyidejűleg a pótmagánvádló is részt vesz. Mindezt megerősítik további – szintén a szakszerű vádképviselet biztosítását szolgáló – a tárgyalási szakaszt érintő eljárási szabályok is. Így a Be. a jogi képviselő számára – szemben a pótmagánvádlóval – kötelezően írja elő a tárgyaláson való jelenléte, függetlenül attól, hogy a pótmagánvádló jelen van-e a tárgyaláson [lásd: Be. 343. § (1) bekezdés], illetve arra az esetre, ha a jogi

képviselőt az eljárás során megszüntik, a Be. az eljáró bíró kötelezettségévé teszi, hogy a pótmagánvádlót felhívja a jogi képviselőtről való gondoskodásra, ennek elmaradása esetén az eljárást a tárgyalási szakaszban meg kell szüntetni [lásd: Be. 343. § (2) bekezdés], nincs lehetőség tehát arra, hogy a pótmagánvádló önállóan folytassa a vád képviselőtét, illetve tegye meg nyilatkozatait.

- [41] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy a pótmagánvádló a Be. 367/A. § (1) bekezdésének c) pontjában biztosított fellebbezési jogával – a Be. 56. § (4) bekezdése értelmében – kizárólag jogi képviselője útján élhet a tárgyaláson is, függetlenül attól, hogy a pótmagánvádló a tárgyaláson jelen van vagy sem. A jogi képviselő ugyanis ebben az esetben sem a saját jogán, hanem – a meghatalmazása keretei között, szükség esetén a pótmagánvádlóval történő (újabb) egyeztetést követően – a pótmagánvádló nevében nyilatkozik.
- [42] 4.2.2. Az Alkotmánybíróság nem osztotta az ítéletábra – szintén a BKv. III/7. pontjában írt rendelkezéseken alapuló – azon megállapítását sem, hogy „a fellebbezésre egyébként jogosultsággal nem rendelkező – azonban mégis nyilatkozó – jogi képviselő és az általa képviselt pótmagánvádló jognyilatkozata a jogorvoslat tekintetében eltér, nyilvánvalóan a jogorvoslati joggal rendelkező pótmagánvádló nyilatkozata az irányadó” [Pécsi Ítéletábra, Bhar.1.15/2015/3. számú végzés, 3. o.]. Az Alkotmánybíróság az idézett megállapítással kapcsolatban a következőket tartja szükségesnek leszögezni. A Be. ismertetett szabályainak Alaptörvénnyel összhangban álló alkalmazásából következik, hogy a döntést meghozó bíróságnak a jogorvoslati nyilatkozatok tekintetében kizárólag a pótmagánvádló jogi képviselőjét kell nyilatkoztatnia, akinek ugyanakkor a nyilatkozatot a meghatalmazás keretei között szükséges megtennie. Ennek során az eljáró bíróságnak – addig, amíg nem merül fel kétely a tekintetben, hogy a képviselő eltért a meghatalmazásban foglaltaktól – minden további feltétel nélkül joghatályosnak kell tekintenie a jogi képviselő nyilatkozatát (lásd: Abh., Indokolás [49]). Annak ellenére, hogy – a fentiekből következően – a pótmagánvádlót nyilatkoztatni nem szükséges, nem kizárt természetesen, hogy a tárgyaláson jelenlévő pótmagánvádló – bírósági felhívás nélkül is – a jogi képviselője nyilatkozatával összhangban nem álló kijelentést tesz, ami kételyt ébreszthet a tekintetben, hogy a jogi képviselő nyilatkozata megfelel-e a pótmagánvádló szándékának. Ebben az esetben az eljáró bíróság feladata a kétely tárgyaláson történő eloszlátása, illetve az esetleges ellentmondás felmerülésének megakadályozása, például oly módon, hogy a jogorvoslati nyilatkozatok megtételét megelőzően biztosítja az egyeztetés lehetőségét a pótmagánvádló és jogi képviselője számára a – kötelezően és kizárólag a jogi képviselő által megteendő – jogorvoslati nyilatkozat tartalmát illetően.
- [43] Az Alkotmánybíróság a fentiekben kifejtettek alapján megállapítja, hogy a fellebbezésről döntő ítéletábra végzésében megszorítóan értelmezte a jogi képviselő terjedelmére vonatkozó szabályokat. Ennek oka, hogy az ítéletábra a pótmagánvádló jogi képviselője által bejelentett fellebbezés érdemi elbírálásához a pótmagánvádas eljárásban irányadó jogszabályi rendelkezésekben foglaltakon felül olyan további feltétel fennállását (a pótmagánvádló tárgyaláson való jelenlétének hiányát) követelte meg, amely ellentétben áll a kötelező jogi képviselőt alkotmányosan elismert céljával, illetve nincsen összhangban a törvényhozó által megnyitott, a pótmagánvádlót megillető fellebbezési jog hatékony érvényesülésének Alaptörvényből fakadó – és a 28. cikke alapján a bíróságok jogértelmezésének alkotmányos kereteit kijelölő – követelményével sem. Az ítéletábra az alkotmányjogi panaszban kifogásolt jogértelmezésével tehát a pótmagánvádló számára biztosított jogorvoslat jogalkotó által szándékolt terjedelmét oly mértékben leszűkítette, hogy ennek következtében megsértette az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében garantált jogorvoslati jog hatékony érvényesülésének alkotmányos követelményét.
- [44] 4.2.3. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a fentiekben vázolt alkotmányos kívánalmak értékelése alapján egyértelműen megállapítható a támadott ítéletábrai végzés alaptörvény-ellenessége, ezért csak a teljesség igényével utal az Alkotmánybíróság arra, hogy semmilyen körülmények között nem eshet a pótmagánvádló terhére, ha az eljáró bíróság – a pótmagánvádló jogi képviselője által megtett jogorvoslati nyilatkozattal kapcsolatban felmerült bármely bizonytalanság megszüntetése céljából – olyan eljárási szakaszban végez perbeli cselekményt, amelyben ehhez már joghatás nem társulhat.
- [45] 5. Az Alkotmánybíróság emlékeztet állandó gyakorlatára, amely szerint a bírói döntések alkotmányossági felülvizsgálatát lehetővé tevő alkotmányjogi panasz (Abtv. 27. §) az Alaptörvény 28. cikkének érvényesülését szol-

- gáló olyan jogintézmény {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]}, amelynek elbírálása során az Alkotmánybíróság feladata, hogy az Alaptörvényben elismert alapjogoknak ténylegesen érvényt szerezzen. Ebből következően az Alkotmánybíróság feladatához tartozik annak megválaszolása is, hogy egy adott jogszabály mely jogalkalmazói értelmezése találkozik az Alaptörvényben elismert jogokban rejlő egyes követelményekkel. Az Alkotmánybíróság a konkrét büntetőbírói döntés és a döntést támadó alkotmányjogi panaszban előadott kifogások értékelése során figyelembe veszi az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontjában biztosított vizsgálati jogkörének határait is {13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [51]}. Ennek értelmében az Alkotmánybíróság mindaddig tartózkodik attól, hogy törvényértelmezési és szakjogi kérdésekben állást foglaljon {7/2013. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [33], [38]}, amíg a jogalkalmazói jogértelmezés közvetlenül nem befolyásolja valamely alapjog gyakorolhatóságát és tényleges érvényesülését {13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [51]; megerősítve: 3208/2014. (VII. 21.) AB végzés, Indokolás [16]}.
- [46] Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a pótmagánvádas eljárásban előírt kötelező jogi képviselőhöz kapcsolódó, a jelen ügyben kifogásolt bírósági döntésben kifejtett jogalkalmazói jogértelmezés közvetlenül befolyásolja (akadályozza) a jogorvoslathoz való jog hatékony és tényleges érvényesülését. A jogi képviselő rendelkezéseinek bírósági értelmezésekor a szakjogi szabályokkal egyidejűleg és azoktól elválaszthatatlanul, közvetlenül és intenzíven van jelen az alkotmányjog is, mivel a jogi képviselő terjedelmének bírósági értelmezése egyúttal az Alaptörvényben garantált alapvető jog közvetlen gyakorolhatóságáról is dönt. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően jelen ügy vizsgálatakor alkotmányossági szempontú értékelést lát el, amelyben az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontjában biztosított hatáskörével élve végső soron maga nyújt garanciát arra, hogy a jogorvoslathoz való jog absztrakt alkotmányos mércéjétől nem szakad el a konkrét ügyeket elbíráló jogalkalmazói gyakorlat {hasonlóan lásd: 13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [51]}.
- [47] Az Abtv. 46. § (3) bekezdése felhatalmazza az Alkotmánybíróságot, hogy hatásköreinek gyakorlása során megállapítsa azokat az Alaptörvény rendelkezéseit érvényre juttató alkotmányos követelményeket, amelyeket a jogalkalmazóknak a jogszabályi rendelkezések alkalmazása során figyelembe kell venniük.
- [48] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a kötelező jogi képviselő – Alkotmánybíróság által is elismert – céljával és a hatékony jogorvoslathoz való jog alkotmányos garanciarendszerével a Be. 56. § (4) bekezdése és a Be. 367/A. § (1) bekezdésének c) pontja együttes alkalmazása során az a bírói jogértelmezés áll összhangban, amely megfelel az alábbi követelményeknek.
- [49] A pótmagánvádló a fellebbezési jogát a pótmagánvádas eljárás tárgyalási szakaszában is kizárólag a szabályszerű meghatalmazással rendelkező jogi képviselője útján gyakorolhatja. Ennek megfelelően a bíróságnak a jogorvoslati nyilatkozat megtételére – ha szükséges, a nyilatkozat tartalmát érintő egyeztetés lehetőségének biztosításával – abban az esetben is a pótmagánvádló jogi képviselőjét kell felhívnia és a jogi képviselő jogorvoslati nyilatkozatát a pótmagánvádló képviselőtében tett jognyilatkozatnak kell értékelnie, ha a pótmagánvádló a tárgyaláson jelen van.
- [50] A szabályszerű meghatalmazás feltételeinek vizsgálata, illetve annak biztosítása, hogy a jogi képviselő a pótmagánvádló szándékával megegyező jognyilatkozatot tegyen, az eljáró bíróság(ok) és nem az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozik. Az Alkotmánybíróság a fentiekben meghatározott tartalmú alkotmányos követelmény megállapításával tehát e körben végzett bírói jogértelmezés alkotmányos kereteit jelölte ki {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}.
- [51] 6. A jogkövetkezmények körében az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Pécsi Ítélet tábla Bhar.I.15/2015/3. számú, az alkotmányjogi panaszban megsemmisíteni kért végzésében az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében garantált jogorvoslathoz való jog sérelmét eredményező jogértelmezést fejtett ki, ezért az említett végzést az Alkotmánybíróság megsemmisíti.
- [52] Az Alkotmánybíróság döntése folytán a megsemmisített végzésben érdemben el nem bírált fellebbezést – a jelen határozatban meghatározott alkotmányos követelmények figyelembevételével – a Pécsi Ítélet táblának el kell bírálnia.

V.

[53] Az Alkotmánybíróság a határozat Magyar Közlönyben való közzétételét az Abtv. 44. § (1) bekezdésének második mondata alapján rendelte el.

Budapest, 2017. május 23.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2161/2015.

Közzétéve a Magyar Közlöny 2017. évi 75. számában.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TELJES ÜLÉSÉNEK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3119/2017. (V. 30.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Hörchneré dr. Marosi Ildikó* alkotmánybíró párhuzamos indokolásával, valamint *dr. Juhász Imre, dr. Dienes-Oehm Egon, dr. Stumpf István* alkotmánybírók és *dr. Szívós Mária* alkotmánybíró különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.III.37.055/2015/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Ay Zoltán Jánosné jogi képviselője (dr. Magyar István ügyvéd, 1055 Budapest, Markó u. 7., IV/2.) útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságnál.
- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, kérve a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.III.37.055/2015/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [3] Az ügy tényállása szerint az indítványozó külterületi, szántó, rét művelési ágú ingatlantulajdonának egy részét a Pest Megyei Kormányhivatal kártalanítás fejében kisajátította. Az indítványozó keresettel fordult a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz, amelyben a visszamaradó terület kisajátítását és a kártalanítás felemelését kérte. A Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a keresetet elutasította. A jogerős ítélet ellen az indítványozó felülvizsgálati kérelmet nyújtott be, kérve a bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és a bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását. Előadta, hogy a szakértői bizonyítás nem volt megfelelő, és a pert a bíróság másik perekkel egyesítés nélkül együttesen tárgyalta, ami szerinte súlyos eljárási szabálysértés. Álláspontja szerint további bizonyításnak lett volna helye ügyében, és az összehasonlító adatok csekély száma miatt új szakértőt is ki kellett volna rendelni.
- [4] A Kúria a jelen alkotmányjogi panasszal támadott ítéletében a felülvizsgálati kérelmet nem találta alaposnak.
- [5] Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz, és kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Kúria Kfv.III.37.055/2015/6. számú ítéletének alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg azt, mivel sérti az Alaptörvény XIII. cikk (2) bekezdésében biztosított tulajdonhoz való jogát, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát, továbbá sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésben rögzített jogállamiság elvéből levezethető jogbiztonság követelményét.
- [6] 2. Az Alkotmánybíróság elnöke az Abtv. 49. § (6) bekezdésének *bb*) pontja alapján elrendelte, hogy az ügyben a teljes ülés döntsön. Az Alkotmánybíróság teljes ülése az alkotmányjogi panasz befogadásáról szóló döntését a következőkre alapozta.
- [7] 2.1. Az Abtv. 27. §-a alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott dön-

tés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

- [8] Az alkotmányjogi panasz az Abtv.-ben meghatározott befogadhatósági formai feltételeknek megfelelt. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül kell benyújtani. A Kúria Kfv.III.37.055/2015/6. számú ítéletét 2015. június 15-én vette át az indítványozó, az alkotmányjogi panaszt pedig 2015. augusztus 13-án adta postára, így az alkotmányjogi panasz az Abtv. 30. § (1) bekezdésének megfelelően határidőben benyújtottnak tekinthető. Az alkotmányjogi panasz megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (az Abtv. 27. §-át), az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit, a támadott bírói döntést, tartalmazza a bírói döntés alaptörvény-ellenességére vonatkozó okfejtést, valamint a kifejezett kérelmet a bírósági ítélet megsemmisítésére.
- [9] 2.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Az Alkotmánybíróság vizsgálata során azt állapította meg, hogy a panasz megfelel az Abtv. 29. §-ában előírt követelménynek. Csak érdemi elbírálás során dönthető ugyanis el az a kérdés, hogy az indítványozó által állított azon eljárási szabálysértés, miszerint a bíróság az indítványozó ügyét két másik üggyel egyidőben, de a perek egyesítése nélkül tárgyalta, eléri-e az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében garantált tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét.

II.

- [10] Az Alaptörvénynek az indítvánnyal érintett rendelkezései:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

„XIII. cikk (2) Tulajdont kisajátítani csak kivételesen és közérdekből, törvényben meghatározott esetekben és módon, teljes, feltétlen és azonnali kártalanítás mellett lehet.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinnek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

III.

- [11] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.

- [12] 1. Az indítványozó egyrészt az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elvéből levezetett jobbiztonság követelményébe ütközőnek tartja a Kúria döntésében megjelenő jogi érvelést. Ezzel kapcsolatban az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvényben biztosított jog sérelme esetén igénybe vehető jogorvoslati eszköz. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatálybalépése után is fenntartotta korábbi értelmezését, így a B) cikk (1) bekezdésének sérelmére alkotmányjogi panaszt alapítani csak kivételesen, a visszaható hatályú jogalkotás vagy a felkészülési idő hiánya miatt lehet {erről lásd pl.: 3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [86]–[91]; 3066/2013. (II. 28.) AB végzés, Indokolás [9]}. Az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panasz esetében azonban ezek sérelme még elvi szinten sem merülhet fel, mivel ez a két kivételes esetkör, vagyis a visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya a jogalkotás számára fogalmaz meg alkotmányos követelményeket {3033/2013. (II. 12.) AB végzés, Indokolás [8]}, így az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmére vonatkozó részében nem felel meg az Abtv. 27. §-a szerinti feltételeknek.

- [13] 2. Az indítványozó szerint a tulajdonhoz való joga azáltal sérült, hogy a tulajdonának kisajátítására az Alaptörvény XIII. cikkének (2) bekezdésével ellentétesen nem kivételesen és közérdekből, törvényben meghatározott esetekben és módon, teljes, feltétlen és azonnali kártalanítás mellett került sor. Ennek okát abban jelölte meg,

hogy a kártalanítás összege olyan alacsony volt, hogy azt nem lehet teljesnek tekinteni, így tehát a konjunktív feltételek egyikének nem teljesülése folytán a kisajátítás módja sérti a tulajdonhoz való jogát.

- [14] Az indítványozónak az az álláspontja, miszerint a tulajdonhoz való jognak az Alaptörvény XIII. cikkében foglalt szabálya a kisajátításra vonatkozó alaptörvényi feltételeket figyelmen kívül hagyó elvonásával sérülhet, általánosságban igaz {3021/2014. (II. 11.) AB végzés, Indokolás [16]}.
- [15] A teljes kártalanítás meghatározása azonban – helyes értelmezés szerint – nem azt jelenti, hogy a kisajátítandó ingatlan értékét a kisajátítandó ingatlan tulajdonosa határozza meg, hanem ellenkezőleg: a kisajátítandó ingatlan forgalmi értékét – az erre irányuló eljárásban – amennyiben arra szükség van, szakértő kirendelése útján kell meghatározni {3081/2013. (III. 27.) AB végzés, Indokolás [8]}. A kisajátítási határozat kártalanítást megállapító része igazságügyi szakértői véleményen alapul, az ezt vitató peres fél pedig az összecszerűség körében szakértői bizonyítással támaszthatja alá a határozatban foglaltakat vitató álláspontját. A bíróság a közigazgatási perben szabadon dönti el, hogy milyen bizonyítást foganatosít, és az egyes bizonyítékokat miként értékeli. Az Alkotmánybíróság nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket. A bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [12] és 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; 3012/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [11]}.
- [16] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy jelen ügyben igazságügyi szakértőt mind a közigazgatási határozat meghozatala előtt, mind pedig a rendes bírósági eljárásban igénybe vettek. A közigazgatási eljárásban alkalmazott szakértő és a közigazgatási és munkaügyi bíróság előtt folyt perben kirendelt szakértő szakvéleménye az ingatlan forgalmi értékére vonatkozóan jelentős eltérést mutatott, a perben kirendelt szakértő véleményében meghatározott összeg jóval kevesebb volt, mint amit a kisajátítási eljárásban kirendelt szakértő kártalanításként megállapított. A tényállás-tisztázási és indokolási kötelezettségének a bíróság eleget tett: a közigazgatási és munkaügyi bíróság ítélete – és az ezt hatályában fenntartó kúriai ítélet – indokolása szerint az indítványozó a perben az ingatlan értékének magasabb összegben való meghatározására vonatkozó állítása alátámasztására szolgáló bizonyításnak nem tett eleget.
- [17] Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján az ítéleteknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség esetén.
- [18] Az indítványozó pedig önmagában azzal, hogy megítélése szerint a részére megítélt kisajátítási kártalanítás összege nem tekinthető teljesnek, az Alaptörvény XIII. cikkével összefüggésben nem vetett fel olyan alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességgént lehetne értékelni {lásd ehhez hasonlóan: 3349/2012. (XI. 19.) AB végzés}. Az Alkotmánybíróság ezért megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XIII. cikk tekintetében nem felel meg az Abtv. 27. § és 29. § szerinti követelményeknek.
- [19] 3. Az Alkotmánybíróság ezt követően az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét vizsgálta meg.
- [20] 3.1. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét egyrésztől abban látja, hogy a közigazgatási és munkaügyi bíróság az ügyében egyáltalán nem tartott tárgyalást, hanem azt egy másik kereset tárgyalása során bírálta el, és ezzel súlyos és lényeges eljárási szabálysértést követett el, vagyis a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség történt. Az így született határozatot pedig a Kúria hatályában fenntartotta.
- [21] Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságtól bekérte és áttanulmányozta az alapügy teljes iratanyagát. A tárgyalási jegyzőkönyvek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy nem helytálló az indítványozónak az az érvelése, miszerint a bíróság az ügyében egyáltalán nem tartott tárgyalást. A jegyzőkönyvek alapján a bíróság a nyilvános ítélelhirdetés napján kívül 3 tárgyalást is tartott: 2013. október 31., 2014. április 17. és 2014. október 2. napján. Ezek közül a 2014. április 17. és a 2014. október 2. napján tartott tárgyalásokon a bíróság az indítványozó ügyét valóban két másik ügygel együtt, egyidőben – az idéző végzésekben szereplő időpontoknál korábbi időpontokban – tárgyalta. A tárgyalási jegyzőkönyvek tanúsága szerint azonban az indítványozó – jogi képviselője útján – mindkét tárgyaláson részt vett és az ügyek együttes tárgyalásához – jogi képviselője útján – maga is hozzájárult, és ezt sem a tárgyalásokon, sem később, az első-

- fokú eljárás során nem kifogásolta. Az iratanyagból kiderül, hogy az indítványozó ezt az általa vélt eljárási jogszabálysértést először csak a felülvizsgálati kérelme során kifogásolta.
- [22] A Kúria ítéletének indokolása szerint ugyan az egy időpontra több ügyben kitűzött tárgyalás okozhat az egyes ügyek elintézésénél hibákat is, jelen ügyben azonban a közigazgatási és munkaügyi bíróság ítéletét nem terhelte hiba az egy időpontra kitűzött tárgyalásból fakadóan. Az Alkotmánybíróság már korábban is rámutatott arra, hogy a polgári perrendtartás egyes szabályainak megsértése nem vezet szükségképpen a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelméhez [3182/2015. (IX. 23.) AB végzés, 3031/2016. (II. 23.) AB végzés]. A tisztességes bírósági eljárás mércéjét ugyanis nem kizárólag a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) általános eljárási szabályai képezik. Kétségtelen tény, hogy a Pp. eljárási szabályai – melyeket számos alkotmánybírósági határozat megvizsgált – általánosságban megfelelnek a tisztességes bírósági eljárás alaptörvényi követelményének. Ugyanakkor ez nem jelenti azt, hogy kizárólag az ilyen vagy ehhez hasonló szabályok által lefolytatott eljárás minősülne tisztességesnek [34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [143]].
- [23] Ahogy arra a Kúria ítélete is utalt, a Pp. 149. § (2) bekezdése lehetőséget biztosít a bíróságnak arra, hogy együttes tárgyalás és eldöntés végett elrendelje az előtte folyamatban levő olyan perek egyesítését, amelyeknek tárgya egymással összefügg. A jegyzőkönyvekből kiderül, hogy az indítványozó maga is kifejezetten indítványozta a perek egyesítését, és ezáltal ügyének más perekkel való együttes tárgyalását. Ezt a kérelmét ugyan a bíróság végzéssel elutasította, ám végül a perek formális egyesítése nélkül, egy időben tartott tárgyalásokat. Ez az Alkotmánybíróság szerint legfeljebb törvénysértésként lenne értékelhető, ami nem éri el az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmének szintjét. Önmagában ugyanis a formális egyesítés hiánya jelen ügyben nem befolyásolta az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében lefektetett alkotmányjogi követelmények érvényesülését, az eljárási szabályok vélt sérelme a jelen ügyben nem eredményezett alapjogi sérelmet.
- [24] Önmagában az egyesítés elmaradása nem hatott ki az indítványozó bizonyítási lehetőségeire illetve a bizonyítás eredményére sem, hiszen mind a bíró, mind a felperesek jogi képviselőjének a személye mindhárom perben azonos volt, így a jogi képviselőnek az egyidőben tartott tárgyalásokon is meg volt a lehetősége arra, hogy bizonyítási indítványait mindhárom ügy vonatkozásában előterjessze, a bírónak pedig mindhárom per vonatkozásában lehetősége volt ezek elbírálására, melynek eredményeként az indítványozó bizonyítási indítványait a Pp. 149. § (2) bekezdése szerinti egyesítés esetén is ugyanúgy elutasíthatta volna, mint egyesítés nélkül. Bizonyítási kérdések tekintetében pedig az Alkotmánybíróság nem mérlegelheti felül a bíróságok döntését, azok hatáskörét nem vonhatja el [3236/2013. (XII. 21.) AB végzés, Indokolás [52]; 3202/2016. (X. 11.) AB végzés, Indokolás [18]].
- [25] 3.2. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben utalt arra is, hogy a Kúria másik tanácsa – az indítványozó ügyével együttesen tárgyalt – két másik ügyben lefolytatott felülvizsgálati eljárásban az elsőfokú bíróság – indítványozó által – sérelmezett magatartását súlyos eljárási szabálysértésnek minősítette. Ez a helyzet pedig az indítványozó szerint ellentétes a Kúria egységes ítélkezési gyakorlat biztosítására irányuló funkciójával.
- [26] Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság utal arra, hogy a jogalkalmazás egységének a biztosítását az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdése kifejezetten a Kúria – és nem az Alkotmánybíróság – hatáskörébe utalja. Az ítélkezés egységességének biztosításával kapcsolatos eljárást az Alaptörvény, valamint a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény vonatkozó rendelkezései [25–44. §] alapján a jogalkotó nem az Alkotmánybíróság, hanem a bírósági szervezet – annak különböző szervei, testületei mérlegelésén alapuló eljárás útján gyakorolt – feladat- és hatáskörébe utalta. Alkotmányjogi panasz alapján tehát általánosságban önmagában az ítéletek ellentmondása miatt, alapjog sérelme hiányában az Alkotmánybíróság nem vizsgálja felül az ítéleteket akkor sem, ha azokat éppen a Kúria hozta [3195/2016. (X. 11.) AB határozat; Indokolás [23]; 3269/2016. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [17]].
- [27] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványt elutasította.

Budapest, 2017. május 23.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett
dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [28] A többségi határozat rendelkező részével egyetértek. Az indokolásával azonban nem, mert álláspontom szerint az Alkotmánybíróság döntésével szükségtelenül kitágította az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének értelmezési tartományát. Emellett nem lehet a testület feladata annak vizsgálata, hogy a bíró a perben megfelelően értelmezte és alkalmazta-e az eljárási szabályokat. Álláspontom szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése nem sérül pusztán azért, mert adott esetben a bíró a perben helytelenül alkalmazta a rá vonatkozó eljárási szabályokat.
- [29] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában azt sérelmezte, hogy a kisajátítási ügyben eljáró bíróság a Kúria által hatályában fenntartott döntésével a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) megsértése révén, az Alaptörvény B) cikkének (1) bekezdésébe, XIII. cikkének (2) bekezdésébe és a XXVIII. cikkének (1) bekezdésébe ütközően alaptörvény-ellenes volt. A panasz elemzése alapján megállapítható volt, hogy az a Pp. szabályainak megsértésére épült. E jogsérelemből következett a panasz szerint az, hogy a kisajátítás alkotmányos garanciái is sérültek. Ezen összefüggés miatt különösen a jogállamiság elvével és a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal kellett foglalkozni a panaszügy kapcsán.
- [30] 1. A többségi határozat a Pp. rendelkezéseinek állítólagos megsértését és a Kúria eltérő döntéseiből következő jogegység sérelmét egyaránt az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével hozza kapcsolatba, ezzel összefüggésben utasítja el a vonatkozó panaszelemeket.
- [31] Véleményem szerint a felvetett alaptörvényt sértések a B) cikk (1) bekezdése alapján bírálандók el a következők szerint.
- [32] A panasz két tekintetben értelmezendő. Az egyik értelmezés önmagában annak a ténynek az alkotmányjogi megítélésére irányul, hogy a Kúria két tanácsa ugyanazt az eljárási jogkérdést eltérően ítélte meg. Tehát az ügyben a jogegység sérült, amelyet megoldani nem az Alkotmánybíróság feladata. A másik értelmezés arra vonatkozik, hogy kirívó jogértelmezési hiba-e a támadott határozatban megjelenő azon jogértelmezés, amely szerint – a Pp. kifejezetten megengedő rendelkezése hiányában is – lehetőség van ügyeket egyesítés nélkül „együttesen” tárgyalni, amennyiben ez nem jár a felek számára jogsérelemmel.
- [33] 2. Azt állítom, hogy a jogegység sérelme – lévén a jogértelmezés anyagi jogi természetű kérdés – a B) cikk (1) bekezdésének alkalmazási hatálya alatt értelmezendő. Emellett a jogegység kapcsán az is felvetődik, hogy a bíróságok döntéseiben érvényesülő „élő jog” mennyiben látható előre, számítható ki a norma címzettjei, illetve a peres eljárás felei számára. Ez a jogállamiság részét képező jogbiztonsággal kapcsolatos kérdés. Hangsúlyozandó egyrészt az, hogy az Alaptörvény 25. cikkének (3) bekezdése alapján a Kúria rendelkezik hatáskörrel a bíróságok jogalkalmazásának egységét biztosítani. Másrészt utalni kell arra is, hogy az Emberi Jogok Európai Egyezménye nem tartalmaz jogállamiság klauzulát. Ennek tudható be az Emberi Jogok Európai Bíróságának (EJEB) gyakorlatában az, hogy a jogállamiság körében felmerülő jogkérdések a tisztességes eljárással kapcsolatos jog alapján dőlnek el. Az Alaptörvény azonban mindkettőről rendelkezik, ezért indokolatlan az EJEB gyakorlatát másolva a jogállamisággal kapcsolatos problémákat a tisztességes eljáráshoz való jog alapján megoldani. Az Alkotmánybíróság Alaptörvényen alapuló gyakorlatában – véleményem szerint – szükségtelenül vált „túlterhelt” alapjoggá a XXVIII. cikk (1) bekezdése.

- [34] 3. A jogértelmezési hiba szintén a B) cikk (1) bekezdésének a sérelmét veti föl, de csak akkor, ha az az Alaptörvény szintjén is értelmezhető. Ahogy arra a fentiekben már utaltam, a jogszabály tartalmának a feltárása anyagi jogi természetű kérdés, nem pedig eljárási. A tisztességes eljáráshoz való jog pedig nem az objektíve helyes eredményt védi, hanem azt hivatott biztosítani, hogy megfelelő eljárásban, az eljárási garanciákra tekintettel döntsön a bíróság.
- [35] A téves jogértelmezés önmagában érdektelen az alkotmányjog számára. Akkor válik alkotmányos szempontból értelmezhetővé, ha van olyan többletelem, amely alkotmányos minőségűvé emeli az értelmezési hibát. Kirívó jogértelmezési hiba, azaz többletelem nélkül tehát az alkotmányjogi panasz akkor sem alapos, ha téves a támasztott döntésben megnyilvánuló jogértelmezés.
- [36] A jelen ügyben a panasz elvi alapját az a Pp.-t rendszerszinten érintő jogkérdés jelenti, hogy csak azt lehet megtenni a polgári eljárásban, amit a Pp. megenged vagy mindent szabad, amit a Pp. nem tilt egészen addig, amíg a felek jogai, jogérvényesítési lehetőségei nem sérülnek? Álláspontom szerint az erre a kérdésre adandó válasz a polgári eljárásjog alkotmányos magjához tartozik.
- [37] A Pp. a felek önrendelkezési jogára épülő és arra építő eljárási szabályrend, nem a felek által elszenvedett folyamat, amelyet a bíró „felülről” irányít. A feleknek jogai és kötelezettségei vannak, ugyanígy a bíróságot is terhelik jogok és kötelezettségek. A felek személyesen vagy képviselőjük útján a perben nyilatkozatokat tesznek, egyes jogaikról lemondhatnak. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben a panaszos jogi képviselőt hatalmazott meg, amely ténynek eljárási jogi konzekvenciájaként a jogi képviselő nyilatkozatait a fél nyilatkozatainak kellett tekinteni. A perben a panaszos hozzájárult a perek „együttes” tárgyalásához. Ezért az eljárás nem tartalmazott többletelemet, sem kirívó jogértelmezési hibát, amely az Alaptörvény sérelmére vezetett volna.
- [38] 4. A „valódi” alkotmányjogi panasz az alapjogok védelmére szolgál. Ezért a panasz fő szabály szerint – eddig két, jól körülhatárolt esetkört leszámítva – nem ítélt meg a B) cikk (1) bekezdése alapján. A gyakorlat jelen állása szerint tehát a többségi határozatban elbírált panaszt vissza kellett volna utasítani.
- [39] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséhez fűzött fő szabályt – ahogy arra a fentiekben utaltam – a testület már két esetsorozatban áttörte. A visszaható hatályú jogalkotással és a felkészülési idő hiányával kapcsolatos döntésekre a többségi határozat is hivatkozik. A jövőre nézve megfontolandónak tartom egy olyan szigorú teszt kidolgozását, amely az önkényes tartalmú bírói jogértelmezésekkel szemben, „tehermentesítve” az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését, megnyitja a B) cikk (1) bekezdése sérelmezésének lehetőségét a bírói döntésekkel kapcsolatosan benyújtott alkotmányjogi panaszok előtt.
- [40] 5. Összefoglalva a véleményem az, hogy a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot valóban eljárási jogsértések elbírálása körében szükséges megtartani. A tartalmilag anyagi jogi természetű kérdések eldöntését a B) cikk (1) bekezdésének a kibontására szükséges alapítani. A testület a többségi határozatban azonban nem tartalmi szempontból közelített a panaszhoz, hanem a XXVIII. cikk (1) bekezdésének alkalmazási hatályát tágította ki (tovább) a panasz elbírálása során.

Budapest, 2017. május 23.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre alkotmánybíró különvéleménye

- [41] Nem értek egyet a többségi határozat rendelkező részével és annak indoklásával, amely az alkotmányjogi panasz elutasítását – lényegét illetően – a következőkre alapozza: „[ö]nmagában az egyesítés elmaradása nem hatott ki az indítványozó bizonyítási lehetőségeire illetve a bizonyítás eredményére sem, hiszen mind a bíró, mind a felperesek jogi képviselőjének a személye mindhárom perben azonos volt, így a jogi képviselőnek az egyidőben tartott tárgyalásokon is meg volt a lehetősége arra, hogy bizonyítási indítványait mindhárom ügy vonatkozásában előterjessze, a bírónak pedig mindhárom per vonatkozásában lehetősége volt ezek elbírálására, melynek eredményeként az indítványozó bizonyítási indítványait a Pp. 149. § (2) bekezdése szerinti egyesítés esetén is ugyanúgy elutasíthatta volna, mint egyesítés nélkül” (Indokolás [24]).

- [42] Az idézett megállapítás arról tanúskodik, hogy jelen ügyben az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes és nyilvános bírósági tárgyaláshoz való jogot nem önálló processzuális alapjogként értelmezte, hanem annak érvényesülését a bizonyítási eljárástól – egészen pontosan annak az Alkotmánybíróság által vélelmezett eredményétől – tette függővé. Ezzel szemben álláspontom az, hogy az eljárásjogi ágazati kódexekben megfogalmazott, az Alaptörvényből fakadó alapelvi rendelkezések önnön tényüknél fogva hivatottak – mintegy elsődleges védvonalként – az eljárás tisztességes voltának garanciáit biztosítani. Ezt a célt szolgálja többek között a tárgyalás nyilvánossága, amely tárgyalás egyben a fél eljárásban való közvetlen részvételének nélkülözhetetlen intézménye. Jelen ügyben tehát nem a bizonyítást, nem a jogi képviselő eljárását, nem az indítványozó és a jogi képviselője „belső” jogviszonyát és nem is a joggyakorlat egységességének hiányát kellett volna mérlegre tenni, hanem azt, hogy megsérthető-e annál jobban a fél tisztességes és nyilvános bírósági tárgyaláshoz való joga, minthogy a bíróság az idézésben megjelölt időpontoktól való eltérés révén objektíve nem teszi lehetővé számára az ingatlanának kisajátításával kapcsolatos tárgyalásokon való részvételt. Véleményem szerint nem. Az Alkotmánybíróságnak arra kellett volna rámutatnia, hogy a bíróságnak a tárgyalástartással kapcsolatos intézkedései, a Pp 5. § (1) bekezdésének a megsértése – figyelembe véve a támadott ítélet hatályban tartó rendelkezését is –, együttesen eredményezte az indítványozó tisztességes és nyilvános bírósági tárgyaláshoz való jogának sérelmét.
- [43] Az Alkotmánybíróságnak tehát az indítvány elbírálásakor ezt kellett volna mérlegelnie és a támadott ítéletet meg kellett volna semmisítenie annak érdekében, hogy az indítványozó alapjogának sérelme orvoslást nyerhesen.

Budapest, 2017. május 23.

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

- [44] A különvéleményhez csatlakozom.

Budapest, 2017. május 23.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2815/2015.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3120/2017. (V. 30.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panaszok elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panaszok tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 82. § (1) bekezdése, valamint a bírósági eljárásban a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességnek megállapítására és megsemmisítésére irányuló, a Debreceni Törvényszék 2Gf.41.047/2015/3. számú, 5.Gf.41.043/2015/5. számú, valamint 2.Gf.41.053/2015/4. számú ítéleteivel összefüggésben előterjesztett alkotmányjogi panaszokat – az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésével (munkához való jog), XIII. cikk (1) bekezdésével, XV. cikk (1) bekezdésével és XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben – elutasítja.

2. Az Alkotmánybíróság a Debreceni Törvényszék 2Gf.41.047/2015/3. számú, 5.Gf.41.043/2015/5. számú, valamint 2.Gf.41.053/2015/4. számú ítéletei alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszokat – az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésével (munkához való jog), XIII. cikk (1) bekezdésével, XV. cikk (1) bekezdésével és XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben – elutasítja.

3. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszokat egyebekben visszautasítja.

I n d o k o l á s

I.

[1] Veres István (a továbbiakban: indítványozó) jogi képviselője (dr. Dobrossy István ügyvéd, 4025 Debrecen, Simonffy utca 57.) útján alkotmányjogi panaszokat terjesztett elő a Debreceni Törvényszék 2Gf.41.047/2015/3., 5.Gf.41.043/2015/5., valamint 2.Gf.41.053/2015/4. számú ítéleteivel összefüggésben az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján. Az indítványozó – hiánypótlási felhívást követően kiegészített és pontosított alkotmányjogi panaszaiiban – a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 82. § (1) bekezdése, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 5. § (1) bekezdés *m*) pontja, valamint a bírósági eljárásban a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 13. § (2) bekezdése és a Debreceni Törvényszék fent hivatkozott három ítéletében a perköltség (illetve az indokolásból megállapíthatóan az indítványozót a le nem rótt eljárási illeték) viselésére kötelező rendelkezések alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.

[2] 1. Az alapul fekvő ügyekben az indítványozó és egy nonprofit gazdasági társaság (a továbbiakban: társaság) 2011., 2012., illetve 2013. évben vállalkozási szerződést kötött a társaság által használt kaszáló területén réti széna betakarítására. A Közbeszerzési Hatóság Közbeszerzési Döntőbizottság határozataival megállapította, hogy a társaság közbeszerzési eljárás jogtalan mellőzésével kötötte meg a szerződéseket, majd kereseteket indított a társaság és az indítványozó ellen a szerződések érvénytelenségének megállapítása iránt, egyúttal kérte, hogy a bíróság a közbeszerzésekről szóló törvény alapján szabjon ki bírságot a társasággal szemben. Az ítéle-

tekből kiderül, hogy egy ügyben írtak ki közbeszerzést, de a nyertes pályázó a munkát nem végezte el, egy esetben pedig belső közbeszerzési tanácsadó téves tájékoztatása miatt nem írtak ki közbeszerzést. Mindhárom peres eljárásban megállapították a vállalkezési szerzódések érvénytelenségét (egy esetben már első fokon, ebben az ügyben az érvénytelenség megállapítása már első fokon jogerőre is emelkedett, a felperes pedig csak a kiszabott bírság összege miatt élt fellebbezéssel, míg a másik két ügyben első fokon keresetet elutasító ítélet született, és a felperes fellebbezése folytán eljáró Debreceni Törvényszék mondta ki az érvénytelenséget), és bírságot szabtak ki a társasággal szemben. Az érintett perekben kizárólag az indítványozót kötelezték a le nem rótt illeték állam részére történő megfizetésére, mivel a társaságot teljes személyes illetékmentesség illette meg. Egy ítéletben a bíróság csak az elsőfokú eljárási illeték megfizetésére kötelezte az indítványozót, a fellebbezési eljárási illetéket az állam viselte. A perköltség megfizetésére egyebekben az indítványozót és a társaságot egyetemlegesen kötelezte a bíróság.

- [3] Az indítványozó szerint a megsemmisíteni kért jogszabályi rendelkezések és az ítéletek ellehetetlenítették jogainak érvényesülését, ezzel pedig sérült a tisztességes eljáráshoz való joga [XXVIII. cikk (1) bekezdés]. Előadta, hogy a perre okot nem adott, fellebbezést az elsőfokú ítéletek ellen nem nyújtott be, így felróható károkozó magatartás nélkül, a társaság által elkövetett jogsértésre hivatkozással kötelezte őt a bíróság a perköltség és az illeték megfizetésére. Úgy látta, a tulajdonhoz való joga [XIII. cikk (1) bekezdés] azért sérült, mert a támadott rendelkezések és a bírói ítéletek alapot teremtettek arra, hogy jogos pénztulajdonától fosszák meg. A törvény előtti egyenlőség [XV. cikk (1) bekezdés] sérelme szerinte abban valósult meg, hogy bár a bíróság előtt két gazdasági szereplő állt, és a közbeszerzési szabályokat a társaság szegte meg, az ahhoz fűződő joghátrányok jelentős része a személyes illetékmentességből fakadóan az indítványozónál jelentkezett. Véleménye szerint a mellérendelt pozícióban lévő felek között a jogalkotó indokolatlan különbséget tett, hisz a társaság az érintett jogviszonyban nem egy karitatív szervezet, hanem piaci szereplő, mely piaci körülmények között rendelt meg egy szolgáltatást egy egyébként tőkeszegény és kiszolgáltatott helyzetű vállalkozástól. A munkához való jog [XII. cikk (1) bekezdés] sérelmének indokaként az indítványozó azt adta elő, hogy a társaság felróható magatartásának következményeként elesett a munkája minőségének és mennyiségének megfelelő jövedelemtől. A vállalkozáshoz való joga [XII. cikk (1) bekezdés] pedig azért sérült, mert az illetékmentesség torzítja a tisztességes gazdasági versenyt, az állam a nonprofit társaságokat kivételezett helyzetbe hozza, mely a polgári jogi jogviszonyokban erősen versenytorzító hatású. Az indítványozó kiemelte, hogy az érvénytelenségi okra nem volt ráhatása, nem volt tudomása arról, hogy a szerződés megkötésével közbeszerzési jogsértés valósul meg. Az indítványozó hivatkozott a Pp. 24. § (1) bekezdésére is, illetve az Itv. 39. §-ára is, melyek az illetékszámítás alapjának meghatározása során kapnak jelentőséget. A tisztességes eljáráshoz való jogot, valamint a tulajdonjogot sértőnek látta, hogy pereiben a pertárgy értékeként – a hivatkozott bírói gyakorlatlal összhangban – a szerzódésekben kikötött ellenszolgáltatások értékét vették figyelembe. Arra hivatkozott, hogy ő a szerzódéses kötelezettségét teljesítette, amelyért jogosult volt a szerzódésben meghatározott ellenértékre, amelyet a bírósági ítéletek folytán csökkentette egy olyan per költsége, ami az ő érdekkörén kívül álló okból indult, a jogsértő helyzet kialakulására neki érdemi befolyása nem volt. Az indítványozó bár hivatkozott még az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, illetve 28. cikkének a sérelmére is, azokkal összefüggésben további indokokat nem adott elő.

- [4] 2. Az Alkotmánybíróság a tárgyakban részben azonos, részben egymással összefüggő ügyeket az Abtv. 58. § (2) bekezdése és az Ügyrend 34. § (1) bekezdése alapján egyesítette, és egy eljárásban bírálta el.

II.

- [5] 1. Az Alaptörvény hivatkozott rendelkezései:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

„XII. cikk (1) Mindenkinek joga van a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához, valamint a vállalkozáshoz. Képességeinek és lehetőségeinek megfelelő munkavégzéssel mindenki köteles hozzájárulni a közösség gyarapodásához.

(2) Magyarország törekszik megteremteni annak feltételeit, hogy minden munkaképes ember, aki dolgozni akar, dolgozhasson.”

„XIII. cikk (1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.”

„XV. cikk (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

„28. cikk A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.”

[6] 2. Az Itv. támadott rendelkezése:

„5. § (1) Teljes személyes illetékmentességben részesül:

m) a közhasznú, kiemelkedően közhasznú nonprofit gazdasági társaság, a közhasznú szociális szövetkezet,”

[7] 3. A Pp. támadott rendelkezése:

„82. § (1) Az 51. § *a)* pontja alá eső pertársakat a perköltség megfizetésére egyetemlegesen kell kötelezni.”

[8] 4. Az IM rendelet támadott rendelkezése:

„13. § (2) Költségmentesség hiányában a meg nem fizetett illeték és az állam által előlegezett költség megfizetésére – a következő bekezdésekben foglalt kivételekkel – a feleket kell kötelezni abban az arányban, amelyben a perköltség viselésére is kötelesek lennének (Pp. 78–83. §, 290. § (4) bekezdése stb.).”

III.

- [9] 1. Az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva az alkotmányjogi panaszokat 2016. július 11. napján befogadta. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panaszok az Abtv. 29. §-át kielégítő alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetnek fel az alábbiak szerint. Bár a közbeszerzési eljárás kiírásának kötelezettsége a társaságot terhelte, vagyis elsődlegesen e társaság magatartására (mulasztására) vezethető vissza a szerződés érvénytelensége, a hatóság által kötelezően megindítandó és az indítványozó kényszerű perben állásával lefolytatott eljárásban a bíróság a teljes illeték megfizetésére kizárólag a közbeszerzést elmulasztó féllel szerződő vállalkozót kötelezte. A teljes személyes illetékmentességre figyelemmel a bíróság mellőzte a Pp. 82. § (1) bekezdéséből fakadó egyetemlegesség marasztalást. Mindez pedig felveti a törvény előtti egyenlőség sérelmének lehetőségét.
- [10] 2. Az Alkotmánybíróság azt is megállapította, hogy egyes részeikben az alkotmányjogi panaszok érdemben nem bírálhatók el.
- [11] 2.1. Az Itv. 5. § (1) bekezdés *m)* pontja az Alaptörvény 37. cikkének (4) bekezdése szerinti, illethekekről szóló törvénynek minősül, így vonatkozik rá az Alkotmánybíróság hatáskörét érintő korlátozás. Ebből következően a támadott rendelkezés csak az élethez és az emberi méltósághoz való joggal, a személyes adatok védelméhez való joggal, a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadságához való joggal vagy a magyar állampolgársághoz kapcsolódó jogokkal összefüggésben vizsgálható felül, és ezek sérelme miatt semmisíthető meg. Az Alkotmánybíróság e törvényt is korlátozás nélkül jogosult megsemmisíteni, ha a törvény megalkotására és kihirdetésére vonatkozó, az Alaptörvényben foglalt eljárási követelmények nem teljesültek. Az indítványozó az Itv. 5. § (1) bekezdés *m)* pontját a jogegyenlőséget sértőnek tartotta. Ez az elv (alapjog) nem szerepel az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdésében felsorolt alapjogok között, ezért az indítvány ezen részének elbírálására az Alkotmánybíróság nem rendelkezik hatáskörrel. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az Itv. 5. § (1) bekezdés *m)* pontja alaptör-

vény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszokat az Abtv. 64. § a) pontja alapján visszautasította.

- [12] 2.2. Az indítványozó többnyire alkotmányos jogainak [Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdés, XIII. cikk (1) bekezdés, XV. cikk (1) bekezdés, XXVIII. cikk (1) bekezdés] sérelmét állította, így ezek vonatkozásában az alkotmányjogi panaszok megfelelnek az Abtv. 26. § (1) bekezdésének a) pontja és 27. § a) pontja szerinti feltételnek. A B) cikk (1) bekezdésével és a 28. cikkel összefüggésben azonban a panaszok nem elégítik ki e követelményt. Az indítványozó ugyanis általánosságban hivatkozott a jogállamiság elvére, mely a következetes alkotmánybírói gyakorlat értelmében nem tekinthető az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának {lásd például a 3225/2016. (XI. 14.) AB végzés indokolásának [9] bekezdését és az abban hivatkozott alkotmánybírói döntéseket; illetve a 3223/2016. (XI. 14.) AB végzés indokolásának [17] bekezdését és az ott hivatkozott döntéseket}. A 28. cikk pedig a bíróságoknak címzett jogértelmezési szabály, mely szintén nem biztosít alanyi alkotmányos jogokat {3223/2016. (XI. 14.) AB végzés, Indokolás [18]}. Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszokat a B) cikk (1) bekezdésével és a 28. cikkel összefüggésben az Abtv. 64. § d) pontja alapján visszautasította.
- [13] 2.3. Az indítványozó a bírói ítéletek kapcsán az Alaptörvény M) cikkére hivatkozva a vállalkozáshoz való jogának sérelmét állította. Az M) cikk (1) és (2) bekezdésének beidézésén kívül azonban egyéb érdemi indokolást nem adott elő. Az illetékmentességi szabályok az indítványozó szerint a bíróság előtti eljárásban jelentősen torzítják a tisztességes gazdasági versenyt. Az Itv. 5. § (1) bekezdés m) pontjára vonatkozóan az Alkotmánybíróság már kimondta, hogy a hatásköre korlátozott, az Alaptörvénnyel való összhang csak a 37. cikk (4) bekezdésben felsorolt alapjogok sérelme kapcsán vizsgálható. A XII. cikk és az M) cikk azonban nem tartozik ebbe a körbe. A többi jogszabályi rendelkezésekkel kapcsolatban az indítványozó egyáltalán nem terjesztett elő indokolást. Mivel ebben a részében az alkotmányjogi panaszok nem elégítik ki az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában foglalt feltételt, azokat az Alkotmánybíróság az Abtv. 64. § c) pontja alapján visszautasította.
- [14] 3. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszok befogadását követően megkereste az igazságügyi minisztert és a nemzetgazdasági minisztert, hogy a támadott jogszabályok vonatkozásában fejtsse ki álláspontját különösen annak fényében, hogy az Itv. 4. § (2) bekezdése 2001. január 1-jétől már nem hatályos. A hivatkozott rendelkezés szerint személyes illetékmentesség esetén, ha van olyan illetékmentességben nem részesülő fél (ügyfél), aki az illeték megfizetésére kötelezhető, ez a teljes illetéket köteles megfizetni.
- [15] A nemzetgazdasági miniszter kifejtette, hogy az Itv. 4. § (2) bekezdésének hatályon kívül helyezése mögött meghúzódó jogalkotói szándék az volt, hogy ne minden esetben kelljen a nem illetékmentes perveztes pertársnak a bírósági eljárási illeték teljes összegét megfizetnie. Hivatkozott az Itv. 38. § (1)–(2) bekezdésére, az IM rendelet, valamint a Pp. alkalmazott rendelkezéseire, és arra a következtetésre jutott, hogy a perveztes pertárs csak akkor köteles a teljes bírósági eljárási illeték megfizetésére, ha az érvényesített jog nem osztható meg vagy az érdekeltség aránya egyébként nem állapítható meg.
- [16] Az Alkotmánybíróság figyelemmel volt arra, hogy a támadott bírósági ítéletekben az Itv. 38. § (2) bekezdése, illetve a benne foglalt rendelkezés egyáltalán nem jelenik meg. Ehelyett a bíróság a Pp. 78. § (1) bekezdésére, 82. § (1) bekezdésére és a 86. § (2) bekezdésére, az Itv. 5. § (1) bekezdés m) pontjára, valamint az IM rendelet 13. § (2) bekezdésére hivatkozott. Tekintettel arra, hogy a bírói függetlenségből fakadóan a jogot végül is a bíróságok saját értelmezésük szerint állapítják meg [38/1993. (VI. 11.) AB határozat, ABH 1993, 256, 262.], az Alkotmánybíróság az indítványban felvetett alkotmányossági problémát a bíróságok által hivatkozott jogi rendelkezések alkalmazása és értelmezése alapján bírálta el, és a miniszteri válasznak az Itv. 38. § (2) bekezdésével összefüggő részét figyelmen kívül hagyta.
- [17] Az igazságügyi miniszter a véleményében hangsúlyozta: alapvető jogelv, hogy a törvény nem ismerete senkit nem mentesít a törvény betartásának kötelezettsége alól. A közbeszerzési kötelezettség nem csupán az ajánlatkérőt terheli, a szerződést megkötő nyertes ajánlattevőnek ugyanúgy viselnie kell a jogellenes szerződéskötés következményeit, mint az ajánlatkérőnek, hiszen maga is tevékenyen hozzájárult a jogsértő helyzet kialakulásához, de legalábbis mindenképpen részesül az eredményében a megkötött szerződés révén. A miniszteri álláspont szerint az ajánlattevő felelőssége megállapítható a szerződés érvénytelensége iránti per megindításában, a Pp. 51. § (1) bekezdése alapján pedig az ajánlattevő kötelező pertársaságban áll az ajánlatkérővel.

[18] A miniszteri véleményben foglaltak alapján – figyelemmel az IM rendelet 13. § (2) bekezdésére, a Pp. 78. § (1) bekezdésére és 82. § (1) bekezdésére, valamint az Itv. 38. § (1) bekezdésére – az Itv. 4. § (2) bekezdésének hatályon kívül helyezése nem változtatott a bírósági eljárási illeték viselésének rendjén. Az egyetemlegesség miatt a teljes illetéket az a pervesztes alperes köteles megfizetni az államnak, aki teljes személyes illetékmentességben nem részesül. Az illetéket az államnak megfizető pertárs megtérítési igénnyel léphet fel illetékmentes pertársával szemben a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:30. § alapján. Ebben a viszonyban ugyanis az illetékmentességnek már nincs jelentősége, mivel az csak az állam és a fél között érvényesül. A miniszteri álláspont szerint, ha a nem illetékmentes pertársnak nem a teljes illetéket kellene megfizetnie az államnak, az másmilyen méltánytalan helyzetet eredményezne. Ilyen esetben ez a pertárs előnyösebb helyzetbe kerülne, mint az a pervesztes fél, akinek egyetemleges pertársa nem rendelkezik illetékmentességgel, de az egyetemlegességre vonatkozó szabályozás alapján a teljes illeték megfizetését tőle követelheti az állam. Emellett a szabályozás nem teremtene tiszta helyzetet azon pervesztes felek esetében sem, akiknek az egyetemleges pertársuk illetékmentes vagy költségmentes.

IV.

[19] Az indítvány nem megalapozott.

[20] 1. Az Alkotmánybíróság érdemben először azt a kérdést vizsgálta meg, amire az alkotmányjogi panaszokat befogadta, vagyis hogy a Pp. 82. § (1) bekezdése, valamint az IM rendelet 13. § (2) bekezdése, illetve azoknak a bírói döntésekben kibontott tartalma összhangban áll-e az Alaptörvénynek a jogegyenlőséget megállapító XV. cikk (1) bekezdésével.

[21] 1.1. Az Alkotmánybíróság több határozatában megerősítette azt a felfogását, mely szerint a XV. cikk „a jogrend valamennyi szabálya tekintetében azért biztosítja az egyenlően kezelés követelményét, mert az egyenlőség végső forrása az egyenlő emberi méltóság. A jogegyenlőség klauzulája a közhatalmat gyakorlók számára tehát azt az alkotmányos parancsot fogalmazza meg, hogy valamennyi személyt egyenlő méltóságúként kezeljenek, és szempontjaikat egyenlő mércével és méltányossággal mérjék. Ez a követelmény pedig az egész jogrendre kiterjed, ugyanis a közhatalmat gyakorlók kötelesek egyenlő elbánást biztosítani a joghatósága alá tartozó minden személy számára. Ebből következik, hogy egy adott szabályozás abban az esetben nem felel meg az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében foglalt alkotmányos mércének, ha végső soron az emberi méltósághoz fűződő jogot sérti. Vagyis a jogegyenlőség elve nem bármifajta különbségtételt, hanem csupán az emberi méltóságot sértő megkülönböztetéseket tilalmazza. Alaptörvény-ellenes, vagyis emberi méltóságot sértő megkülönböztetés abban az esetben állapítható meg, ha a különbségtétel önkényes. A hátránnyal járó különbségtétel az általános mérce szerint akkor minősül önkényesnek, ha nincs ésszerű, kellő súlyú alkotmányos indoka. Ennek ellenőrzéséhez elsődlegesen az intézkedés legitim célját szükséges vizsgálni. Ezen kívül szükséges értékelni egyfelől azt, hogy az intézkedés alkalmas-e a legitim cél eléréséhez, másfelől pedig azt is, hogy az elérni kívánt, legitim cél által kijelölt személyek köre egybeesik-e az intézkedéssel érintett személyek körével. Mindezen szempontok nyújtanak lehetőséget annak eldöntéséhez, hogy egy különbségtétel önkényesnek, ésszerű indokot nélkülözőnek tekinthető-e” {3206/2014. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [23]; megerősítette többek között: 3116/2016. (VI. 21.) AB határozat, Indokolás [50]; 8/2015. (IV. 17.) AB határozat, Indokolás [40]–[46]}.

[22] 1.2. Az Alkotmánybíróság áttekintette a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket.

[23] Az Itv. 37. § (1) bekezdése előírja, hogy a bírósági eljárásért e törvényben megállapított illetéket kell fizetni. Az Itv. 38. § (1) bekezdése szerint az illetéket az eljárást kezdeményező fél az eljárás megindításakor köteles megfizetni, kivéve, ha az illeték megfizetéséről utólag kell határozni. Az utóbbi esetben az illetéket az viseli, akit a bíróság erre kötelez.

[24] Főszabály szerint tehát a felperes(ek) a keresetlevél benyújtásakor, illetve perorvoslati eljárás indításánál a perorvoslati kérelmet előterjesztő fél (felek) köteles(ek) megfizetni (megelőlegezni) az eljárási illetéket, mely előlegezéssel az illeték a Pp. 75. § (1) bekezdése alapján a perköltség részévé válik. A Pp. 77. § (1) bekezdése alapján a bíróság a perköltség viselése felől az ítéletben vagy az eljárást befejező egyéb határozatban dönt. A 78. § (1) bekezdése értelmében a pernyertes fél költségeinek megfizetésére a pervesztes felet kell kötelezni. Ez azt jelenti, hogy ha a felperes leróta az eljárás megindításakor az illetéket, és az alperes lesz pervesztes, akkor

a bíróság a perköltség részeként a lerótt illeték összegének megfizetésére is kötelezi az alperest vagy alpereseket a felperes javára. Attól függően, hogy milyen viszony van az alperesek között, vagy egyetemlegesen [egységes pertársaság esetén, Pp. 82. § (1) bekezdése], vagy egyenlő, illetve érdekeltségi arányban [egyszerű pertársaság esetén, Pp. 82. § (2) bekezdés] kötelesek megfizetni a perköltséget.

- [25] A konkrét ügyben az illeték megfizetéséről a bíróság külön (a perköltségtől elkülönült rendelkezésben, és attól tartalmában is eltérően) rendelkezett az ítéletében, mivel a felperesnek – mint személyes költségmentességben részesülő szervezetnek – előzetesen, az eljárás megindításakor nem kellett megfizetnie az illetéket. Emiatt az illeték nem vált annak a perköltségnek a részévé, amit a pernyertes fél részére a pervesztes köteles fizetni, hanem továbbra is megőrizte közteher, vagyis illeték jellegét (ún. meg nem fizetett illeték).
- [26] Az Itv. 74. § (3) bekezdése úgy szól, hogy az eljárás kezdeményezésekor meg nem fizetett illeték viselésére, nyilvántartására és a megfizetésével kapcsolatos bírósági intézkedésekre az e törvényben nem rendezett kérdésekben a költségmentességről szóló jogszabályok rendelkezései az irányadóak. Az IM rendelet 12. § (3) bekezdése szerint a meg nem fizetett illetékről a bíróság költségjegyzéket vezet. A költségjegyzékbe az egyes tételeket – a Kúria eljárása során felmerült költségek kivételével – azok felmerülésekor kell bejegyezni. Az IM rendelet 13. § (2) bekezdéséből az következik, hogy a meg nem fizetett illeték megfizetésére – bizonyos kivételekkel – a feleket kell kötelezni abban az arányban, amelyben a perköltség viselésére is kötelesek lennének [Pp. 78–83. §, 290. § (4) bekezdése stb.]. Ez azt jelenti, hogy az egységes pertársakat egyetemlegesen kell a meg nem fizetett illeték megfizetésére kötelezni, míg az egyszerű pertársakat egyenlő, avagy érdekeltségük arányában. Végeredményben tehát a le nem rótt illeték viselésére is ugyanúgy kötelesek a felek, mint az egyébként perköltségek viselésére.
- [27] Jelen ügyben a bírói ítéletek szerint egységes pertársaság volt az alperesek között, emiatt egyetemlegesen lettek volna kötelesek megfizetni az állam részére a le nem rótt illetéket. A Ptk. 6:29. és 6:30 §-ai szabályozzák az egyetemlegesség lényegét. A 6:29. § (1) bekezdés szerint, ha többen tartoznak egy nem osztható szolgáltatással, a teljesítés bármelyik kötelezettől követelhető. Egyetemleges a kötelezettség abban az esetben is, ha többen úgy tartoznak egy osztható szolgáltatással, hogy a jogosult bármelyik kötelezettől követelheti a teljesítést. A 6:29. § további bekezdései a kötelezettek és a jogosult közötti viszonyt szabályozzák. Eszerint egyetemleges kötelezettség esetén minden kötelezett az egész szolgáltatással tartozik, de ha bármelyikük teljesít, a jogosulttal szemben a teljesített rész erejéig a többiek kötelezettsége is megszűnik. A 6:30. § az egyetemleges kötelezettek egymás közötti (belső) viszonyát rendezi. Az egyetemleges kötelezetteket – ha jogviszonyukból más nem következik – a kötelezettség egymás között egyenlő arányban terheli. Ha a kötelezett kötelezettségét meghaladó szolgáltatást teljesített a jogosultnak, a többi kötelezettől a követelésnek őket terhelő része erejéig az általa nyújtott többletszolgáltatás megtérítését kérheti. A kötelezett nem hivatkozhat a többi kötelezettel szemben olyan kedvezményre, amelyben a jogosulttól részesült.
- [28] Ha a felet illetékmentesség illeti meg, akkor őt az IM rendelet 13. § (1) bekezdéséből fakadóan nem lehet a meg nem fizetett illeték megfizetésére kötelezni. Ennek megfelelően rendelkezik az Itv. 56. § (1) bekezdése is. Ez utóbbi értelmében nem kötelezhető illeték fizetésére az, aki a külön jogszabály szerint költségmentességet, vagy e törvény szerint illetékmentességet élvez. Emiatt mellőzte a bíróság a társaság illeték megfizetésére való kötelezését, egyúttal pedig az egyetemleges marasztalást is. A 13. § (2) bekezdésének, valamint a Pp. 78. § (1) bekezdésének és 82. § (1) bekezdésének alkalmazása alapján egyúttal arra a következtetésre jutott, hogy a teljes meg nem fizetett illetéket egyedül az indítványozónak kell megfizetnie.
- [29] 1.3. Az Alkotmánybíróság a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy a támadott jogszabályi rendelkezések, illetve a bírói értelmezés sérti-e a jogegyenlőség elvét.
- [30] A Pp. 82. § (1) bekezdése alapján az egységes pertársakat a perköltség megfizetésére egyetemlegesen kell kötelezni. A szabályozás szempontjából homogén csoportba azok a pervesztes felek tartoznak, akiknek van velük egységes pertársaságban álló pertársa. Az IM rendelet 13. § (2) bekezdése egy utaló norma, amely a perköltségviselési szabályokra általánosságban hivatkozik vissza. Beleértve a perköltségviselés alapszabályát is, nevezetesen, hogy a pervesztes felet kell kötelezni a pernyertes fél költségeinek a megfizetésére. Az IM rendelet 13. § (2) bekezdéséből és a Pp. 82. § (1) bekezdéséből együttesen alapvetően az vezethető le, hogy ha a pervesztes egységes pertársak egyike sem részesül illetékmentességben, akkor egyetemlegesen kötelesek viselni a le nem rótt illetéket. Megkülönböztetés a pertársak között tehát e vonatkozásban nem merül fel.
- [31] Megkülönböztetés ott van, ahol az egységes pertársak közül egyeseknek az állam illetékmentességet biztosít. Aki ugyanis teljes személyes illetékmentességben részesül, az nem kötelezhető a meg nem fizetett illeték vise-

lésére. Ez a megkülönböztetés magából az Itv. 5. § (1) bekezdéséből, a konkrét esetben annak *m*) pontjából fakad. Az Itv.-nek ezt a szabályát azonban az Alkotmánybíróság hatáskör hiányában nem vizsgálta.

- [32] Ennek a megkülönböztetésnek – a fentiekén túl (vagyis kifejezetten az illetékmentes személy eltérő kezelésén kívül) – az a további következménye, hogy a homogén csoporton belül azok, akiknek pertársa teljes személyes illetékmentességben részesül, a meg nem fizetett illeték teljes összegének az állam részére való megfizetésére egyedül kötelesek, a bíróság nem kötelezi velük együtt az illetékmentes pertársat az illeték egyetemleges megfizetésére.
- [33] A Pp. 82. § (2) bekezdése valójában egy anyagi jogi rendelkezés, melynek tartalma az, hogy ha egységes pertársaságban álló felek lesznek pervesztesek, akkor a pernyertes fél (felek) felé egyetemlegesen tartoznak a per-költséggel. Ez az egyetemleges kötelezettség a törvény erejénél fogva létrejön, ha az egységes pertársaságban álló felek elvesztik a pert. Ebből az következik, hogy a pervesztes pertársak illetékkötelezettsége is a törvény erejénél fogva egyetemleges: az illetékmentes és nem illetékmentes pertárs egyaránt a teljes illetékkel tartozik az állam mint jogosult felé. Az Itv. 5. § (1) bekezdésében szabályozott teljes személyes illetékmentességgel az állam mint jogosult törvényi szabállyal nyújt kedvezményt. Ennek a kedvezménynek egyetemleges kötelezettek esetén az a tartalma, hogy a kedvezményezett kötelezettől az illeték megfizetését az állam nem követeli, ezért az illetékmentes személy nem kötelezhető az illeték állam részére történő megfizetésére. Másként megfogalmazva: az állam úgy döntött az illetékmentességi szabályok megalkotásával, hogy a kedvezményezett szembeni igényérvényesítésről lemond, az egyetemlegességben álló kötelezettek közül csak a nem illetékmentes személlyel (személyekkel) szemben követeli az illeték megfizetését, de azt teljes összegben. Mindez megfeleltethető az egyetemleges kötelezettség jogosultját megillető azon jognak, hogy bármelyik kötelezettől követelheti a teljesítést.
- [34] Ez a kedvezmény nem érinti azonban az egyetemleges kötelezettek egymás közötti, azaz belső jogviszonyát. A Ptk. 6:30. § (1) bekezdése alapján az illetéket megfizető fél megtérítési igényvel léphet fel az illetékmentes pertársával szemben, s ebben a viszonylatban ez utóbbi nem hivatkozhat arra a kedvezményre (vagyis az illetékmentességre), amelyben a jogosulttól részesült [Ptk. 6:30. § (2) bekezdés]. Az illetékkötelezettség csak az állam és az illetékkötelezettek között áll fenn, az illeték megfizetésével pedig megszűnik. A megtérítési igény ezzel szemben nem minősül illetékkötelezettségnek, így a megtérítési igény alól az illetékmentesség már nem mentesít.
- [35] Megkülönböztetés a fentieket figyelembe véve tehát annyiban van az illetékmentességben nem részesülő, egységes pertársaságban álló pervesztes félre nézve, hogy a bíróság mellőzi a pertársának az illeték egyetemleges megfizetésére való kötelezését. Hasonlóan ahhoz a helyzethez, mint mikor az egyetemleges kötelezettségből eredő igényét valamely jogosult csupán az egyik, általa kiválasztott kötelezettel szemben érvényesíti bíróság előtt.
- [36] A hátrányos helyzet azonban csak látszólagos, emellett észszerű indoka is van. Látszólagos azért, mert az egyetemlegesség a törvény erejénél fogva, a bírói kötelezéstől függetlenül fennmarad. Akár egyetemlegesen kötelezi a bíróság az egységes pertársakat a le nem rótt eljárási illeték megfizetésére, akár csak a nem illetékmentes pertársat kötelezi a teljes illeték megfizetésére, az egységes pertársaságban álló pervesztes fél illetékfizetési kötelezettsége mindkét esetben a teljes illetékre vonatkozik. Az illetéket megfizető félnek pedig a pertársával szembeni megtérítési igénye akkor is fennáll, ha van egyetemleges bírói kötelezés, és akkor is, ha egyedül a nem illetékmentes felet kötelezik az illeték állam javára történő megfizetésére, méghozzá ugyanazon a jogi alapon. Észszerű indoka pedig azért van a bírósági kötelezésben fellelhető eltérésnek, mert kizárólag így érvényesülhet az illetékmentes személy részére biztosított kedvezmény, vagyis az illetékmentesség.
- [37] Igaz ugyan, hogy e kedvezmény célját tekintve végső soron elenyészik. Az állam ugyanis különböző okokból és célokból nyújt személyes illetékmentességet az Itv. 5. § (1) bekezdésében. Ilyen cél különösen az, hogy a kedvezményezett szervezet a rendelkezésre álló forrásait valamely közfeladat ellátására tudja fordítani, a központi költségvetésbe való befizetései miatt ne csökkenjenek olyan mértékben a közfeladat ellátását szolgáló eszközei, ami miatt szükség lenne más állami forrásokból biztosítani a működését. A megtérítési igény következtében a kifizetett illeték egy részét végső soron mégis ki kell fizetnie az illetékmentes szervezetnek a pertarsa részére, így az illetékmentesség összességében nem hozza kedvezőbb helyzetbe a kedvezményezettet. E cél csak akkor teljesül, ha az illetékmentes pervesztes fél egységes pertársa szintén illetékmentes. Az Alkotmánybíróság mindazonáltal megjegyzi, illetékkedvezmények más helyzetekben is vezetnek hasonló eredményre. E körülmények azonban nem befolyásolják azt, hogy a nem illetékmentes egységes pertársaságban álló pervesztes

fél számára a támadott jogszabályi rendelkezések és bírói döntések nem eredményeznek alaptörvény-ellenes hátrányos megkülönböztetést.

- [38] 2. Az indítványozó szerint a jogszabályi rendelkezések és a bírói döntések sértik a tulajdonhoz való jogát is.
- [39] 2.1. Az indítványozó által előadott indokolás szerint azért sérült a tulajdonhoz való joga, mert a jogszabályi rendelkezések és a bírói döntések alapot teremtenek az indítványozó jogos pénztulajdonától történő megfosztására. A támadott ítéletekben megállapított perköltség és illeték ugyanis az ő pénztulajdonát csökkenti, miközben az indítványozó felróható károkozó magtartása nem állapítható meg.
- [40] Az Alkotmánybíróság következetesen hangsúlyozta eddigi gyakorlatában is, hogy különbséget kell tenni a polgári jogi és az alkotmányos tulajdonvédelem között, a kettő nem azonos: az alkotmányos tulajdonvédelem köre és módja nem szükségképpen követi a polgári jogi fogalmakat és nem azonosítható az absztrakt polgári jogi tulajdon védelmével. Az alapjogként védett tulajdonhoz való jog tartalmát a mindenkori közjogi és (alkotmányos) magánjogi korlátokkal együtt kell érteni. A tulajdonjog magánjogi korlátja nem esik szükségképpen egybe az alapjogi korlátozással, a szükséges és arányos korlátozásnak, illetve a tulajdonjog lényeges tartalmának pedig nincs polgári jogi megfelelője {3024/2015. (II. 9.) AB határozat, Indokolás [43]; 7/2015. (III. 19.) AB határozat, Indokolás [45]}. Az Alkotmánybíróság azt is kifejtette, hogy nem vonható az alkotmányos tulajdonvédelem alá minden olyan ügy, melyben az indítványozó állítása szerint jogsértő bírósági határozatok eredményeként pervesztes lett, és ezért vagyonszertést szenvedett el (vagyoni követeléséhez nem jutott hozzá). Az alkotmányjogi panasz a tulajdonjog sérelmén keresztül nem lehet eszköze vagyoni perekben a bíróságok által elkövetett, egyéb alkotmányossági kérdést fel nem vető, egyszerű törvénysértések orvoslásának {3007/2015. (I. 12.) AB végzés, Indokolás [19]}.
- [41] A tulajdonjog mint alapjog tehát a közérdek, illetve más alapjog vagy alkotmányos érték védelme érdekében nem feltétlenül szükséges vagy aránytalan alapjog-korlátozással (elvonással) szemben nyújt védelmet. Önmagában amiatt, hogy valakinek felróható károkozás hiányában merül fel fizetési kötelezettsége, még nem veti fel a tulajdonhoz való jog mint alapjog sérelmét. Az alkotmányos tulajdonvédelemből nem következik ugyanis szükségképpen, hogy bárminemű fizetési kötelezettséget csak felróható károkozás alapíthat meg, ennek hiányában pedig a tulajdonkorlátozás feltétlenül alaptörvény-ellenes. Ilyen még a polgári jogi szabályokból sem vezethető le.
- [42] A perköltségviselés főszabálya a kiegyenlítési elven nyugszik: a pervesztes köteles megtéríteni a pernyertes fél perköltségét. E főszabály tehát a pervesztéshez köti a perköltségviselést, mely független attól, hogy a per alapjául vagy tárgyául szolgáló jogviszonyban a fél tanúsított-e felróható károkozó magatartást. A kiegyenlítési elv célja olyan helyzetbe hozni a pernyertes felet, mintha perindításra sor sem került volna. Így a pernyertes a számára jogellenesen okozott költség megtérítésére tarthat igényt. A pervesztes tulajdonának korlátozását (fizetési kötelezettségét) épp a pernyertes által elszenvedett vagyonszertés reparálása indokolja, mértéke pedig ehhez a vagyonszertéshez (perköltséghez) igazodik.
- [43] Az indítványozó nem vitásan részt vett a peres eljárásban. Részvételének oka az volt, hogy érvénytelen szerződést kötött pertársával. Az érvénytelenség független a fél felróható károkozó magatartástól. Az indítványozó épp az érvénytelen szerződés megkötésével adott okot a per megindítására, és abban pervesztes lett. Az indítványozó a perköltségek viselésére pertársával egyetemlegesen köteles, az illeték megfizetése esetén is megtérítési igénnyel léphet fel pertársával szemben. A rá háruló teher végső soron tehát igazodik ahhoz, ami a kötelezettek belső, anyagi jogviszonyából következik. Ez azonban már nem a támadott jogszabályokból és bírósági ítéletekből fakadó kérdés.
- [44] 2.2. Az indítványozó a bírói ítéleteket azért is a tulajdonhoz való jogba ütközőnek tartotta, mert a peres eljárásban a pertárgy értékét, ami alapján az illeték összegét meghatározták, a szerződésben kikötött ellenszolgáltatással egyező értékben állapították meg. Indokolásul azt adta elő, hogy az indítványozó teljesítette szerződéses kötelezettségét, amelyért jogosult volt a szerződésben meghatározott ellenértékre. Ezt azonban a bíróságok ítélete alapján csökkentette egy olyan per költsége, valamint az állam javára járó illeték, amely az indítványozó érdekkörén kívül álló okból indult.
- [45] Bár a pertárgy értéke befolyásolja, de kizárólagosan nem határozza meg, hogy egy perből eredően valakinek milyen perköltség-, illetve illetékfizetési kötelezettsége keletkezik. Emiatt csak a pertárgyérték meghatározásának módja a tulajdonhoz való alapjog sérelmére nem vezet. Az indítványozó nem vitásan megkötötte az utóbb

érvénytelennek nyilvánított (tehát jogi hatás kiváltására alkalmatlan) szerződéseket, így a peres eljárások nem függetleníthetőek a magatartásától, ezért is volt szükség a kötelező perben állására. A per tárgyául vagy alapjául szolgáló jogviszonyból eredő jogosultságok és az ugyanezen jogviszonnyal kapcsolatos jogviták (peres eljárások) költségei nem állnak az indítványozó által állított kizárólagos és közvetlen összefüggésben egymással. Önmagában a pertárgyérték meghatározásának módja nem vezethet az alkotmányos tulajdon sérelmére.

- [46] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszokat a tulajdonhoz való joggal összefüggésben elutasította.
- [47] 3. Az indítványozó a munkához való jogának sérelmét is állította. A XII. cikk (1) bekezdése rögzíti a munka és foglalkozás szabad megválasztásához való jogot mint alapjogot. A munkához való jogba, mely lényegéből fakadóan csak természetes személyeket illet meg, bármely munka, hivatás, foglalkozás megválasztásának és gyakorlásának szabadsága beletartozik. Ez az alapjog nem biztosít ugyanakkor alanyi jogot egy meghatározott foglalkozás végzéséhez, senkinek sincs abszolút joga a meghatározott foglalkozás, illetve valamely foglalkozásnak az általa kiválasztott formában történő gyakorlásához {3243/2014. (X. 3.) AB határozat, Indokolás [42]}. A munkához való alapjog nem öleli át azt, amire az indítványozó alkotmányjogi panaszában hivatkozott: nevezetesen, hogy munkával szerzett jövedelmétől (annak egy részétől) egy másik személy felróható magatartásának következményeként elesett. A munkához való jog ugyanis nincs összefüggésben a munkával szerzett jövedelemből vagy más forrásból teljesítendő vagyoni kötelezettségekkel.
- [48] Emiatt a jogszabályi rendelkezések, illetve a bírói döntések és a munkához való jog között alkotmányjogilag értékelhető összefüggés nem áll fenn, ezért az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszokat ebben az összefüggésben is elutasította.
- [49] 4. Az indítványozó szerint a Debreceni Törvényszék eljárása ellentétes a tisztességes eljáráshoz való joggal is. Ennek oka az, hogy felróható károkozó magatartás nélkül, az alperesi társaság jogsértésére hivatkozással az indítványozót kötelezte a bíróság a perköltség és az illeték megfizetésére. Ez nézete szerint méltánytalan, igazságtalan és nyilvánvalóan ellentétes az Alaptörvénnyel.
- [50] Az Alkotmánybíróság több korábbi határozatában kifejtett, de a 13/2013. (VI. 17) AB határozat értelmében (Indokolás [27]–[33]) most is figyelembe vehető gyakorlata szerint a perköltség fogalmának és feltételeinek meghatározásánál a jogalkotót széleskörű mérlegelési jog illeti meg. A perköltség szabályozása csak akkor hozható kapcsolatba a tisztességes eljáráshoz való joggal, ha valamely személyi kör számára a bírói út igénybevétele a költségviselési szabályok miatt lehetetlenné válik [1518/B/1991. AB határozat, ABH 1993, 570, 571.; 181/B/1993. AB határozat, ABH 1994, 588, 589.; 1074/B/1994. AB határozat, ABH 1996, 452, 455.]. A tisztességes eljáráshoz való jogból fakadó követelmények nem azonosíthatók a perlekedéssel kapcsolatos költségviselési kockázat teljes mérvű kiküszöbölésével (1074/B/1994. AB határozat, ABH 1996, 452, 455.).
- [51] A Pp. perköltség-viselési főszabálya – mint általános rendelkezés – független attól, hogy melyik fél tanúsított a jogvita tárgyául vagy alapjául szolgáló jogviszonyban felróható károkozó magatartást. Az indítványozó ügyében alkalmazott és az indítványozó által is támadott Pp. rendelkezés [82. § (1) bekezdés] a főszabályt képezi le arra az esetre, ha egységes pertársaságban álló felek lesznek pervesztesek. Mindez nem értékelhető akként, mintha a bírói út el lenne zárva az indítványozó elől vagy az eljárás tisztességtelen volna. Az előbbi kiküszöbölésre szolgál ugyanis a költségkedvezmények rendszere, és az indítványozó nem utalt arra, hogy jövedelmi és vagyoni viszonyainál fogva erre rászorult volna. A tisztességtelenség az eljárás egészét jellemző minőség, amelyet önmagában nem kérdőjelez meg az indítványozó ügyében alkalmazott perköltség-viselési szabály.
- [52] Az indítványozó szerint azért is sérült a tisztességes eljáráshoz való joga, mert a bíróság a szerződés érvénytelenségének megállapítására irányuló perben – összhangban egyébként a bírói gyakorlattal – a szerződésben kikötött ellenszolgáltatással egyező értékben állapította meg pertárgy értékét. Indokolásként ugyanazt adta elő, mint a tulajdonhoz való jog sérelmével kapcsolatosan: nevezetesen, hogy ő teljesítette szerződéses kötelezettségét és jogosult volt az ellenértékre, amelyet azonban csökkent a per költsége. A pertárgyérték meghatározásának módja közvetlenül nem hozható kapcsolatba a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal. És bár többféle vonatkozásban is összefüggésbe hozható a perköltséggel, s ezen keresztül elvben lehet alapjogi jelentősége, az indítványozó által felhozott érvelés az idézett alkotmánybírósági gyakorlat alapján nem illeszthető be a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog védelmi körébe.

[53] Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszokat az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben is elutasította.

Budapest, 2017. május 23.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3429/2015.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3121/2017. (V. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panaszok tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.IV.20.903/2016/7. számú ítélete, valamint a Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.586/2015/3/II. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt előterjesztett alkotmányjogi panaszokat visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Dr. Vágvölgyi András József (a továbbiakban: indítványozó, II. rendű alperes), valamint az INDEX.HU Zrt. (a továbbiakban: indítványozó, I. rendű alperes) jogi képviselőjük (dr. Baltay Levente, 2360 Gyál, Kőrösi út 104.) útján alkotmányjogi panasszal fordultak az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozók az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt terjesztettek az Alkotmánybíróság elé a Fővárosi Törvényszék útján. A II. rendű alperes a Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.I.20.586/2015/3/II. számú ítélete (helyesen a Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.586/2015/3/II. számú ítélete) alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, továbbá a jogerős ügydöntő határozat végrehajtásának a felfüggesztését kérte. Az I. rendű alperes a Kúria Pfv.IV.20.903/2016/7. számú ítélete, valamint a Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.586/2015/3/II. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványok tárgya azonos, ezért azokat az Abtv. 58. § (2) bekezdése és az Ügyrend 34. § (1) bekezdése alapján egyesítette és egy eljárásban bírálta el.
- [3] Az alkotmányjogi panasz előzményeként az alapper felperese (a továbbiakban: felperes, közszereplő), annak megállapítását kérve indított pert az indítványozók ellen, hogy az I. rendű alperes indítványozó egy, az index.hu internetes hírportálon a II. rendű alperessel közölt interjúban és az erről szóló cikkben megjelentetett írással, a II. rendű alperes indítványozó pedig a Facebook közösségi oldalán közzétett bejegyzéssel megsértette személyiségi jogait. Kérte továbbá az I. és II. rendű alperes indítványozók elégtétel adására és sérelemdíj megfizetésére kötelezését, valamint azt, hogy a bíróság az I.-II. rendű alpereseket tiltsa el a további jogsértéstől. A felperes jogi álláspontja szerint az alperesek egyértelműen valótlan tényállításokat tettek, illetve híreszteltek. A felperes nem vitatta, hogy ő maga is közszereplőnek minősül, de kiemelte, hogy a sérelmezett valótlan tényállítás olyan időpontra vonatkozik a múltjában, amikor még nem volt közszereplő, így álláspontja szerint a kifogásolt valótlan és sértő tényállítást még közszereplőként sem köteles túrni.
- [4] A Fővárosi Törvényszék 70.P.20.229/2015/3. számú ítéletével a felperes keresetének részben helyt adott, megállapította, hogy a II. rendű alperes a Facebook oldalán közzétett írás azon kijelentésével, miszerint a felperes a sorkatonai szolgálta során azért került fogdába, mert ittasan lövöldözött, megsértette a felperes jó hírnevét. Az elsőfokú bíróság a II. rendű alperest eltiltotta a további jogsértéstől, kötelezte továbbá, hogy fizessen meg a felperes részére 50 000 forintot és ennek késedelmi kamatát, ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította. Az elsőfokú bíróság ítéletében rámutatott, hogy az I. rendű alperessel szemben a keresetet azért utasította el, mert az I. rendű alperes ugyan formálisan megvalósította a valótlan tény közlését, ugyanakkor a teljes cikk a felperesve nézve összességében nem tartalmazott sérelmes állítást.
- [5] A felperes és a II. rendű alperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.586/2015/3/II. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és megállapította, hogy az I. rendű alperes a www.index.hu honlapon 2004. december 1. napján a II. rendű alperessel közölt interjúban valótlanul híresztelte, hogy a felperes a sorkatonai szolgálat idején egy külső fegyverraktár őrségét otthagya és ittasan lövöldözött, ezzel megsértette a felperes jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogát. A jogerős ítélet az I. rendű alperest is elégtétel adására kötelezte, továbbá kötelezte őt 600 000 forint sérelemdíj megfizetésére, egyidejűleg a II. rendű alperest terhelő sérelemdíj összegét 600 000 forint és késedelmi kamataira felemelte, egyebekben a per főtárgya tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A jogerős ítélet indokolása értelmében a bíróságnak a kereseti kérelem alapján nem egy közéleti vitához kapcsolódó kérdésben kellett állást foglalnia,

hanem azt kellett megítélnie, hogy a felperes által kifogásolt közlés megfelel-e a valóságnak, vagy ez valótlan tényállításnak, illetve a valóságot hamis színben feltüntető közlésnek bizonyult-e. A jogerős ítélet indokolása értelmében nincs jelentősége annak, hogy a közlést a II. rendű alperes milyen célból tette, a lényeg az volt, hogy a II. rendű alperes a felperesre vonatkozó olyan tényállítást tett, amely valótlanak bizonyult.

- [6] A jogerős ítélet ellen az indítványozók felülvizsgálati kérelmet nyújtottak be, a felülvizsgálati bíróságként eljáró Kúria az I-II. rendű alperesek felülvizsgálati kérelmét részben találta alaposnak, ezért a jogerős ítéletet a sérelemdíj tekintetében hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatva, mindkét alperest 50 000–50 000 forint sérelemdíj megfizetésére kötelezte, egyebekben a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [7] 2. Az indítványozók ezt követően fordultak az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszukban arra hivatkoztak, hogy a támadott ítéletek sértik az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében foglalt alapvető jogaikat.
- [8] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panaszok befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [9] Az indítványozók alkotmányjogi panaszukat az Abtv. 27. §-ára alapozzák, amely szerint alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. A Kúria ítélete ellen nincs helye fellebbezésnek, az indítványok tehát e tekintetben megfelelnek a törvényi feltételeknek. Az indítványozók jogosultnak és érintettnek is tekinthetők, mivel saját egyedi ügyükkel összefüggésben terjesztették elő az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszukat. A panaszosok az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott határidőn belül terjesztették elő az indítványukat.
- [10] Az indítványok az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében támasztott feltételeknek az alábbiak szerint megfelelnek. Az indítványok az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozók jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaznak, megjelölik az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét és az Alaptörvény megsértett rendelkezését. Megjelölik továbbá a sérelmezett bírói döntéseket és kifejezetten kérik azok megsemmisítését, illetve indokolást is tartalmaznak arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntések miért ellentétesek az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével.
- [11] 3. Az Abtv. 29. §-a az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további, alternatív jellegű tartalmi feltételeiként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. Az Alkotmánybíróság a formai követelményeknek megfelelő – az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésének sérelmét állító – indítványok tekintetében, a befogadhatóság további törvényi követelményeit vizsgálva az alábbi következtetésre jutott.
- [12] Az indítványozók a szabad véleménynyilvánításhoz való joguk sérelmét abban látták megvalósulni, hogy az eljáró bíróságok az I. rendű alperes honlapján, illetve a II. rendű alperes közösségi oldalán megjelent írással kapcsolatban nem voltak figyelemmel a közügyek megvitatásának szabadságára, nem végezték el az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében rögzített alapjogi tesztet. A véleménynyilvánítás szabadságához fűződő jog megsértésének alapja főként az, hogy az ítéleteket hozó bíróságok tévesen ítélték meg a közzétett írások tartalmát, egy közéleti vitához kapcsolódó közlést értékelték személyiségi jogot sértőként.
- [13] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve, amely az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d)* pontja szerint a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti. Ezzel összhangban az Alkotmánybíróság hatásköre az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panaszok elbírálása során a bírói döntésben foglalt jogértelmezés alaptörvény-ellenességének, alapjogokkal való összhangjának vizsgálatára korlátozódik, és nem terjed ki a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírlatára [lásd pl. 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; 3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]]. A tényállás megállapítása és az abban foglalt egyes tények jelentőségének megítélése, mérlegelése a rendes bíróságok feladata [lásd pl. 3359/2012. (XII. 5.) AB végzés, Indokolás [8]; 3365/2012. (XII. 5.) AB végzés, Indokolás [8]; 3037/2014. (III. 13.) AB határozat, Indokolás [29]–[30]]. Az Alkotmánybíróság gyakorlata az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszok elbírálásakor töretlen a tekintetben,

hogy a bíróságok ítéleteit csak akkor bírálja felül, ha azok az Alaptörvény megszabta értelmezési tartományt megsértik, és ezáltal a bírói döntés alaptörvény-ellenes lesz.

- [14] Jelen ügyben az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy az indítványozók nem a Kúria ítéletében, illetve a jogerős ítéletben foglalt jogértelmezést, hanem az ügyben felmerült tények értékelését vitatják. Az indítványok valójában arra irányulnak, hogy az Alkotmánybíróság a felmerült konkrét körülmények újbóli mérlegelésével állapítsa meg, hogy az érintett közszereplő (perbeli felperes) teljes körűen köteles túrni az indítványozók által megjelentetett írások összes megnyilatkozását.
- [15] A támadott bírói döntések az ügy valamennyi körülményének mérlegelésével – különösen a közlés, tájékoztatás szabadsága és az I. rendű alperes honlapján, illetve a II. rendű alperes közösségi oldalán megjelent írások kifogásolt állításainak összevetésével – jutottak arra a következtetésre, hogy a konkrét esetekben az indítványozók megsértették az érintett közszereplő személyiségi jogait. Az ügyben eljáró bíróságok tehát nem valamely, az indítványokban kifejtettekől eltérő jogértelmezés, hanem a megállapított tényállásnak az indítványozókétól eltérő értékelése alapján jutottak az ismertetett eredményre. E mérlegelés felülbírálatára azonban az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre [Hasonlóan döntött az Alkotmánybíróság a 3016/2015. (I. 27.) AB végzésben és a 3022/2017. (II. 17.) AB végzésben].
- [16] Az Alkotmánybíróság az indítványoknak a szabad véleménynyilvánításhoz való jogra hivatkozó érvei alapján nem észlelt olyan értelmezési hibát, amely a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet valószínűsítene, továbbá az indítványozók állításai nem vetnek fel az Abtv. 29. §-a szerinti alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.
- [17] 4. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy mivel az alkotmányjogi panaszok nem felelnek meg az Abtv. 29. §-ában írott feltételeknek, azok befogadására nincs lehetőség. Az Alkotmánybíróság ezért az indítványokat az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2017. május 23.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/998/2016.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3122/2017. (V. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Bfv.II.1202/2015/17. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó fogvatartott az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, és abban kérte a Kúria Bfv.II.1202/2015/17. számú végzése, valamint azzal együtt a Pécsi Törvényszék 2.Bf.307/2014/12. számú másodfokú és a Komlói Járásbíróság 3.B.206/2012/54. számú elsőfokú ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Az indítványozó kifogása szerint az ellene folytatott büntetőeljárásban hozott bírósági határozatok ellentétesek az Alaptörvény IV. cikk (2) bekezdésével, XXIV. cikk (1) bekezdésével, valamint XXVIII. cikk (1) és (2) bekezdésével. Kérte az indítványozó, hogy erre figyelemmel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszindítvány alapján alkalmazza az Abtv. 43. § (1)–(4) bekezdéseiben foglalt jogkövetkezményeket, továbbá, hogy az Abtv. 61. §-a alapján hívja fel a bíróságot a döntés végrehajtásának a felfüggesztésére.
- [3] A Komlói Járásbíróság 3.B.206/2012/54. számú ítéletében 4 rendbeli folytatólagosan elkövetett csalás büntettében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Btk.) 318. § (1), (2) bekezdés c), (6) bekezdés b)], 2 rendbeli folytatólagosan elkövetett csalás büntettében [régii Btk. 318. § (1), (2) bekezdés c), (5) bekezdés b)], 5 rendbeli csalás büntettében [régii Btk. 318. § (1), (2) bekezdés c), (5) bekezdés b)] és hatóság félrevezetése vétségében (régii Btk. 237. §) mondta ki az indítványozó bűnösségét. A bíróság az indítványozót, mint különös visszaesőt – halmazati büntetésül – 8 év 5 hónap börtönre, valamint 9 év közügyektől eltiltásra ítélte. Ezen felül 3 900 000 forint erejéig vagyonekobzást rendelt el. A Pécsi Törvényszék 2.Bf.307/2014/12. számú ítéletével a Komlói Járásbíróság 3.B.206/2012/54. számú ítéletét megváltoztatta. A vagyoni cselekmények vonatkozásában mellőzte a folytatólagosságot, a szabadságvesztés tartamát 4 év 6 hónapra, míg a közügyektől eltiltást 5 évre enyhítette. A vagyonekobzás mértékét a bíróság 4 680 000 forintra módosította. A Kúria Bfv.II.1202/2015/17. számú végzésében a Komlói Járásbíróság 3.B.206/2012/54. számú ítéletét és a Pécsi Törvényszék 2.Bf.307/2014/12. számú ítéletét hatályában fenntartotta, és a terhelt felülvizsgálati indítványát elutasította.
- [4] Az indítványozó a vele szemben folytatott büntetőeljárásban a törvényes vád hiányára, továbbá a hatóságok által megvalósított abszolút eljárásjogi szabálysértésekre alapította a kifogásait. Álláspontja szerint a bíróságok 23-ból 12 tényállási elem esetében törvényes vád hiányában hoztak döntést az ügyében. Az ügyészség ugyanis felmondott szerződéseket tett a vád tárgyává, a bíróságok pedig a sértett nyilatkozatával szemben az ügyészség állítását tekintették irányadónak és az indítványozó felelősségét a kérdéses szerződéseket érintően is megállapították. Az indítványozó szerint alkotmányos aggályt vet fel, hogy a sértett vallomásaiban foglaltaknak a bíróságok nem adtak hitelt és döntéseiket nem arra alapították. Más érintetteket pedig a bíróságok annak ellenére kezeltek sértettként, hogy az alapul fekvő szerződésekből nem származott káruk, és őket az indítványozó nem ejtette tévedésbe. Úgy véli az indítványozó, hogy ezen sértettek helyzetét és a vád velük kapcsolatos elemeit érintően a bíróságok nem tettek eleget a tényállás felderítésére vonatkozó törvényes kötelezettségüknek, ami az indítványozó oldalán alapjogi sérelemhez vezetett.
- [5] Sérelmezte továbbá az indítványozó, hogy a hatóságok jogellenes módon szereztek be rá nézve terhelő bizonyítékokat. A büntetőeljárás keretében végrehajtott helyszíni szemle ugyanis nem az irányadó jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően zajlott. Ennek lehetett az a következménye, hogy a lefoglalt iratok közül eltűnt három olyan szerződés, amelyek az indítványozó ártatlanságát támasztották volna alá. Kifogásolta az indítványozó, hogy habár a helyszíni szemlével összefüggésben elkövetett szabályszegések az eljárás teljes időtartama

alatt vita tárgyát képezték, a hatóság eljárásának és az iratok beszerzésének a jogsértő módjáról a bíróság mindvégig nem foglalt állást. Úgy véli az indítványozó, hogy a bizonyítékok jogsértő módon történt beszerzése miatt a védekezéshez, valamint a részrehajlás nélküli és tisztességes eljáráshoz való jogai is sérültek. Ugyancsak a bizonyítással összefüggő kifogásként fogalmazta meg az indítványozó, hogy a hatóságok a birtokukba került DNS-mintát nem küldték el szakértői vizsgálatra, holott arra lett volna törvényes lehetőség, és erről a tényről a védelmet nem tájékoztatták. Ennek következtében, továbbá azért, mert a szakértői vizsgálat elvégzésére vonatkozó bizonyítási indítványokat a bíróság sorra elutasította, csorbultak a védelem lehetőségei, és sérült a fegyverek egyenlősége. Azt az információt is elhallgatta továbbá a hatóság a védelem elől, hogy egy, az ügyben releváns telefonszámot a hatóság tagjai többször is felhívtak, és azon valakivel telefonbeszélgetést is folytattak. Az indítványozó kérte az Alkotmánybíróságtól, hogy a DNS-mintákkal és az utalt telefonszámmal kapcsolatos hatósági eljárás miatt állapítsa meg a fegyverek egyenlősége elvének a megsértését. A büntetőeljárás kifogásolt aspektusai az indítványozó szerint azt támasztják alá, hogy a vele szemben folytatott eljárás részrehajló volt.

- [6] Az indítványozó végül megjegyezte, hogy nem tartja korrektnek az ügyében első fokon eljáró bírói tanács elnökének a hozzáállását.
- [7] A fentiek alapján az indítványozó annak a megállapítását kérte az Alkotmánybíróságtól, hogy a Kúria támadott végzése és az alsóbb fokú bíróságok ítéletei törvényes vád hiányában születtek, az eljáró bíróságok abszolút eljárási szabálysértéseket valósítottak meg, amelyek mellett relatív eljárási szabálysértések is történtek, mindennek következtében pedig a büntetőeljárásban megvalósult az indítványozó Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében és XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított alapvető jogainak a sérelme. Mivel pedig a fenti cselekmények miatt a bíróságok az indítványozóval szemben személyi szabadságot elvonó szankciót alkalmaztak, az Alaptörvény IV. cikk (2) bekezdése szerinti személyes szabadsághoz való jog megsértését is megvalósították.
- [8] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát utóbb kiegészítette. Abban kérte, hogy az Alkotmánybíróság szólítsa fel az elsőfokú bíróságot az eredeti beadványban kifogásolt szerződések létezésének az igazolására és a kapcsolódó iratok prezentálására, ezek hiányában pedig a bíróságok döntését a vád törvényességével összefüggő hiányosságok miatt semmisítse meg.
- [9] Előadta továbbá, hogy álláspontja szerint az eljáró bíróságok megsértették a vádelvet és túlterjeszkedtek a vádon, amikor olyan szerződésekkel összefüggésben is megállapították a büntetőjogi felelősségét, amelyek alapján a sértetteknek – általuk is elismerten – nem keletkezett káruk. A tisztességes eljáráshoz való jog sérelmére vezetett továbbá, hogy a bíróságok nem értékelték hiánytalanul a rendelkezésre álló bizonyítékokat, és ennek semmiféle indokát nem adták. A büntetőeljárásban ezért nem csupán az *in dubio pro reo* elve, hanem a részrehajlásmentes eljárás követelménye is sérült. Az eljáró bíróságok ítéleteinek az indokolásából továbbá az indítványozó megítélése szerint hiányoznak azok a részletes jogi érvek, amelyek alapján büntetőjogi felelőssége teljes körűen és kétség kívül megállapítható lett volna.
- [10] 3. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz befogadható-e, vagyis megfelel-e az Abtv.-ben foglalt, a panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak. A befogadhatóság feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy azoknak az indítvány az alábbiak szerint nem felel meg.
- [11] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja alapján fennálló követelmény, hogy az indítvány tartalmazzon indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Az indítványozó az általa hivatkozott alaptörvényi rendelkezések közül ezen követelménynek az Alaptörvény XXVIII. cikk (2) bekezdését érintően nem tett eleget. Az Alaptörvény ezen rendelkezését ugyanis csak számszerűen jelölte meg a panaszában, ám nem fejtette ki azzal összefüggésben a konkrét alapjogi sérelem lényegét. Az indítvány azon eleme tehát, amely az Alaptörvény XXVIII. cikk (2) bekezdésének a megsértését állítja, érdemben nem volt vizsgálható.
- [12] Az indítványozó hivatkozott az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének a sérelmére is. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése a közigazgatási hatósági eljárás vonatkozásában fogalmazza meg a tisztességes eljárás követelményét, így a panasszal támadott bírósági határozatok és ezen alaptörvényi rendelkezés között nincs összefüggés. A panasznak így ez az eleme sem volt érdemben vizsgálható.
- [13] Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Ezen két törvényi feltétel meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik. Az Alkotmánybíróság

álláspontja szerint jelen bírósági döntések az ügyet érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vetnek fel. Az indítványozó alkotmányjogi panasa lényegében az eljáró hatóság és a bíróságok által elkövetett eljárási szabályszegésekre irányul, amellyel a bíróságok által elfogadott bizonyítékokat és a bíróságok bizonyítékokat értékelő tevékenységét támadja. Az indítványozó valódi célja az ellene folyamatban volt büntetőeljárásban hozott döntéseknek a ténykérdésekben való felülvizsgálata, és a tényállás jogi minősítésének, valamint a büntetőjogi felelősségről hozott döntésnek a megváltoztatása. Az indítvány tartalma szerint arra irányul, hogy az Alkotmánybíróság a jogerős ítéletben eldöntött ténykérdéseket mintegy negyedfokú bíróságként eljárva vizsgálja felül és a bíróságok álláspontjától eltérően értékelje.

- [14] Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján ugyanakkor az ítéleteknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van jogköre. A bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének (annak, hogy a rendes bíróságok egy-egy tényt miként értékelték), valamint a bírósági eljárás teljes egészének az ismételt felülbírálatára nem rendelkezik felhatalmazással.
- [15] A fentiek értelmében a bíróság konkrét ügyben folytatott értékelő tevékenysége nem lehet alkotmányossági vizsgálat tárgya. „Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]; 3239/2015. (XII. 8.) AB végzés, Indokolás [16]; 3141/2016. (VI. 29.) AB végzés, Indokolás [31]; 2/2017. (II. 10.) AB határozat, Indokolás [63]}.
- [16] 4. Az Alkotmánybíróság az indítvány vizsgálata alapján tehát arra a megállapításra jutott, hogy az nem felel meg az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságával szemben támasztott követelményeknek. Ezért az Alkotmánybíróság – az Abtv. 47. § (1) bekezdése, 56. § (1)–(3) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése szerint eljárva – az alkotmányjogi panasz befogadását az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontjai alapján visszautasította. Az indítvány befogadásának a visszautasítására tekintettel a támadott bírósági döntés végrehajtásának a felfüggesztését az Alkotmánybíróság nem vizsgálta.

Budapest, 2017. május 23.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1405/2016.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3123/2017. (V. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Győri Ítéltábla Bpkf.209/2016/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján jogi képviselője (dr. Sziptner Attila, Pécsi 19. számú Ügyvédi Iroda, 7624 Pécs, Mátyás király u. 6.) útján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, és abban kérte a Győri Ítéltábla Bpkf.209/2016/2. számú és a Győri Törvényszék B.202/2012/581-IX. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Az indítvány alapjául szolgáló ügy előzményeként az indítványozó előadta, hogy a Győri Törvényszéken B.202/2012. számon van ellene folyamatban büntetőeljárás. Az eljárásban az indítványozó 2016. június 7-én előterjesztett indítványaiban a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 267. § (1) bekezdés *k*) és *j*) pontjai alapján kezdeményezte a büntetőeljárás megszüntetését. Ezen indítványokat a Győri Törvényszék megtárgyalta, majd 2016. június 14-én kelt, a tárgyalási jegyzőkönyvben rögzített, B.202/2012/581-IX. számú végzésével a büntetőeljárást a Be. 267. § (1) bekezdés *k*) pontjára hivatkozással megszüntette.
- [3] A döntés meghozatala után a Győri Törvényszék arról tájékoztatta az indítványozót, hogy a végzés ellen nem fellebbezhet. A végzés kihirdetését követően az ügyész szóban bejelentette a fellebbezését, amely kapcsán jelezte, hogy azt írásban részletesen meg fogja indokolni. A Baranya Megyei Főügyészség részletes írásbeli fellebbezését utóbb a bíróság a panaszosnak nem küldte meg. Ezzel szemben az indítványozó 2016. július 7-én kézhez vette a Győri Ítéltábla 2016. július 4-én kelt levelét, amelyben a bíróság megküldte neki a Győri Fellebbviteli Főügyészségnek a Baranya Megyei Ügyészség fellebbezését kiegészítő fellebbezést, egyúttal az indítványozót 8 napos határidővel felhívta észrevételei előterjesztésére. A felhívásra reagálva a panaszos 2016. július 14-én megküldte az észrevételeit a Győri Ítéltáblának. Mivel tudomása volt arról, hogy a fellebbezéssel kapcsolatosan más vádlottak és védők is tettek észrevételeket, az indítványozó várta, hogy a bíróság ezeket a dokumentumokat is megküldi neki.
- [4] 2016. július 22-én az indítványozó egy MTI közleményből értesült arról, hogy az eljárás megszüntetése tárgyában a Győri Ítéltábla 2016. július 14-én döntést hozott. Az indítványozó ebből arra következtetett, hogy a bíróság a számára biztosított észrevételezési határidőt, egyúttal az észrevételeket figyelmen kívül hagyva, a neki meg nem küldött fellebbezés alapján döntött. A Győri Ítéltábla Bpkf.209/2016/2. számú végzését az indítványozónak 2016. július 25-én kézbesítették.
- [5] Az indítványozó kifogása szerint a Győri Törvényszék végzésével szemben joga lett volna fellebbezni a Be. 5. § (1) bekezdése, 324. § (1) bekezdés *a*) pontja és 347. §-a alapján. Fellebbezésében pedig a Be. 346. § (2) bekezdésének megfelelően kérhette volna, hogy az eljárás megszüntetését a bíróság az elsőfokú végzésben megjelölt Be. 267. § (1) bekezdés *k*) pont mellett a *j*) pontja alapján is mondja ki, továbbá, hogy a döntését részletesen és tartalmasan indokolja.
- [6] Sérelmezte továbbá az indítványozó, hogy – ellentétesen a Be. 356. § és a Be. 358. § (1) bekezdés *d*) pontja szerinti rendelkezésekkel – nem kapott lehetőséget arra, hogy a Baranya Megyei Főügyészség írásban kifejtett álláspontját megismerje és arra az észrevételeit kifejthesse.
- [7] Végül azt kifogásolta, hogy a Győri Ítéltábla nem volt figyelemmel az észrevételezési határidő leteltére, így az indítványozónak még a lehetőséget sem biztosította, hogy a fellebbezéssel kapcsolatos észrevételeit előadja.
- [8] Azzal, hogy a fellebbezéshez és az észrevételek előterjesztéséhez való jogát nem tudta gyakorolni, az indítványozó szerint az eljárás elvesztette a kontradiktórius jellegét, aminek következtében abban nem érvényesülhett a fegyverek egyenlősége.

- [9] A fentiek alapján az indítványozó úgy vélte, hogy sérült az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében biztosított törvény előtti egyenlőség követelménye, mivel a vele szembeni büntetőeljárásban a vád, valamint a védelem és a terheltek egyenlősége nem valósult meg. Hivatkozott továbbá az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének a megsértésére, amiért a bíróság a Be.-ben biztosított jogai gyakorlását részben kifejezetten megtagadta, részben pedig nem tette lehetővé. Állítása szerint sérült továbbá az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésében biztosított védelemhez való joga is, méghozzá az eljárás jogorvoslati szakaszában. Továbbá azért, mert nem tudott fellebbezéssel élni az elsőfokú végzéssel szemben, az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslatihoz való jog megsértését is megállapíthatónak tartotta.
- [10] A panaszos hivatkozott továbbá az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében biztosított jogállamiság elvére. Nem állította annak megsértését, ugyanakkor az Alkotmánybíróság esetjogának az ismertetésével kifejtette a jogállamiság elvének az alkotmányos tartalmát.
- [11] Ismertette továbbá a beadványában az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdéséhez és a XXVIII. cikk (3) bekezdéséhez, valamint tartalmilag a XXVIII. cikk (1) bekezdéséhez kapcsolódó alkotmánybírósági gyakorlatot. Hozzátette, hogy esetében azért valósult meg a tisztességes eljáráshoz való jog megsértése, mert nem gyakorolhatta a fellebbezési jogát és az észrevételezési jogát, nem ismerhette meg az ügyészség beadványának a tartalmát, továbbá az eljárás ezen szakaszában a védelemhez való jogát sem érvényesíthette. Nyilvánvalónak tartotta, hogy az adott büntetőeljárásban a vád és a védelem nem azonos jogosítványokkal rendelkezett, így sérült a fegyverek egyenlőségének az elve. Ugyanis miközben a vád fellebbezést terjeszthetett elő, majd azt kiegészíthette, a védelem a jogorvoslati eljárásból minden tekintetben ki volt zárva. A jogorvoslat lehetőségét a Győri Törvényszék jogszabály kifejezett rendelkezése ellenére megvonta az indítványozótól, miközben a Győri Ítéltábla annak gyakorlását a magatartásával tette lehetetlenné. Kérte, hogy az alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésével az Alkotmánybíróság hozza olyan helyzetbe az indítványozót, hogy a jogorvoslati jogát az eljárás megszüntető végzéssel szemben gyakorolni tudja.
- [12] 2. Az indítványozó a beadványát az Alkotmánybíróság felhívása nyomán kiegészítette.
- [13] Abban kifejtette, hogy vele szemben a büntetőeljárás valóban folyamatban van, ennek ellenére az ügyben az eljárás megszüntetéséről hozott döntések érdemi döntésnek minősülnek, így azokkal szemben helye van alkotmányjogi panasz előterjesztésének. Amennyiben a bíróságok az indítványozó alapvető jogait tiszteletben tartva jártak volna el, a büntetőeljárást megszüntették volna. A bíróságoknak az indítványozó alapvető jogait sértő magatartása vezetett oda, hogy az eljárást megszüntető végzést hatályon kívül helyezték, és vele szemben a büntetőeljárást tovább folytatták. Az eljárást várhatóan lezáró ítélet független lesz az eljárást megszüntető, majd a megszüntető végzést hatályon kívül helyező bírósági döntésektől, így a majdani ítélet elleni alkotmányjogi panaszban ezen végzések alaptörvény-ellenességét az indítványozónak már nem lesz lehetsége kifogásolni.
- [14] 3. Az indítvány alapján az Alkotmánybíróság mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz befogadható-e, vagyis megfelel-e az Abtv.-ben foglalt, a panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak. A befogadhatóság feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány az alábbiak szerint nem felel meg az alkotmányjogi panasszal szemben támasztott követelményeknek.
- [15] Az Abtv. 27. §-a értelmében az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés alaptörvény-ellenességét észleli. A jogszabályhely értelmében alkotmányjogi panasz csak a jogerős, vagyis (további) jogorvoslattal nem támadható döntéssel szemben van helye.
- [16] Jelen esetben a Győri Törvényszék 2016. június 14-én kelt, a tárgyalási jegyzőkönyvben rögzített, B.202/2012/581-IX. számú végzésével az indítványozó elleni büntetőeljárást a Be. 267. § (1) bekezdés k) pontjára hivatkozással megszüntette. A Győri Törvényszék ezen végzését azonban a Győri Ítéltábla 2016. július 14-én Bpkf.209/2016/2. számú végzésével hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot – jogerősen – az eljárás folytatására utasította.
- [17] Utal rá az Alkotmánybíróság, hogy a 3238/2016. (XI. 18.) AB végzésben az indítványozó korábbi indítványa alapján már döntést hozott alkotmányjogi panasz visszautasításáról. Az indítványozó akkor a – jelen indítvány alapjául szolgáló büntetőeljárással azonos – büntetőeljárás megszüntetésére irányuló kezdeményezésekről rendelkező, azokat elutasító bírósági végzések érdemi alkotmányossági vizsgálatát kérte a beadványában. Hivatkozással a 3002/2014. (I. 24.) AB végzésben kifejtett értelmezésére, az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az eljárás megszüntetésére irányuló indítvány elutasításáról rendelkező bírósági végzések az Alkotmánybíróság

értelmezésében nem minősülnek sem az ügy érdemében hozott, sem a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek.

- [18] A 3002/2014. (I. 24.) AB végzésben kifejtett alkotmánybírósági értelmezés szerint az Abtv. 27. § első fordulata szerinti érdemi döntés, így alkotmányjogi panasz tárgya lehet a büntetőeljárásban hozott döntések közül a vád tartalmi elbírálásáról, illetve a büntetőjogi felelősségről szóló határozat, azaz az ügydöntő határozatok közül a bűnösséget megállapító és a felmentő ítélet. Az ügydöntő végzések – a tárgyalás mellőzésével hozott végzés és az eljárást megszüntető végzés – nem tekinthetők az Abtv. szerinti érdemi döntésnek, azonban ezek a határozatok is vizsgálhatók alkotmányjogi panasz keretében, mert megfeleltethetők az Abtv. 27. § második fordulatainak, a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek. (Indokolás [21])
- [19] Jelen alkotmányjogi panasz indítvány a korábbi – a 3238/2016. (XI. 18.) AB végzés alapjául szolgáló – indítványhoz képest ugyan más megítélés alá esik, a támadott bírósági végzések azonban mégsem szolgálhatnak alkotmányjogi panasz eljárás alapjául az alábbiak miatt.
- [20] Az indítványozó elleni büntetőeljárás megszüntetéséről az eljáró Győri Törvényszék első fokon végzéssel rendelkezett. Így az indítványozó ügyében olyan döntés született, amely az Abtv. 27. §-a értelmében a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek minősülhetne. A döntés azonban – mivel az ellen az ügyészség fellebbezést terjesztett elő – nem emelkedett jogerőre, a megszüntető végzés elleni jogorvoslati eljárásban a Győri Ítéletábrla az eljárás folytatásáról határozott. Az eljárás megszüntetéséről hozott elsőfokú végzéssel, valamint az azt hatályon kívül helyező másodfokú végzéssel tehát a büntetőeljárás nem fejeződött be, mivel a másodfokú bíróság a büntetőeljárás folytatására utasította az elsőfokú bíróságot. Ezért az indítványozó által támadott bírósági végzések nem minősülnek a bírósági eljárást befejező és az Abtv. 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal támadható döntésnek.
- [21] Utal rá az alkotmánybíróság, hogy a folytatódó büntetőeljárásban az indítványozónak lehetősége van arra, hogy az eljárás megszüntetésével kapcsolatos észrevételeit kifejtse és ismételten a büntetőeljárás megszüntetését indítványozza.
- [22] 4. Az Alkotmánybíróság az indítvány vizsgálata alapján tehát arra a megállapításra jutott, hogy az nem felel meg az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságával szemben támasztott követelményeknek. Ezért az Alkotmánybíróság – az Abtv. 47. § (1) bekezdése, 56. § (1)–(3) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése szerint eljárva – az alkotmányjogi panasz befogadását az Abtv. 27. §-a és az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2017. május 23.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1471/2016.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3124/2017. (V. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz eljárás tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.20.881/2015/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó (Ginger Restaurant Kft., 1072 Budapest, Dob u. 2.) jogi képviselője útján (dr. Dobos István ügyvéd, 1026 Budapest, Szilágyi Erzsébet fasor 43/A.) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.20.881/2015/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzménye, hogy az Artisjus Magyar Szerzői Jogvédő Iroda Egyesület (a továbbiakban: felperes) pert indított az indítványozó alperes ellen. Álláspontja szerint az indítványozó által üzemeltetett pizzériában – az alperesi beavatkozó által szolgáltatott zenei katalóguson kívül – a tévékészüléken keresztül más zeneművek is elhangozhatnak, így a tévékészülékre vonatkozó vélelem alapján a zenefelhasználás vonatkozásában jogdíjigénye áll fenn. Az indítványozó a perben arra hivatkozott, hogy a televíziókészüléket kizárólag alkalomszerűen, az étterem vendégeinek kérésére kapcsolja be oly módon, hogy a gyerekzár kizárólag sportcsatornák megtekintését teszi lehetővé, s a készülék hangerő nélkül üzemel. Az indítványozó osztva a beavatkozó álláspontját hangsúlyozta, hogy a tévékészülékkel kapcsolatosan jogszabályi vélelem nem létezik, az csupán egy, a kilencvenes évek elején hozott bírósági határozatok mentén kialakult bírói gyakorlat, mely a mai technikai fejlődéssel nincs összhangban.
- [3] Az elsőfokú bíróság a televíziókészülék vonatkozásában a kialakult bírói gyakorlatra tekintettel osztotta azt a felperesi álláspontot, hogy létezik a vélelem, hogy amennyiben egy üzlethelyiségben televíziókészülék kerül elhelyezésre, úgy annak üzembe helyezésével megvalósul a felperesi követelést megalapozó felhasználás. Jelen perben azonban a vélelem megdöntésére alkalmas bizonyítékok állnak a bíróság rendelkezésére, a felperesi törvényes képviselő és a vendéglátó egységben dolgozó alkalmazott vallomása, valamint a felperesi alkalmazott által készített videófelvétel alátámasztja, hogy az ellenőrzések időpontjában a televíziókészülék hangot nem sugárzott, és a bíróság életszerűnek tekintette az indítványozó alkalmazottjának tanúvallomásával is alátámasztottan azt az indítványozói állítást, miszerint az adott vendéglátóhelyen az alperesi beavatkozó által nyújtott zeneszolgáltatás mellett indokolatlan és zavaró lett volna a tévékészüléket hanghatás mellett üzemeltetni. Nem igényel műszaki szakértelmet és a peres felek számára is ismeretes, hogy a tévékészüléken a gyerekzár által hozzáférhetővé tett csatornák bármikor megváltoztathatóak, továbbá a hangerő szabályozásával a hangerő visszaállítható, azonban a per során a bíróság kétséget kizáróan bizonyítottan fogadta el, hogy az alperesi beavatkozó által rendelkezésre bocsátott készülék kizárólag az alperesi beavatkozó által hozzáférhetővé tett zenei repertoárt sugározta.
- [4] Az ítélet ellen a felperes fellebbezett.
- [5] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét érdemben helybenhagyta. Hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a szükséges mértékben lefolytatta, a tényállást helyesen állapította meg és abból helytálló döntést hozott. Ítéletének jogi indokait azonban csak részben osztotta és azokhoz az alábbiakat fűzi.
- [6] A Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság határozatában helytállóan utalt a töretlen bírói gyakorlatra, amely elfogadja, hogy amennyiben egy üzlethelyiségben televíziókészülék kerül elhelyezésre, úgy annak üzembe helyezésével megvalósul a felperesi követelést megalapozó felhasználás. A BH1992.98. számú eseti döntés nyomán kialakult következetes gyakorlat oka, hogy a vendéglátó-ipari helyeken a folyamatos zeneszolgáltatás vagy annak hiánya ténylegesen nem ellenőrizhető vagy cáfolható, ezért ha a közös jogkezelő szer-

vezet a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 164. § (1) bekezdés alapján fennálló bizonyítási kötelezettségének eleget téve igazolja, hogy zeneszolgáltatásra alkalmas eszköz működik az alperesi üzlet fogyasztók részére nyitva álló részében, akkor a köztudomás alapján vélelmezhető, hogy a készüléken keresztül zeneszolgáltatás is történik, következésképp az üzembentartó a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Szjt.) 25. §-a alapján szerzői jogdíj fizetésére köteles. Ezzel szemben a jogdíjfizetés alól mentesülni kívánó felet terheli annak bizonyítása, hogy engedélyköteles zenefelhasználás kétséget kizáróan nem történt. A televíziókészülék is ilyen zenelejátszásra alkalmas eszköz, amelynek elhelyezése esetén a jogdíjköteles felhasználás ténye feltételezhető, nincs azonban elzárva az azt üzemeltető fél az ellenkező bizonyításától.

- [7] A másodfokú bíróság megítélése szerint ugyanakkor az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg, hogy a jelen perben ennek megdöntésére alkalmas bizonyítékok állnak rendelkezésre. Ahogy azt az elsőfokú bíróság ítéletében maga is rögzítette: nem igényel különösebb műszaki szakértelmet a gyerekszár által hozzáférhetővé tett csatornák megváltoztatása, továbbá a hangerő szabályozásával a hangerő visszaállítható. Emellett a felsorakoztatott tanúk nyilvánvalóan nem tartózkodhattak a teljes nyitvatartási idő alatt az üzlethelyiségben, ezért nem tudják kétséget kizáróan tanúsítani, hogy jogdíjköteles zene felhasználására a tévékészüléken keresztül nem került sor. Alaptalanul állította továbbá az alperesi beavatkozó, hogy a televíziós vélelem a mai korban nem alkalmazható, mert az a nyolcvanas, kilencvenes évek technológiai állásához igazodva, a már hatályát veszített régi Szjt. talaján alakult ki. Rögzíteni szükséges, hogy az ítélezés sem törvényi vélelemként kezeli a hivatkozott joggyakorlatot, hanem mindössze olyanként, amely egy a bizonyítékok sorában. Emelett az ítélezési gyakorlat lényegét nem befolyásolja sem az egyre több felhasználási lehetőséget nyújtó technikai fejlődés, sem a jelenlegi Szjt. hatálybalépése, mivel az a kisjogos jogdíjakat ebben a tekintetben azonosan szabályozza a korábbi szerzői jogi törvénnyel. A kifejtettek következtében a felperes jogdíj igénye a tévékészüléken keresztül megvalósult zenefelhasználás alapján fennáll.
- [8] 1.2. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz a Fővárosi Ítéletábla 8.Pf.20.881/2015/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, 28. cikkének, XXVIII. cikk (7) bekezdésének, valamint hiánypótlásra történő felhívását követően XXIV. cikk (1) bekezdésének és XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére alapította.
- [9] Az indítványozó szerint a bíróság által alkalmazott vélelem hibás, és azt a bíróság „a józan ésszel” ellentétesen értelmezte. Életszerűtlen ugyanis azt feltételezni, hogy a magas költségekkel fenntartott zeneszolgáltatásra szolgáló eszköz mellett a tévékészüléken keresztül is zenét szolgáltatott. Véleménye szerint a tévékészülékkel kapcsolatos vélelem elavult és indokolatlan annak fenntartása, mivel nincs összhangban a technikai fejlődéssel és jogszabályi változásokkal. Sérti a tisztességes eljárásról való jogot [Alaptörvény XXIV. és XXVIII. cikk (1) bekezdése], hogy a másodfokú bíróság nem tett eleget a Pp. 221. § (1) bekezdésében foglalt, a bizonyítás lefolytatására, mérlegelésére vonatkozó kötelezettségének azáltal, hogy a vélelmet törvényi vélelemként fogadta el, és így elegendőnek tartotta, hogy kizárólag ezen vélelemre való hivatkozással marasztalja el a szerzői jogdíj megfizetésében. Kifogásolta, hogy a bíróság figyelmen kívül hagyta az általa felhozott bizonyítékokat, melyek alkalmasak a vélelem megdöntésére. Álláspontja szerint az első- és a másodfokú bíróság egymással ellentétesen és egymásnak ellentmondásos módon ítélte meg a bizonyítékokat, vont le a következtetéseket. A jogorvoslatról való jogot sérti, hogy a szerzői jogdíj megfizetése iránti pereket a jelen perben másodfokon eljáró Fővárosi Ítéletábla egyetlen tanácsa bírálja el, amely gyakorlatilag teljesíthetetlen feltételhez köti a vélelem megdöntését.
- [10] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban jár el az ügyben. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt. A tanács vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [11] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett és azt az Abtv. 27. §-a szerint benyújtásra jogosult és érintett nyújtotta be jogorvoslati jogának kimerítését követően.
- [12] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. §-a alapján csak az Alaptörvényben biztosított jogok védelmének eszköze. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatálybalépése után is fenntartotta korábbi értelmezését, mely szerint a jogbiztonság önmagában nem alapjog, így a B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére alkotmányjogi panaszt csak

kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [14]–[17]; 3323/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]} – lehet alapítani. A panaszos sérelme viszont nem tartozik a fentiek szerint megjelölt kivételes esetek körébe. Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében az Alaptörvény 28. cikkében foglalt, a bíróságoknak címzett jogértelmezési segéd szabály szintén nem tekinthető olyan Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani {3084/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [6]; 3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]}.

- [13] Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése pedig nem a bírósági eljárásokra, hanem a közigazgatási hatósági eljárásokra vonatkozik, így az indítványozó által hivatkozott alaptörvényi rendelkezés és a támadott bírósági ítélet között a jelen ügyben nincs összefüggés. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az említett összefüggés hiánya az indítvány befogadásának tartalmi akadályá {3130/2013. (VI. 24.) AB végzés, Indokolás [17]}.
- [14] Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [15] Az Alkotmánybíróság az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével összefüggésben előadott érveivel kapcsolatban a következőket állapította meg.
- [16] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés *d)* pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, és az abból levont következtetés megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3012/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [20]}. Ugyancsak nem alkotmányossági kérdés, hogy a bíróságok hasonló ügyekben hasonló vagy eltérő döntéseket hoznak-e, a jogegység biztosítása ugyanis, ha annak szükségessége felmerül, a bíróságokra kötelező jogértelmezés keretében a Kúria feladata.
- [17] Mindezek alapján az indítványozó által az alkotmányjogi panaszban felvetett aggályok a támadott bírói döntés érdemi alkotmányossági vizsgálatát nem teszik lehetővé, mert az alkotmányjogi panasz az Abtv. 29. §-ában meghatározott törvényi feltételek egyikének sem felel meg. Az Alkotmánybíróság ezért az indítványt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése, 50. §-a és az 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2017. május 23.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1465/2016.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3125/2017. (V. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szombathelyi Törvényszék 13.Gf.40.009/2016/5. sorszámú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók alkotmányjogi panasszal fordultak az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozók az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt terjesztettek az Alkotmánybíróság elé a Szombathelyi Törvényszék 13.Gf.40.009/2016/5. sorszámú ítélete és a Sárvári Járásbíróság 2.P.20.370/2015/3. sorszámú ítélete, valamint a Sárvári Közös Önkormányzati Hivatal jegyzőjének 5438/8/2015. számú határozata ellen, azok alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve. Az indítványozók álláspontja szerint az ítéletek és a határozat ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti jogbiztonság követelményével, az V. cikk szerinti a tulajdon elleni támadás elhárításának jogával, a XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz való joggal, a XV. cikk (1) bekezdése szerinti törvény előtti egyenlőség elvével, a XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljárás-hoz való joggal, a XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való joggal, valamint az Alaptörvény 28. cikkével.
- [3] 1.1. Az indítványozók közül ketten birtokvédelmi keresettel fordultak a Celldömölki Közös Önkormányzati Hivatal jegyzőjéhez, arra hivatkozva, hogy az egyik indítványozó székhelyeül szolgáló ingatlanra, valamint egy másik ingatlanra az alperes megbízásából egy őrző-védő cég önkényesen zártöréses módszerrel behatolt, és ott tartózkodik. A jegyző kizárást jelentett be, a Vas Megyei Kormányhivatal pedig a Sárvári Közös Önkormányzati Hivatal Hatósági Irodája a birtokvédelem iránti kérelmet hatáskör hiányában elutasította. A határozat indokolásában utalt arra, hogy az indítványozók, valamint más felperesek és az alperesek között több peres eljárás is folyamatban van, amelyek kimenetelétől függ a birtokvédelmi eljárás jogszerűsége, azonban a jegyző hatáskörébe tartozó birtokvédelmi eljárásról szóló 17/2015. (II. 16.) Korm. rendelet rendelkezése hiányában az említett peres eljárások elbírálásáig az eljárás felfüggesztésének nincs helye.
- [4] Az alperes jogelődje mint hitelező és egy perben nem álló gazdasági társaság, valamint az egyik indítványozó gazdasági társaság mint kölcsönbe vevők között kölcsönszerződések jöttek létre. A kölcsönszerződésekből eredő fizetési kötelezettségek biztosítására az alperesi jogelőd javára jelzálogjogok, valamint opciós jogok kerültek bejegyzésre a birtokvédelmi eljárásban érintett ingatlanok tekintetében. A többi indítványozó a jogügyletben mint kezes működött közre.
- [5] A perben nem álló gazdasági társaság és a gazdasági társaság indítványozó a kölcsönszerződésekből eredő fizetési kötelezettségeiket nem teljesítették, erre tekintettel az alperes a kölcsönszerződéseket azonnali hatállyal felmondta, valamint tájékoztatta a kölcsönbevevőket, hogy opciós vételi jogát a biztosítékként megjelölt ingatlanokra vonatkozóan gyakorolta. Ezt követően a járási földhivatal az alperes tulajdonjogát a jelzett ingatlanokra az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezte.
- [6] Az indítványozók mint felperesek keresetet nyújtottak be a Sárvári Járásbíróságon, amelyben kérték a jegyző birtokvédelem iránti kérelmet elutasító határozatának megváltoztatását, valamint annak megállapítását, hogy az alperes az érintett ingatlanok vonatkozásában többek között az indítványozók sérelmére birtokháborítást követett el, a bíróság tiltsa el az alperest a jogsértéstől és kötelezze arra, hogy az ingatlanokat az indítványozók és más felperesek birtokába adja. A Sárvári Járásbíróság a keresetet elutasította arra tekintettel, hogy a per tárgyát képező ingatlanok az alperes kizárólagos tulajdonát képezik, és az indítványozók és más felperesek tekintetében nem áll fenn olyan jogcím, amely alapján birtoklásra vagy használatra jogosultak lennének. Az alperest

mint tulajdonost megilleti a birtoklás joga, tehát nem állapítható meg terhére az, hogy jogalap nélkül járt volna el.

- [7] Az indítványozók és más felperesek a Szombathelyi Törvényszékhez nyújtották be fellebbezésüket a járásbíróság ítéletével szemben. A Szombathelyi Törvényszék a fellebbezést elutasította, és a járásbíróság ítéletét helyben hagyta. A törvényszék megállapítása szerint a járásbíróság a szükséges terjedelmű bizonyítást lefolytatta, a bizonyítékok megfelelő értékelésével a tényállást helyesen állapította meg, és abból helytálló jogi következtetést vont le, így ítélete megalapozott és jogszerű. Az alperes az ingatlan-nyilvántartás szerint az ingatlanok tulajdonosa, a korábbi tulajdonos a birtoklásra jogcímmel nem rendelkezik, ezért birtokvédelem sem illeti meg. Az egyik magánszemély indítványozó a perben felperes egyik gazdasági társasággal és egy másik, perben nem álló gazdasági társasággal bérleti szerződést kötött az érintett ingatlanok tekintetében. Az alperes azonban már a bérleti szerződés megkötése előtt az ingatlanok tulajdonosává vált, erre tekintettel a törvényszék megállapította, hogy a bérleti szerződésekből nem származhat jogcím az ingatlanok használatára. A többi felperes, akik közül ketten indítványozók is, az ingatlant ténylegesen nem birtokolhatta, mert a törvényszék álláspontja szerint nem igazolták, hogy olyan jogcímük lenne, amely a birtoklásra feljogosítaná őket.
- [8] 1.2. Az indítványozók ezt követően fordultak az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszukban előadták, hogy a perbeli álláspontjukat továbbra is fenntartják, azaz, hogy az alperes jogellenesen került az ingatlan birtokába. Az indítványozók sérelmezték, hogy a jegyző helyben hagyta a perbeli alperes cselekményét, valamint azt is, hogy a perekben eljáró bíróságok a tulajdonjogra helyezve a hangsúlyt helyben hagyták a jegyzői határozatot, és elutasították a birtokvédelem iránti kérelmet.
- [9] Az indítványozók szerint az eljáró bíróságok önkényes jogalkalmazásukkal sértették meg az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében írt jogállamiság elvét. Az V. cikkben megfogalmazott, a tulajdon elleni támadás elhárításának joga megsértése tekintetében az indítványozók álláspontja szerint a jog megsértését jelenti az alperes birtokba kerülésének módja. A XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz való jog korlátozása tekintetében az indítványozók előadták, hogy közérdek a jogszabály által előírt út megtartása a tulajdon feletti rendelkezés megszerzése tekintetében. Ugyancsak előadták, hogy az alperes a jogszabályok megkerülésével kívánt birtokba jutni; a birtokba kerülés mint cél érdekében aránytalan eszközt, az önkényes birtokfoglalást választotta. A XV. cikk (1) bekezdése szerinti törvény előtti egyenlőség elvének megsértését az indítványozók abban látják, hogy esetükben a bíróságok nem alkalmazták a Ptk. tényleges birtokost védő rendelkezéseit. A XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelme az indítványozók szerint abban áll, hogy az eljáró bíróságok nem indokolták megfelelően, hogy miért hagyták figyelmen kívül az indítványozók szerint alkalmazandó szabályozást. A XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelmét jelenti az indítványozók szerint az, hogy a bíróság nem biztosított hatékony jogorvoslatot az alperes birtokba lépése ellen.
- [10] Az indítványozók ilyen okok mentén kezdeményezték a kifogásolt ítéletek alaptörvény-ellenességének megállapítását és azok megsemmisítését.
- [11] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [12] A határidőben érkezett indítványt alkotmányjogi panasszal támadható bírói döntéssel szemben nyújtották be az indítványozók. Az indítványozók jogorvoslati lehetőségeiket kimerítették. Az indítványozók érintettsége egyértelmű, mivel az indítványozók az alkotmányjogi panasszal érintett bírósági eljárások felperesei voltak.
- [13] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatálybalépése után is fenntartotta korábbi értelmezését, mely szerint a jogbiztonság önmagában nem alapjog, így a B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [14]–[17]; 3323/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]} – lehet alapítani. A panaszos sérelme viszont nem tartozik a fentiek szerint megjelölt kivételes esetek körébe. Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében az Alaptörvény 28. cikkében foglalt, a bíróságoknak címzett jogértelmezési segédszabály szintén nem tekinthető olyan Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani {3084/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [6]; 3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]}.

- [14] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel.
- [15] A benyújtott alkotmányjogi panasz az Alaptörvény V. cikkében, XIII. cikk (1) bekezdésében, XV. cikk (1) bekezdésében, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseiben foglalt jogok sérelmével összefüggő elemében pedig valójában az ügyben meghozott, az indítványozók számára kedvezőtlen bírósági döntések kritikája, amely nem vet fel alkotmányossági kérdést. Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban a bírói jogalkalmazás helyességét, valamint a bíróságok döntését vitatják. Az indítványozók az ítéletek vizsgálatát tehát valójában nem alkotmányossági szempontból kérték, hanem azt kívánták elérni, hogy a tényállás megállapítása, valamint a tények értékelése, és az abból levont következtetések tekintetében elfoglalt bírói álláspontot változtassa meg az Alkotmánybíróság. Az indítvány nem tartalmaz olyan pontosan körülírt alaptörvény-ellenességet, amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését.
- [16] Jelen ügyben az indítványozók a Szombathelyi Törvényszék ítéletének vizsgálatát valójában nem alkotmányossági szempontból kérték, hanem azért, mert álláspontjuk szerint a törvényszék és a korábban eljáró járásbíróság nem megfelelően értékelték a bizonyítékokat, helytelenül jutottak arra a jogi következtetésre, hogy az ingatlanok birtoklására az alperes jogosult. Az indítványozók ténylegesen tehát azt kívánták elérni, hogy alkotmányjogi panaszuk nyomán az Alkotmánybíróság az eljáró bíróságok kialakított álláspontját megváltoztatva állapítsa meg, hogy az indítványozók jogosultak a perbeli ingatlanokat birtokolni, illetve hogy az alperes tilos önhatalommal került birtokba.
- [17] Tekintettel arra, hogy az alkotmányjogi panasz és annak kiegészítése – az erre való kifejezett felhívás ellenére – sem tartalmazott alkotmányjogi érvekkel alátámasztott indokolást az Alaptörvény felhívott rendelkezéseinek sérelmét illetően, valamint a jelen ügyben nem merült fel olyan, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, illetve alapvető alkotmányossági kérdés, mely az alkotmányjogi panasz befogadását indokolta volna, ezért az alkotmányjogi panasz – a fentiek alapján – nem felel meg az Abtv. 27. és 29. §-aiban foglalt befogadhatósági feltételeknek. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2017. május 23.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1622/2016.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3126/2017. (V. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 70. § (7) bekezdése, valamint a Nyíregyházi Törvényszék 2.Bf.641/2015/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó 2016. augusztus 29-én jogi képviselővel (dr. Kozma Zoltán; 4028 Debrecen, Kardos u. 26.) eljárva, a Nyíregyházi Járásbíróság útján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amit az Alkotmánybíróság főtítkárának felhívására 2016. november 29-én kiegészített.
- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján nyújtott be alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybírósághoz, melyben kérte a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 70. § (7) bekezdése, valamint a Nyíregyházi Törvényszék 2.Bf.641/2015/6. számú ítélete és az annak alapjául szolgáló Nyíregyházi Járásbíróság 11.B.1310/2013/60. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [3] 1.1. A Nyíregyházi Járásbíróság az indítványozót csődbűncselekmény büntetében és adócsalás büntetében bűnösnek mondta ki, ezért halmazati büntetésül egy év tíz hónap börtönbüntetésre ítélte, amelynek végrehajtását négy év próbaidőre felfüggesztette. Valamint négy év gazdálkodó szervezet vezetésétől eltiltás büntetésre ítélte.
- [4] A Nyíregyházi Törvényszék mint másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, az indítványozó terhére megállapított bűncselekményeket csődbűncselekmény büntetéknek és költségvetési csalás büntetéknek minősítette, és a gazdálkodó szervezet vezetése foglalkozástól eltiltást öt évre súlyosította. A börtönben végrehajtandó szabadságvesztés büntetés végrehajtásának elrendelése esetén a feltételes szabadságra bocsátásról rendelkezett akként, hogy a büntetés kétharmad részének letöltését követő naptól bocsátható feltételes szabadságra. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [5] 1.2. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz való joga, illetve a XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslat-hoz való joga sérelmére hivatkozva.
- [6] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában kifejtette, hogy a Nyíregyházi Törvényszék úgy hozta meg a 2 Bf.641/2015/6. számú ítéletet, hogy az indítványozó nem lehetett jelen a másodfokú nyilvános ülésen, mert állítása szerint a bejelentett lakcímén, általa ismeretlen okok miatt nem kapott szabályszerű idézést a törvényszéktől, a törvényszék pedig a Be. 70. § (7) bekezdésére hivatkozással a távollétében hozta meg a jogerős ítéletet.
- [7] A támadott jogszabályi rendelkezés kimondja, hogy a tértivevénnyel feladott hivatalos iratot a kézbesítés második megkísérlésének napját követő ötödik munkanapon kézbesítettnek kell tekinteti, ha a címzett az iratot nem vette át. A Be. hivatkozott rendelkezése az indítványozó véleménye szerint azért sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését, mert anélkül tekinti a bíróság a címzettet rosszhiszeműnek, hogy bizonyossággal megállapítaná, hogy az irat tényleg kézbesítésre került-e. A bíróság csak a levélkézbesítő feljegyzése alapján állapítja meg azt, hogy a kétszeres kézbesítés megtörtént, ezáltal megfosztja a címzettet annak lehetőségétől, hogy a kézbesítő nyilatkozatát megcáfolja. A Be. hivatkozott rendelkezése a XXVIII. cikk (7) bekezdését azért sérti, mert nem biztosítja a címzett számára a jogorvoslat-hoz való jog gyakorlását, aminek előfeltétele a megfelelő értesítés.

- [8] Az indítványozó szerint azzal, hogy a bíróság a Be. 70. § (7) bekezdése alapján kézbesítettnek tekintette az idézést, megfosztotta a tisztességes eljáráshoz való jogától és jogorvoslathoz való jogától.
- [9] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [10] Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Abtv. 26. § (1) bekezdésére és 27. §-ára alapozza. Az Abtv. hivatkozott szakaszai alapján az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán, illetve az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [11] A Nyíregyházi Törvényszék ítélete ellen nincs helye fellebbezésnek, az indítvány tehát e tekintetben megfelel a törvényi feltételeknek.
- [12] Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát.
- [13] A panaszos az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott határidőn belül terjesztette elő az indítványt.
- [14] Az indítvány az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében támasztott feltételeknek az alábbiak szerint csak részben felel meg. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmének lényegét és az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit. Megjelöli továbbá az alaptörvény-ellenesnek tartott jogszabályi rendelkezést, illetve a sérelmezett bírói döntést és kifejezetten kéri azok megsemmisítését, illetve részben tartalmaz indokolást is arra nézve, hogy a támadott jogszabályi rendelkezés és a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.
- [15] 3. Az indítványozó a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességét alkotmányjogilag értékelhető indokolással nem támasztotta alá, az Alkotmánybíróság erre tekintettel megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz ezen részében az Abtv. 27. § a) pontjának, valamint az 52. § (1b) bekezdés e) pontjában foglaltaknak nem felel meg.
- [16] 4. Az Alkotmánybíróság a továbbiakban az Abtv. 26. § (1) bekezdés szerinti részét vizsgálta az alkotmányjogi panaszban. Az Abtv. 29. §-a az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának alternatív jellegű tartalmi feltételeiként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság tartalmi követelményei alapján azt vizsgálta a jelen ügyben, hogy a Be. támadott szabályozása felveti-e annak lehetőségét, hogy az a bírói döntést érdemben befolyásoló módon alaptörvény-ellenes, illetve hogy e szabályozás kapcsán alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdéssről van-e szó.
- [17] A Be. hivatkozott rendelkezése az indítványozó véleménye szerint azért sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését, mert anélkül tekinti a bíróság a címzettet rosszhiszeműnek, hogy bizonyossággal megállapítaná, hogy az irat tényleg kézbesítésre került-e. A bíróság csak a levélkézbesítő feljegyzése alapján állapítja meg azt, hogy a kétszeres kézbesítés megtörtént, ezáltal megfosztja a címzettet annak lehetőségétől, hogy a kézbesítő nyilatkozatát megcáfolja. A Be. hivatkozott rendelkezése a XXVIII. cikk (7) bekezdését azért sérti, mert nem biztosítja a címzett számára a jogorvoslathoz való jog gyakorlását, aminek előfeltétele a megfelelő értesítés.
- [18] Az Alkotmánybíróság a 46/2003. (X. 16.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh.) megállapította, hogy önmagában a kézbesítési vélelem, illetve jogkövetkezményeinek szabályozása nem alkotmányellenes, azonban a jogalkotó alkotmányellenes helyzetet idézett elő azzal a mulasztásával, hogy nem szabályozta az erre irányuló törvényekben és más jogszabályokban a hivatalos irat postai kézbesítéséhez fűződő, bírósági és más hatósági eljárásokban általánosan érvényesülő vélelem megdöntésének lehetőségét (ABH 2003, 488, 499.).
- [19] Az Abh. nyomán a jogalkotó a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény módosításáról szóló 2004. évi CXXXII. törvénnyel be is iktatta a Be. általános eljárási szabályai közé a kézbesítési vélelem megdöntésének lehetőségét. Ennek következtében a Be. 70/A. §-a tartalmazza a Be. 70. § (7) bekezdésében foglalt rendelkezés alapján beállt kézbesítési vélelem megdöntésének szabályait.
- [20] A másodfokon eljáró Nyíregyházi Törvényszék nem tartott tárgyalást, hanem nyilvános ülésen hozta meg a másodfokú ítéletet. A másodfokú eljárásra vonatkozó szabályok között a Be. 362. § (3) bekezdése úgy rendelkezik,

hogy a nyilvános ülést a szabályszerűen megidézett vádlott távollétében is meg lehet tartani, s ha a nyilvános ülés eredményeként megállapítható, hogy a meghallgatása nem szükséges, a fellebbezés elbírálható.

- [21] A jelen ügy alapját képező büntetőeljárásban az indítványozó nem élt azzal a lehetőséggel, hogy a Be. 70/A. §-a alapján kérelmet terjesszen elő a 70. § (7) bekezdésében meghatározott kézbesítési vélelem megdöntése iránt. A Be. 70. § (7) bekezdésébe foglalt kézbesítési vélelem alkalmazása ezért önmagában nem veti fel a bírói döntés alaptörvény-ellenességének kételyét. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján arra a következtetésre jutott, hogy az indítványnak a Be. 70. § (7) bekezdését támadó része nem felel meg az Abtv. 29. §-a szerinti követelménynek.
- [22] 5. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy mivel az alkotmányjogi panasz nem felel meg részben az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában, részben pedig az Abtv. 29. §-ában írott feltételeknek, annak befogadására nincs lehetőség. Az Alkotmánybíróság ezért az indítványt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2017. május 23.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1611/2016.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3127/2017. (V. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.IV.35.427/2015/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Bakos Vince András (a továbbiakban: indítványozó) jogi képviselője (dr. Bognár Viktor, 1137 Budapest, Szent István park 5.) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozó 2000. december 14-én támogatási szerződést kötött az Országos Takarékpénztár és Kereskedelmi Bank Zrt.-vel (a továbbiakban: hitelintézet), melyben azt vállalta, hogy 2001. július 31-ig a 2092 Budakeszi, Makkosi út 164. szám alatti ingatlanon új lakóházat épít. A határidőt a hitelintézet az indítványozó kérelmére egy alkalommal módosította, 2004. március 31-ére. A hitelintézet 2012. július 14-én a használatbavételi engedély bemutatására szólította fel az indítványozót, aki a felszólításnak nem tett eleget. Erre tekintettel a hitelintézet 2013. február 8-án kelt levelével a jóváírt támogatást visszavonta, és rendelkezett a kamatokkal növelt támogatási összeg visszafizetéséről.
- [2] A Magyar Államkincstár Budapesti és Pest Megyei Igazgatósága 2013. augusztus 26-án kelt, 12904/6/2013. számú határozatában a lakásépítési kedvezmény kamatokkal megnövelt összege, mindösszesen 8 288 113 Ft visszafizetésére kötelezte az indítványozót. Az indítványozó fellebbezett az elsőfokú közigazgatási határozat ellen, a Magyar Államkincstár Központ azonban 32025/1/2013. számú határozatában helybenhagyta a döntést. Az indítványozó a másodfokú közigazgatási határozat ellen keresetet terjesztett elő, melyet a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (a továbbiakban: BKKMB) 9.K.28.648/2014/5. számú ítéletében elutasított. A bírói döntés ellen az indítványozó felülvizsgálati kérelemmel élt, azonban a Kúria azt Kfv.IV.35.427/2015/8. számú ítéletével elutasította, és a támadott ítéletet hatályában fenntartotta.
- [3] Az eljáró közigazgatási hatóságok és bíróságok álláspontja szerint az esetre a lakáscélú állami támogatásokról szóló 106/1988. (XII. 26.) MT rendelet (a továbbiakban: MT rendelet) irányadó, tekintettel arra, hogy az állami támogatásokról szóló 12/2001. (I. 31.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. r.) 45. § (2) bekezdése szerint a Korm. r. rendelkezései csak a 2001. február 1-jét követően igényelt támogatásokra és kölcsönökre alkalmazandók. Az MT rendeletből és a támogatási szerződésből egyaránt kiderül, hogy az indítványozót lakásépítési céljából illetve meg a támogatás, ugyanakkor – erre a BKKMB, majd annak nyomán a Kúria ítélete is rámutat – az indítványozó üzlet és szolgálati lakás építésére kapta meg a használatbavételi engedélyt. Az eljáró szervek között nem volt vita abban sem, hogy a szerződés alapján az indítványozónak a használatbavételi engedélyt be kellett volna mutatnia a hitelintézetnek. Emellett az indítványozónak a használatbavételi engedély kiadásától számított hatvan napon belül be kellett volna mutatnia a pénzügyi részére a tulajdonjoga ingatlan-nyilvántartási bejegyzését, valamint a felépült épület lakóház minőségének feltüntetését. Minderre azonban nem került sor. Az egyedi ügyben bizonyítékként felhasznált tulajdoni lap tanúsága szerint a perbeli ingatlan megnevezése kivett gazdasági épület, nem lakóház (lakás). Az elsőfokú közigazgatási hatóság tehát végső soron megállapította, hogy az indítványozó nem lakhatási, hanem döntően gazdasági célú épület építésére vette igénybe a szerződésben megállapított támogatást, amelyet azonban jogosulatlan felhasználásnak minősített, ezért kötelezte az indítványozót a támogatás visszafizetésére. Ezeket az érveket tartotta szem előtt a Magyar Államkincstár Központ, valamint az eljáró bíróságok is, amikor helybenhagyták, illetve hatályukban fenntartották a támadott döntéseket.
- [4] Felülvizsgálati kérelmében az indítványozó azt is előadta, hogy a hitelintézet a szerződésben megjelölt határidőt (2004. március 31.) követően több mint nyolc évvel, 2012. július 14-én szólította fel őt a lakáscél megvalósításának igazolására. Álláspontja szerint ez az időtartam meghaladta a közjogi (adóügyi) elévülés időtartamát, és az eljáró szervek döntései törvénysértőek, mert nem vették figyelembe ezt a tényt. A Kúria ebben a kérdésben úgy foglalt állást, hogy az elévülésre a felülvizsgálati eljárásban csak akkor lehetett volna eredménnyel hi-

vatkozni, ha azt az indítványozó a megelőző eljárásban is megteszi. Azonban az elévülésre a felülvizsgálati kérelemben történik először hivatkozás, azt pedig a Kúria nem veheti figyelembe, mert a felülvizsgálati eljárásban nem jelölhető meg olyan új jogszabálysértés, amelyre a fél a peres eljárás során nem hivatkozott, és amelyre nézve a jogerős ítélet döntést nem tartalmaz.

- [5] 2. Az indítványozó a Kúria felülvizsgálati ítélete ellen nyújtotta be – a korábbi bírósági, illetve hatósági döntésekre is kiterjedő, azok megsemmisítését is kérő – alkotmányjogi panaszát, melyet az Alkotmánybíróság főtítkárának felhívására kiegészített. Az indítványban hivatkozás történik a Nemzeti Hitvallásra, valamint az Alaptörvény számos rendelkezésére, nevezetesen: a B) cikk (1) bekezdésére, az R) cikk (3) bekezdésére, a T) cikk (3) bekezdésére, az I. cikk (1) bekezdésére, a XV. cikk (1) és (2) bekezdésére, a XXIV. cikk (1) bekezdésére, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésére, valamint a 28. cikkre. Az indítvány ezen előírások sérelmét állítja.
- [6] Az indítvány gondolatmenete a következőképpen foglalható össze. Az indítványozó kiemelt hangsúlyt fektetett a Nemzeti Hitvallásra, az Alaptörvény 28. cikkére, valamint a tisztességes bírósági eljáráshoz való, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített alapvető jogra. Az indítvány a Nemzeti Hitvallás, valamint az Alaptörvény 28. cikke egyes összetevőiből kialakított egy követelményrendszert (az ún. „értelmezési leltár”), melynek ha bármely eleme csorbát szenved, az szinte elkerülhetetlenül maga után vonja valamely alapvető jog, mindenekelőtt a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét is. Az indítványozó továbbá az általa igénybe vett alkotmányjogi szakirodalom alapján részletesen idéz számos, a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog tartalmát kibontó alkotmánybírósági határozatot, amellyel azt kívánja demonstrálni, hogy az Alkotmánybíróság, noha főszabály szerint tartózkodik a rendes bíróságok ténymegállapításának és jogértelmezésének felülbírálatától (azok hatáskörének tiszteletben tartása okán) bizonyos tárgykörökben (az indítvány mindenekelőtt a véleménynyilvánítási szabadsághoz kapcsolódó gyakorlatot emeli ki) és bizonyos ítéleti hiányosságok, elsősorban az elégtelen ténymegállapítás fennállása esetén mégis átlépi ezt az önmaga által felállított korlátot. Ebből azt a következtetést vonja le, hogy az Alkotmánybíróságnak más esetekben is kiterjedtebb, szigorúbb revíziót kellene gyakorolnia a rendes bíróságok döntései felett, mert csak ezáltal lenne maradéktalanul biztosítható az Alaptörvénynek az R) cikk (3) bekezdésében szövegszerűen is rögzített célja.
- [7] Az indítványozó álláspontja szerint sem az eljáró hatóságok, sem a bíróságok nem tettek eleget a tisztességes eljárásnak az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében, illetve XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt követelményeinek, ugyanis nem tettek eleget ténymegállapítási kötelezettségüknek, nem vették figyelembe az indítványozó bizonyítási indítványait, illetve az indítványozó által előterjesztett bizonyítékok elvetéséről nem adtak kellő alapossággal számot döntéseik indokolásában. Így az indítványozó hivatkozása ellenére nem foglalkoztak azzal a kérdéssel, eljárhat-e a jogszabályok alapján hatóságként a Magyar Államkincstár. A Kúria alaptörvény-ellenes módon tagadta meg az elévülés kérdésének vizsgálatát. Az eljáró szervek nem foglalkoztak az indítványozónak a szerződés semmisségére vonatkozó észrevételeivel, és a valósággal ellentétben álló tényekre alapították döntéseiket.
- [8] Az indítványozó az Abtv. 28. § (1) bekezdésére hivatkozással kérte a Korm. r. egészének alkotmányossági felülvizsgálatát is, álláspontja szerint ugyanis az annak átmeneti rendelkezései között szereplő előírás, amely az indítványozó által megkötött szerződésre a korábban hatályban volt szabályozást rendeli alkalmazni, nem értelmezhető világosan.
- [9] Az indítványozó az Alkotmánybíróság főtítkárának felhívására indítványkiegészítést nyújtott be, melyhez egy nyolc részből álló, részletes indokolást csatolt. Ezekben bővebben ismerteti a fentebb előadott sérelmeket, majd mindegyiket azzal a konklúzióval zárja, hogy az általa előadott alapjogértelmezési mérce – az alapindítványban bemutatott „értelmezési leltár” – fényében az egyedi ügyben született hatósági és bírósági döntések sértik az Alaptörvény hivatkozott rendelkezéseit, illetve a bennük foglalt alapvető jogokat.
- [10] Az első részben az indítványozó kifejti, hogy a támogatási szerződés megkötése során ő jóhiszeműen járt el, amikor „üzlet és szolgálati lakás” építésére irányuló építési engedéllyel kereste fel a hitelintézetet, amely elmulasztotta ellenőrzési kötelezettségét azzal, hogy nem tájékoztatta az indítványozót arról, hogy a támogatás lakás építésére nyújtható. Ugyancsak kifogásolta az indítványozó azt, hogy a hitelintézet „blankettaszerződése” alacsony színvonalon lett összeállítva, tartalma hiányos és félreértésekre ad okot, ami azonban nem érinthetné az indítványozó jóhiszeműségét. Az indítványozó visszatérően hangsúlyozza, hogy a támogatási szerződés tárgyát képező épületet határidőben felépíttette. Ugyanebben a tartalmi egységben ismét kifejti az indítványozó, hogy a hitelintézet követelése elévült vele szemben. Hangsúlyozza, hogy az eljáró szervek helytelenül alkalmazták vele szemben az MT rendelet előírásait. Ismételten kiemeli, hogy a támogatás visszakövetelése csak polgári jogi úton történhetett volna meg, továbbá kiemeli, hogy az 1/2012. (XII. 10.) KMK-PK vélemény alapján

polgári peres, nem közigazgatási hatósági eljárás keretében kellett volna döntenie az ügyben. Vitatja, hogy a Magyar Államkincstárnak lett volna hatásköre vele szemben az eljárás lebonyolítására, tekintettel arra, hogy az a hatáskörét az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) 72. § (6) bekezdésére alapította, mely – csakúgy, mint az egész Art. – a jogviszony keletkezésekor nem volt hatályban. Ezen túlmenően kifogásolta azt, hogy a BKKMB reá telepítette a bizonyítási terhet, továbbá, hogy ezt az álláspontot a Kúria is átvette. E levezetés során az indítványozó egyúttal részletesen ismerteti azt is, hogy a hatályos eljárásjogi törvények alapján alapján hogyan kellett volna helyesen döntenie az eljárás szerveknek, illetve ehhez milyen kérdéseket kellett volna vizsgálniuk.

- [11] A második részben az indítványozó részben megismétli az első részben foglaltakat. Ezután hosszas fejtegetésbe bocsátkozik azt illetően, hogy az eljárás hatóságok hatáskörét érintő jogszabályok az első szerződéses határidőt (2001. február 1-jét) követően léptek hatályba. Az, hogy a Magyar Államkincstár az indítványozóval szemben eljárhatott, végső soron visszamenőleges hatályú változást eredményezett az ő jogviszonyát illetően.
- [12] A harmadik részben az indítványozó azt az érvét állítja középpontba, hogy a Kúria alaptörvény-ellenesen járt el akkor, amikor hivatkozása ellenére nem volt tekintettel a hitelintézet követelésének elévülésére. Ezzel összefüggésben sérelmezi azt, hogy a Kúria ítéletének indokolásából nem derül ki egyértelműen, hogy az elévülésre az eljárás mely korábbi szakaszában kellett volna hivatkoznia (a közigazgatási hatósági eljárásban vagy a BKKMB előtt lefolyt közigazgatási perben), valamint azt is, hogy a Kúria megfordította a bizonyítási terhet. A Kúriának – csakúgy, mint a többi eljárás szerveknek – hivatalból kellett volna vizsgálnia az ügy elbírálása szempontjából lényeges összes körülményt, e kötelezettségüknek pedig az elévülés figyelmen kívül hagyásával nem tettek eleget.
- [13] A negyedik részben az indítványozó a hitelintézettel kötött szerződésének semmisségét állítja. Sérelmezi, hogy az eljárás bíróságok nem vették figyelembe ezt a körülményt: a BKKMB félreértelmezte az indítványozó ezzel kapcsolatos kereseti kérelmét, a Kúria pedig egyáltalán nem is foglalkozott az ügynek ezzel az aspektusával. A szerződés semmis egyrészt azért, mert jogszabálysértő – az építési határidőt jogszabály állapítja meg, azt a szerződés nem rövidítheti le –, másrészt azért, mert a hitelintézetet egyoldalú szerződésértelmezésre hatalmazza fel – a benne foglalt jogkövetkezmények az indítványozó számára rejtetten jelennek meg –, harmadrészt pedig azért, mert a szerződés létre sem jött, ugyanis nem került tisztázásra a felek szerződési akarata.
- [14] Az ötödik részben az indítványozó azt sérelmezi, hogy az eljárás bíróságok figyelmen kívül hagyták az indítványozó és jogi képviselője bizonyítási indítványait, ezért nem tettek eleget a tényállás kellő mértékben történő feltárására irányuló kötelezettségüknek. Itt ismét – az alapindítványhoz hasonlóan, de annál részletesebben – végigvezeti, hogy milyen kérdésekre kellene, kellett volna kiterjednie az eljárás szervek vizsgálatának. Álláspontja szerint az eljárás szervek szelektáltak a rendelkezésre álló tények köréből, ezért az ügy elbírálása szempontjából releváns tényállás hézagosan lett felderítve, méghozzá az indítványozó kárára.
- [15] A hatodik részben az indítványozó tovább fejtegeti azt, milyen mulasztásokat követtek el az eljárás szervek a ténymegállapítás terén. Ennek során különös hangsúlyt helyez arra, hogy bizonyítási indítványait rendre figyelmen kívül hagyták indokolás nélkül, emellett téves jogszabályértelmezésre is hivatkozik.
- [16] A hetedik részben az indítványozó kifejezetten a Kúria felülvizsgálati ítéletét elemzi részletekbe menően. Sérelmezi, hogy a Kúria kritikátlanul átvette a közigazgatási hatóságok, illetve a BKKMB tényállását, valamint, hogy nem tett eleget abbéli kötelezettségének, hogy hivatalból ellenőrizze a felülvizsgálattal érintett döntés jogszerűségét, ehelyett csak áttemelt egy „elszegényített” tényállást a saját döntésébe, amelyből levonta a szükségszerűen hibás jogi következtetéseket.
- [17] A nyolcadik részben az indítványozó abból az okból tekinti alaptörvény-ellenesnek a felülvizsgálati ítéletet, hogy abban a Kúria feltételes módon megállapított tényállás alapján vont le következtetést, azaz csak annyit rögzített, hogy ha bizonyos tények fennállnak, akkor abból bizonyos következtetések adódnak, azzal azonban nem foglalkozott, hogy a konkrét esetben a valóságban is fennállnak-e a hipotetikus leírt ténybeli körülmények.
- [18] 3. Az Abtv. 56. § (1)–(2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróságnak legelőször azt kellett vizsgálnia, hogy az indítvány megfelel-e a törvényben foglalt befogadási feltételeknek, és így alkalmas-e az érdemi elbírálásra.
- [19] Az Abtv. 27. § a) pontja értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti. A Nemzeti Hitvallás, az Alaptörvény R) cikk (3) bekezdése, T) cikk (3) bekezdése, I. cikk (1) bekezdése,

- valamint 28. cikke az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem tekinthető Alaptörvényben biztosított jognak, ezért a panasz az azokra alapított részében nem felel meg az Abtv. 27. § a) pontjának {a Nemzeti Hitvalláshoz lásd pl. 3218/2016. (XI. 14.) AB végzés, Indokolás [14]; az R) cikk (3) bekezdéséhez és a 28. cikkhez lásd pl.: 3127/2016. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [7]; a T) cikk (3) bekezdéséhez lásd pl.: 3166/2016. (VII. 22.) AB végzés, Indokolás [17]; az I. cikk (1) bekezdéséhez lásd pl.: 3072/2017. (IV. 19.) AB végzés, Indokolás [7]}. Az indítványban található hivatkozás az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére is, ezzel összefüggésben azonban az Alkotmánybíróság utal arra, hogy erre a rendelkezésre mint Alaptörvényben biztosított jogra csak két esetben alapítható alkotmányjogi panasz: a kellő felkészülési idő hiánya, illetve a visszaható hatály tilalma miatt {3012/2017. (II. 8.) AB határozat, Indokolás [25]}. Az indítvány ezek egyikét sem veti fel, ezért az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére történő hivatkozás sem teljesíti az Abtv. 27. § a) pontja szerinti követelményt.
- [20] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Ezért az indítványnak az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdésére, XXIV. cikk (1) bekezdésére, illetve XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésére hivatkozó elemei vonatkozásában – amely rendelkezések a fentiekkel ellentétben Alaptörvényben biztosított jognak minősülnek – azt kellett vizsgálnia, hogy ezek az indítványelemek felvetnek-e alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, illetve a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet.
- [21] Az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdése és az indítványozó erre alapított állításai között nem áll fenn érdemi alkotmányjogi összefüggés. Az indítványozó voltaképpen csak arra a tényre utal, hogy hátrányt szenvedett el, amiért az eljáró szervek nem az ő álláspontja szerint döntöttek. Ez azonban önmagában nem bizonyítja, hogy az indítványozó az Alaptörvénnyel ellentétes megkülönböztető bánásmódban részesült, ezért az Alaptörvény XV. cikke alapján nincs lehetőség a támadott döntések érdemi alkotmányossági vizsgálatára.
- [22] Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes hatósági, illetve bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben az Alkotmánybíróság arra a megállapításra jutott, hogy az indítványban előadott érvek nem irányulnak egyébire, mint hogy az indítványozó számára kedvezőtlen döntést az Alkotmánybíróság semmisítse meg, és ezáltal új esélyt nyisson az indítványozó számára kedvező döntés születésére. Az indítvány arra törekszik rámutatni, hogy ellentmondás figyelhető meg az Alkotmánybíróság gyakorlatában azért, mert az Alkotmánybíróság következetesen igyekszik tartózkodni a „szuperbíróság” szerepétől, ugyanakkor ez a tartózkodás az indítványozó értelmezésében alaptörvény-ellenes állapotokhoz vezet, mert így az Alkotmánybíróság nem tudja hatékonyan betölteni az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésében meghatározott szerepkörét, hiszen nem biztosítja az Alaptörvénynek az „értelmezési leltár” szerinti érvényesülését. Az Alkotmánybíróság ezzel szemben fontosnak tartja megjegyezni, hogy nincs olyan, az Alaptörvényből levezethető hatásköre, mely az anyagi igazságosság minden körülmények közötti érvényre juttatását tartalmazná. Az Alkotmánybíróság feladata a tisztességes hatósági és bírósági eljáráshoz való jog vonatkozásában az e jogokban foglalt garanciák számon kérésére terjed ki, melyek azonban arra vonatkoznak, hogy a jogalkalmazó szerveknek tekintetbe kell venniük az ügy lényeges körülményeit, és azok értékeléséről megfelelően számot adjanak. Az Alaptörvény által meghatározott alkotmányossági keret széles mozgásteret hagy a jogalkalmazó számára: ez az a mozgástér, amelyet az Alkotmánybíróság tiszteletben tart. Az indítvány a döntések igazságtalan és téves voltán túlmenően nem ad elő olyan érvet, amely azt valószínűsítene, hogy az eljáró szervek átlépték az alkotmányosság határait. Mindebből kifolyólag semmilyen ellentmondást nem vet fel az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény hatálybalépését követően hamar kialakult, és azóta is következetes gyakorlata, amelynek értelmében kerüli a jogalkalmazói döntések pusztán törvényességi felülbírálatát {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}.
- [23] Az Alkotmánybíróság e körben utal arra is, hogy bár az indítványozó sűrűn állítja, hogy az eljáró szervek nem vették figyelembe a bizonyítási indítványait, ezt az indítványi állításokon túl nem támasztja alá értékelhető módon. A Kúria és a BKKMB ítéleteinek indokolásai tartalmaznak utalást az ügyben releváns, eldöntendő tény- és jogkérdésekre, számot adnak az alkalmazandó jogszabályhelyekről és arról, milyen feltételek nem teljesülése miatt köteles az indítványozó a támogatást visszafizetni. A Kúria ítélete emellett számot ad arról, miért nincs lehetőség az elévülés figyelembe vételére. Minderre tekintettel az Abtv. 29. §-ának egyik feltétele sem teljesült.
- [24] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében meghatározott jogorvoslathoz való jog azt követeli meg, hogy a bírói és hatósági döntések felülvizsgálatára lehetőség nyíljon, érdemi határozatok esetén ezt más szerv vagy (ugyanazon szervezeten belül) magasabb fórum végezze el, továbbá a jogorvoslat „fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát” (vagyis a jogsértő döntés tartalmi felülbírálatát is lehetővé váljon) {36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [60]; 14/2015. (V. 26.) AB határozat, Indokolás [29]–[30]}.

Mindemellett a jogorvoslat igénybevétele határidőkhöz vagy egyéb szabályokhoz (pl. jogi képviselő előírásához) köthető, továbbá ezen alapvető jog csak a rendes jogorvoslati lehetőségek meglétét követeli meg, az azon túli esetleges jogorvoslati formák (pl. felülvizsgálat) biztosítása nem elvárt [14/2015. (V. 26.) AB határozat, Indokolás [28]]. A jelen alkotmányjogi panasz eljárás alapjául szolgáló egyedi ügyben az Alaptörvény kritériumrendszere szerint megkövetelt jogorvoslat biztosított volt az indítványozó számára, attól őt az eljáró szervek nem zárták el, amit az is tanúsít, hogy az indítványozó kimerítette a törvényben biztosított jogorvoslati lehetőségeket. Az indítvány nem mutat rá olyan körülményre, amelyek azt valószínűsítik, hogy a jogorvoslati lehetőséghez való jogból fakadó e követelmények ne teljesültek volna az eljárás során, ezért az indokolás az Abtv. 29. §-a szempontjából e jogalap szerint sem fogadható be.

[25] 4. Végül az Alkotmánybíróság utal az indítványozónak az Abtv. 28. § (1) bekezdésére alapított azon kérelmére, hogy az Alkotmánybíróság hivatalból vizsgálja a Korm. r. „üggyel érintett szabályai” alaptörvény-ellenességét. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pontja értelmében az indítványnak meg kell jelölnie az Alkotmánybíróság hatáskörét, valamint az indítványozói jogosultságát megalapozó alaptörvényi és törvényi (Abtv.-beli) előírásokat, továbbá az 52. § (1b) bekezdés c) pontja értelmében az Alkotmánybíróság által vizsgálandó jogszabályi rendelkezést. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése értelmében akkor fordulhat az Alkotmánybírósághoz alkotmányjogi panasszal az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán következett be az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme. Az Korm. r. megsemmisítését kérő részében az indítvány nem felel meg ezeknek a követelményeknek. Az Abtv. 28. § (1) bekezdése azt mondja ki, hogy az Alkotmánybíróság a törvény 27. §-ában meghatározott bírói döntés felülvizsgálatára irányuló eljárásban a 26. § szerinti, jogszabály Alaptörvénnyel való összhangját illető vizsgálatot is lefolytathatja. Ez a rendelkezés tehát az Alkotmánybíróság diszkréciójába utalja annak eldöntését, hogy a kifogásolt bírói döntés mellett az alkalmazott jogszabály alkotmányosságát is vizsgálja-e. Természetesen az indítványozó erre irányuló kérése nem akadályozza az ilyen vizsgálatnak, azonban nem is teszi kötelezővé az Alkotmánybíróság számára, hogy a kérelem alapján eljárjon. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján lenne köteles vizsgálni azt, hogy van-e helye az alkalmazott jogszabály érdemi vizsgálatának, az indítványozó azonban hiánypótlásának a főtítkári hiánypótlási felszólításra reagáló részében (5. o.) kifejezetten nem tartja fenn indítványát az Abtv. 26. §-át illetően, ehelyett továbbra is az Abtv. 28. §-a alapján kéri az Alkotmánybíróság fellépését a Korm. r. vonatkozásában. Ily módon azonban az indítványozó e körben nem jelölte meg az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó jogszabályi rendelkezést, valamint nem jelölte meg pontosan, mely jogszabályi rendelkezések megsemmisítését kéri. Ráadásul az Abtv. 26. § (1) bekezdése még a pontos megjelölés esetén sem teljesülne maradéktalanul, ez a rendelkezés ugyanis az egyedi ügyben alkalmazott jogszabály alkotmányossági vizsgálatát teszi lehetővé, a Korm. r. pedig csak annyiban kapcsolódik a jelen alkotmányjogi panasz eljárás alapjául szolgáló egyedi ügghöz, hogy a jogviszony létrejöttkor hatályos szabályok alkalmazását rendeli el. Mindezek okán az indítványozó e kérelme alkalmatlan arra, hogy az Alkotmánybíróság eljárásának alapját képezze.

[26] 5. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján a indítványt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2017. május 23.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1492/2016.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3128/2017. (V. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.IV.20.193/2016/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók (Ignác János, Ignácné Tavasz Éva, László Attila Tibor, Tóth Máté Ferenc), jogi képviselőjük (dr. Tamás Ildikó, Dr. Tamás–Dr. Gyüre Ügyvédi Iroda 4400 Nyíregyháza, Szabadság tér 12/A. I./12.) útján, az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d*) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszukban kérték, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Kúria Pfv.IV.20.193/2016/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azt, mivel a hivatkozott ítélet az indítvány szerint sérti az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdését, II. cikkét, III. cikk (1) bekezdését, IV. cikk (1)–(4) bekezdését, VIII. cikkét, IX. cikkét, valamint XX. cikkét.
- [2] 1.1. A panasz alapjául szolgáló ügy tényállása szerint az indítványozók hallgatóságként vettek részt a Szébb Jövőért Polgárőr Egyesület 2012. november 30-án 14 órai kezdettel Miskolcon szervezett sajtótájékoztatóján, ahol az egyesület elnöke a bűnözési hullám városukban való begyűrűzésére hívta fel a figyelmet, és a lakossági önszerveződés fontosságát hangsúlyozta. A rendezvényt követően az indítványozók egy „Szébb jövőt” feliratú mellényben, békés séta közben szórólapokat kezdtek osztogatni, amely egy hasonló – a bűnözés visszaszorítására irányuló – rendezvényre hívta fel a figyelmet. Kis idő múltán a rendőrség őrizetbe vette az indítványozókat közbiztonsági tevékenység jogosulatlan végzésének szabálysértési elkövetése miatt. Az indítványozók az intézkedő rendőrökkel együttműködtek, ellenállást egyikük sem tanúsított. Az intézkedő rendőrök valamennyi indítványozót igazoltatták, velük szemben ruházat-átvizsgálást és őrizetbe vételt foganatosítottak, bilincset azonban nem alkalmaztak. Ezt követően a Miskolci Rendőrkapitányság fogdájába kerültek elhelyezésre, 2012. december 1-jén pedig bíróság elé állították őket. A fogdában töltött éjszaka során azonban megalázó körülményeknek voltak kitéve (pl. hajnalig folyamatosan egyenként kihallgatásra vitték őket, a fogda szűkös, fűtetlen, takarítatlan és bűzös volt). 2012. december 1-jén reggel 8 órakor bilincsből, cipőfűző és nadrágszíj nélkül kísérték át őket a bíróságra. Az indítványozókat a fogva tartás körülményei megviselték. A történeteknek nagy médiavisszhangja is volt, ráadásul a bíróságra való ily módon történő átvezetésüket több tanú is figyelemmel kísérte, mivel a környék sűrűn lakott volt. Az átkíséréskor jelenlévők több negatív, elmarasztaló megjegyzést is tettek rájuk, az egyik indítványozó gyermekeinek pedig még többször magyarázkodniuk is kellett a szülőjéért kellemetlenségek miatt. Az egyik indítványozót – aki cukorbeteg – vezetőpórázon és bilincsből akarták hazakísérni gyógyszerért, ezt azonban ő megtagadta (annak érdekében, hogy beteg édesanyja ne lássa őt így), ezért a kórház sürgősségi osztályára vitték. Kérése ellenére a rendőrök mégis elmentek az édesanyjához, és elhozták az inzulinját. Egy másik indítványozó pedig azt kifogásolta, hogy a bíróságra való átkísérése hidegben, cipőfűző nélkül, vezetősíjjal és bilincsből történt. Hazaérkezését követően fájdalmi voltak, erősen megfázott és kiütések is jelentkeztek rajta.
- [3] A bíróság elé állítás során a Miskolci Járásbíróság végzésében megállapította a szabálysértés elkövetését és két nap elzárást szabott ki az indítványozókra. A panaszosok fellebbezése folytán eljáró Miskolci Törvényszék azonban végzésével az elsőfokú végzést hatályon kívül helyezte és a szabálysértési eljárást megszüntette.
- [4] Az indítványozók a fogva tartásuk körülményei miatt panaszt terjesztettek elő a Független Rendészeti Panasztestülethez, amely megállapította, hogy a rendőrség intézkedései érintették az indítványozóknak az Alaptörvényben biztosított alapjogait, azonban az alkalmazott intézkedések – tekintettel arra, hogy a rendőrség nem

vizsgálhatta az indítványozók szabálysértésben való tényleges felelősségét – jogszerűek voltak, azok nem valószínűsíthetők meg alapjogsérelmet.

- [5] Az indítványozók ezt követően nyújtottak be keresetet a Miskolci Törvényszékhez az emberi méltóságuk, a gyülekezéshez való joguk, a véleménynyilvánításhoz való joguk, valamint a testi épséghez és egészséghez való joguk sérelme miatt, kártérítést követelve az alperesként megjelölt Miskolci Rendőrkapitányságtól.
- [6] Az első fokon eljáró Miskolci Törvényszék ítéletében megállapította, hogy az alperes megsértette az indítványozók emberi méltóságát (azzal, hogy vezetősíjjon és bilincsben vezette át őket a bíróság épületébe), véleménynyilvánításhoz és a gyülekezéshez való jogát (azáltal, hogy a békés szórólapozás közben előállította őket), valamint a testi épséghez és egészséghez fűződő jogát (az őrizetbe vétellel, és annak körülményeivel). Mindezek alapján kötelezte az alperest az indítványozók részére történő kártérítés (500 000 Ft, az egyik indítványozó esetében pedig 800 000 Ft) megfizetésére.
- [7] 1.2. Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság (Debreceni Ítéletábla) az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta.
- [8] Az alperes fellebbezésében fenntartotta az elsőfokú eljárásban előadott álláspontját, miszerint a személyiségi jogsértés nem valósult meg, mivel az indítványozók előállításakor a helyszínen jelenlévő rendfenntartó erők rendelkezésére álló adatai alapján nem volt kizárható, hogy az indítványozók magatartásukkal megvalósították a közbiztonsági tevékenység jogosulatlan végzését.
- [9] Az ítéletábla ítéletében mellőzte annak megállapítását, hogy az indítványozók előállításával az alperes megsértette a panaszosok emberi méltóságát, valamint gyülekezéshez és véleménynyilvánításhoz fűződő személyiségi jogát. Ennek következtében a kártérítés mértékét (150 000 Ft-ra, az egyik indítványozó esetében pedig 300 000 Ft-ra) leszállította, egyebekben (pl. a testi épséghez és egészséghez fűződő jogok sérelme tekintetében) az ítéletet helyben hagyta.
- [10] 1.3. Az indítványozók felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Kúria a másodfokú bíróság jogerős ítéletét részben megváltoztatta, és megállapította, hogy az indítványozóknak – az alperes általi előállításával és őrizetbe vétellel – sérült az emberi méltósága és a véleménynyilvánításhoz fűződő személyiségi joga. A másodfokú bíróság ítéletét – így pl. a gyülekezéshez való jog sérelmének hiánya, és a kártérítés mértéke tekintetében – egyebekben hatályában fenntartotta.
- [11] 1.4. Az indítványozók ezt követően fordultak az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszukban arra hivatkoztak, hogy a támadott ítélet sérti az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdését, II. cikkét, III. cikk (1) bekezdését, IV. cikk (1)–(4) bekezdését, VIII. cikkét, IX. cikkét, valamint XX. cikkét, ezért kérték a Kúria ítéletének megsemmisítését.
- [12] Álláspontjuk szerint miután keresetük alapján az elsőfokú bíróságként eljáró Miskolci Törvényszék helyesen megállapította, hogy az alapügy alperese sértette az említett alapjogaikat, a másodfokú bíróság számukra megdöbbentő módon nem állapította meg emberi méltóságuk, valamint a gyülekezéshez és a véleménynyilvánításhoz való joguk sérelmét, és az elsőfokú bíróság által megállapított kártérítés mértékét is leszállította.
- [13] Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban előadták, hogy álláspontjuk szerint a Kúria támadott ítélete azáltal, hogy – bár a másodfokú bírósággal szemben megállapította alapjogaik sérelmét, de – a kártérítés összegét nem emelte fel, alaptörvény-ellenessé vált. Véleményük szerint ugyanis a személyiségi jog megsértése önmagában megalapozza a vagyoni kártérítés megítélését. Az indítványozók véleménye szerint a Kúria a döntésében hatályban tartott kártérítési összeget „megfelelő mérlegeléssel megállapítottnak” tekintette, ezáltal teljesen elvonatkoztatott attól a tényről, hogy a felülvizsgálati indítvánnyal érintett másodfokú ítéletet a felülvizsgálati indítványnak részben helyt adva megváltoztatta. Ebből ugyanis a panaszosok szerint egyértelműen következnie kellett volna a kártérítési összeg elsőfokú ítélet szerinti megemelésének.
- [14] Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban hangsúlyozták azt is, hogy a bírósági eljárásokban is feltárt, őket ért megaláztatások egyértelműen magasabb kártérítési összeg megítélését tették volna indokolttá. Úgy vélik, hogy azáltal, hogy a Kúria az elsőfokú bírósággal szinte egyező módon – a másodfokú bíróság döntésével szemben – megállapította az alapjogaik sérelmét, a kártérítés összegét viszont nem emelte meg, Alaptörvénnyel ellentétes ítéletet hozott.

- [15] 1.5. Az alkotmányjogi panasz beérkezését követően az Alkotmánybíróság főtítkára hiánypótlásra hívta fel a panaszosokat, mivel indítványukban nem adtak elő megfelelő alapjogi érvelést, továbbá a jogi képviselő eljárási jogosultságát sem igazolták.
- [16] Az indítványozók indítvány-kiegészítésükben előadták, hogy azáltal, hogy a Kúria megállapította az alapjogsértést, a kártérítés mértékét azonban nem változtatta meg, megsértette az Alaptörvény I. cikkét, mivel a bíróság nem tartotta tiszteletben az indítványozók sérthetetlen és elidegeníthetetlen jogait, amikor a megállapított jogsértést szinte kompenzálatlanul hagyta. Emellett megsértette a panaszosok Alaptörvény II. cikkében biztosított jogait is, mivel a megállapított sérelmek emberi méltóságot sértő jellegét figyelmen kívül hagyva nem emelte meg a kártérítés összegét. Sérült továbbá az Alaptörvény III. cikke, IV. cikke, VIII. cikke, IX. cikke és XX. cikke is, mivel a kártérítés összegénél szintén nem vették figyelembe az őket ért megalázó bánásmódot, a személyes szabadsághoz való jogukat, a szabad gyülekezéshez és véleménynyilvánításhoz való jogukat, valamint a testi épséghez és egészséghez való jogukat sem.
- [17] 2. Az Abtv. 56. § értelmében az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [18] 2.1. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [19] Az indítványozók alkotmányjogi panaszukat az Abtv. 27. §-ára alapozták, amely szerint alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [20] A Kúria ítélete ellen nincs helye fellebbezésnek, az indítvány tehát e tekintetben megfelel a törvényi feltételeknek.
- [21] Az indítványozók jogosultnak és érintettnek is tekinthetők, mivel saját egyedi ügyükkel összefüggésben terjesztettek elő az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszt.
- [22] A panaszosok az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott határidőn belül terjesztették elő az indítványukat.
- [23] 2.2. Az alkotmányjogi panasznak az Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozók kérelme e feltételeknek csak részben felel meg. Az indítványozók hivatkoztak az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdésének, II. cikkének, valamint III. cikkének, továbbá IV. cikkének, VIII. cikkének, IX. cikkének és XX. cikkének sérelmére, azonban ezen alaptörvényi rendelkezésekkel összefüggésben nem terjesztettek elő a saját maguk alapjogsérelmét alátámasztó, alkotmányjogilag megalapozott indokolást. Indítványukban ugyanis csak a bírósági döntések által megállapított kártérítés véleményük szerint alacsony összegben való megállapítását támadták. Mindezek alapján az indítványozók kérelme az indítványban megjelölt alaptörvényi rendelkezések vonatkozásában nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* pontjában foglaltaknak. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlatot követ ugyanis a tekintetben, hogy az indokolás hiánya az ügy érdemi elbírálásának akadályos [lásd például: a 3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]].

[24] 3. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2017. május 23.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1826/2016.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3129/2017. (V. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla 32.Pf.20.310/2016/10-II. számú ítélete ellen benyújtott alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában a Fővárosi Ítéltábla 32.Pf.20.310/2016/10-II. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján vagylagosan előterjesztett kérelmében indítványozta az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 3. § 5. pontjának „a személyes adat fogalma alá nem eső” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben az indítványozó 2015. február 25-én az Infotv. 28. § (1) bekezdése alapján adatigénylést terjesztett elő a Magyar Nemzeti Bank által alapított Pallas Athéné Domus Animae Alapítványhoz (a továbbiakban: alperes). Az indítványozó adatigénylésében az alperestől kérte, hogy tegyék megismerhetővé számára a „2014–2015-ös akadémiai évben:
 - az egyes pályázatokra hány jelentkezés érkezett?
 - kik nyertek az egyes pályázatokon, mennyi pénzt?
 - milyen vállalatokat tettek a nyertesek a pályázati összeg odaítélésnek fejében, ezeket mikor teljesítették (illetve, ha még nem teljesítették, mikor jár le a teljesítési határidő)?
 - mekkora kerete van a jegybanknak az összes pályázatra a 2014–2015-ös akadémiai évben, és mekkora lesz a 2015–2016-os akadémiai évben?”
- [3] Az alperes 2015. március 5-én kelt válaszában a kiadni kért közérdekű adatok indítványozó részére történő rendelkezésre bocsátását megtagadta.
- [4] Az adatigénylés elutasítása miatt, ennek bírósági felülvizsgálata érdekében az indítványozó az Infotv. 31. §-a alapján pert indított. Keresete alapján az első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék 25.P.22.577/2015/4. számú ítéletében az adatigénylés teljesítésére kötelezte az alperest. Ezt követően a Fővárosi Ítéltábla – az alperes fellebbezése alapján eljárva – az elsőfokú bíróság ítéletét azzal hagyta helyben, hogy „az alperes jogosult a kiadni rendelt adatokban felismerhetetlenné tenni a természetes személy pályázók személyes adatait”. (Az indítványozó alkotmányjogi panaszában jelezte, hogy a jogerős ítélettel szemben felülvizsgálati kérelmet nem terjesztett elő.)
- [5] Az indítványozó ezt követően terjesztette elő alkotmányjogi panaszát. Előadta, hogy a támadott jogerős ítélet sérti az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésében foglalt közérdekű adatok megismeréséhez való jogát. A közérdekű adatok megismeréséhez való joga aránytalan korlátozásának vélte azt a bírói jogértelmezést, miszerint adatigénylését egészében véve azért nem kellett teljesíteni, mert ennél fogva a nyertes pályázók személyes adatai az Infotv.-nyel ellentétes módon válnának kezelhetővé (megismerhetővé). A kétséget kizáróan közpénzzel gazdálkodó és közfeladatot ellátó alperes pályázatán nyertes pályázók nevének nyilvánosságtól való elzárását illetően vitatta, hogy ez az adat ne minősülne az Alaptörvény alapján közérdekű (közérdekből nyilvános) adatnak, amelynek megismerését a személyes adatok védelméhez való jogra hivatkozással korlátozni lehet.
- [6] Vagylagosan előterjesztett kérelmében az Infotv. 3. § 5. pontjának „a személyes adat fogalma alá nem eső” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését is kezdeményezte. Az indítványozó szerint e rendelkezés gátja lehet a személyes adatok közérdekű adatként történő megismerésének, mégpedig anélkül, hogy az adatkezelő köteles lenne mérlegelni: a közérdekű adatok megismeréséhez való jogot valóban indokolt-e korlátozni a személyes adatok védelméhez való jogra hivatkozással. Ezért az indítványozó szerint az

Infotv. e rendelkezése nincs összhangban az Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdésével, lerontja a közpénzekre (azok elnyerésére) vonatkozó adatok közérdekű adatként történő érvényesülését.

- [7] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [8] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 26. § (1) bekezdése, illetve 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül kell benyújtani, mégpedig az Abtv. 53. § (2) bekezdésének megfelelően az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. Az Abtv. 55. § (4) bekezdés a) pontja értelmében az indítvány nem kerül érdemi elbírálásra, ha az indítványozó az indítvány előterjesztésére a törvényben meghatározott határidőt elmulasztotta. Az Ügyrend 30. § (2) bekezdés d) pontja alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt visszautasítja, ha az indítvány elkészült és az indítványozó igazolási kérelmet nem terjesztett elő.
- [9] A jelen esetben a Fővárosi Ítéltábla 32.Pf.20.310/2016/10-II. számú jogerős ítéletét 2016. július 4-én kézbesítették az indítványozó jogi képviselőjének. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszát 2016. szeptember 5-én, tehát az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőn túl adta postára az alapügyben első fokon eljáró Fővárosi Törvényszéknek címezve. Az indítványozó igazolási kérelmet nem terjesztett elő. A Fővárosi Ítéltábla 32.Pf.20.310/2016/10-II. számú ítéletével szemben elkésztett előterjesztett alkotmányjogi panasz így az Abtv. 55. § (4) bekezdés a) pontja alapján érdemben nem bírálható el.
- [10] A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 55. § (4) bekezdés a) pontja, illetve az Ügyrend 30. § (2) bekezdés d) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2017. május 23.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1813/2016.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3130/2017. (V. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.V.20.104/2016/15. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság (NYÍRTERV-PLUSZ Tervező és Vállalkozó Korlátolt Felelősségű Társaság, 4400 Nyíregyháza, Sóstói út 61. földszint 5., a továbbiakban: indítványozó) jogi képviselője (dr. Lohn Balázs ügyvéd, Lohn Ügyvédi Iroda, 1112 Budapest, Háromszék utca 37.) útján, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.V.20.104/2016/15. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 2. A kifogásolt ítélettel elbírált ügynek az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából lényeges elemei a következők.
- [3] Az indítványozó 1997 márciusában közbeszerzési eljárás eredményeként tervezési szerződést kötött egy önkormányzati tulajdonban álló kórházzal, a kórház rekonstrukciójához kapcsolódó tervezési munkálatok elvégzésére. Tekintettel arra, hogy a kórház a rekonstrukciós munkák fedezetét állami címzett támogatásból kívánta biztosítani, melynek pontos összege a szerződés megkötésekor még nem volt ismert, a tervezési szolgáltatás (és a terv egyszeri felhasználásának) fizetendő ellenértéke a szerződés alapján: „a rekonstrukció címzett támogatásának 2,2%-a (a pontos összeg forintban történő meghatározása a címzett támogatás ismeretében történik)”. A szerződés 1997 júniusában kiegészült a 2. számú melléklettel, amely az időközben elnyert címzett támogatás alapján meghatározta a vállalkozói díjalapot, 1998 májusában pedig a 3. számú melléklettel, melyben rögzítésre került, hogy a feladatok 92%-ban kerültek elvégzésre addig az időpontig; a további feladatok elvégzése forráshiány és áttervezés miatt felfüggesztésre került.
- [4] 2000-ben a kórház keresetet terjesztett elő az indítványozóval szemben, szerzői jogdíj megfizetése tárgyában. Az indítványozó viszontkeresetet terjesztett elő az általa elvégzett többletmunkák vállalkozói díjának megfizetése tárgyában. A perben született legfelsőbb bírósági döntés az indítványozó viszontkeresettel érvényesített igényét találta megalapozottnak.
- [5] 2001 júniusában a beruházás megvalósítására a kórház, illetve az azt fenntartó önkormányzat további címzett támogatást nyert el, amely összeggel a beruházás értéke növekedett. Az újonnan elnyert támogatás után vállalkozói díj-növekmény nem került megfizetésre az indítványozónak.
- [6] Az indítványozó – miután több ízben sikertelenül hívta fel a kórházat a díj-növekmény megfizetésére – 2012-ben keresetet nyújtott be a Nyíregyházi Járásbírósághoz, melyben kártérítés címén kérte a díj-növekmény (és kamatai) megfizetését. Az alperes a kereset elutasítását kérte, mivel nézete szerint az indítványozó a követelés jogalapját nem bizonyította. Hivatkozott továbbá arra, hogy ítélt dologról van szó, mivel a korábban ismertetett jogerős ítélet (lásd Indokolás [4]) értelmében a felek a szerződést úgy módosították, hogy a tervezési díj fix összegűvé vált, így a címzett támogatás növekedésének nem lehetett kihatása a tervezési díjra.
- [7] Az elsőfokú bíróság – számos tanút meghallgatva és a felek által kifejtett álláspontok tekintetében részletes bizonyítást lefolytatva – az indítványozó keresetének (a szerződés alapján, és nem kártérítésként) helyt adott. A másodfokon eljáró Nyíregyházi Törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [8] Az alperes kérelmére indult felülvizsgálati eljárásban a Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte és az indítványozó keresetét elutasította. A Kúria egy kérdésben foglalt el az első-, illetve a másodfokú bíróságétól eltérő álláspontot: azt állapította meg, hogy 1998-ban a felek akként módosították az eredeti szerződést, hogy fix összegben határozták meg a tervezési díj végösszegét. A Kúria részletes indokolásában hivatkozott többek

között arra is, hogy az ilyen irányú módosítást már a korábban lezárult bírósági eljárásban (lásd Indokolás [4]) született döntések is megállapították.

- [9] 3. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő alkotmányjogi panaszát a Kúria ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését, valamint az ítélet végrehajtásának a felfüggesztését kérve, az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének, M) cikkének, illetve XXVIII. cikk (7) bekezdésének a sérelmére hivatkozva.
- [10] Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria ítélete több szempontból jogsértő, mivel önkényesen, a szerződő felek akaratának elemzése nélkül felülbírálta a szerződésben foglaltakat. Nézete szerint a vitatott döntés ellentétes mind a szerződések értelmezésének szabályaival, mind a bizonyítékokkal, és önkényesen értelmezi a megelőző perben hozott ítéleteket. Az indítványozó hivatkozott arra is, hogy a közbeszerzésekről szóló 1995. évi XL. törvény (a továbbiakban: Kbt.) 1998-ban hatályos szövege szerint sem kerülhetett volna sor a szerződés módosítására a Kúria által megállapított módon, így a vitatott ítélet a Kbt. rendelkezéseivel is ellentétes, ezért jogszabálysértő.
- [11] Az indítványozó álláspontja szerint az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének a sérelme miatt következett be, mert a Kúria a tényállás téves, és a szerződő felek akaratával ellentétes, önkényes következtetésével olyan ítéletet hozott, amellyel elvonta tőle a munka ellenértékének adott részét, így jogellenesen megfosztotta őt a tulajdonától. Hivatkozott továbbá arra, hogy a kifogásolt ítélet jelentős hatással bír a gazdasági társaság működésére, gazdálkodására, tulajdoni-vagyoni viszonyaira és azokhoz kapcsolódó jogai gyakorlására; nézete szerint nincs olyan közérdek, ami megalapozná a tulajdonuknak az ítéletben foglalt korlátozását. Az indítványozó kifejtette továbbá: az alaptörvény-ellenesség „megállapítása alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés végző soron azért is, mert az ítélet hatályban maradása esetén olyan irányba fogja befolyásolni az ítélkezési gyakorlatot, amely a tulajdonhoz való jog és a tisztességes munka eredményéhez való jog védelmével szemben, a felek nyilatkozataival szemben, a közbeszerzési szabályok megkerülésével és jogellenes magatartással (*culpa in contrahendo*) megvalósított rosszhiszemű spekulációra irányuló magatartás szabadságát mint jogi védelemre egyáltalában nem alkalmas érdeket részesíti jogi védelemben”.
- [12] Az Alaptörvény M) cikkének a sérelmét látta az indítványozó abban, hogy – álláspontja szerint – a kifogásolt ítélet alapján az elvégzett munkáért őt nem a szerződésben meghatározott összeg illeti meg. Nézete szerint döntésével a Kúria önkényesen és jogszerű indok nélkül korlátozta a vállalkozási és szerződési szabadságát, mivel felülbírálta a vállalkozói döntését, nevezetesen azt, hogy milyen ellenérték fejében vállalja el a tervezési munkát.
- [13] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jog sérelme az indítványozó nézete szerint amiatt valósult meg, mert a Kúria „az első és másodfokú bíróságok által egységesen és egybehangzóan megállapított tényállástól alapjaiban tért el [...] és ezen új tényállást bírálta el kvázi elsőfokú bíróságként” az ügyben. Álláspontja szerint a Kúria ítélete ténybeli hibákat, iratellenes megállapításokat tartalmaz, amelyek az azt megelőző eljárás során nem merültek fel, így azokkal szemben nem tudott érvelni, ellenbizonyítani; tehát egy jogorvoslattal nem támadható döntésben szembesült egy téves tényállással és az arra felépített jogi indokolással.
- [14] Az indítványozó utalt a jogbiztonság, illetve a jogállamiság sérelmére, azonban ezekhez kapcsolódóan nem jelölt meg alaptörvényi rendelkezést és nem fejtett ki indokolást, ezért ezeket a hivatkozásokat az Alkotmánybíróság nem találta vizsgálatra alkalmas indítványi elemeknek.
- [15] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek. A testület megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, az indítványozó érintettnek tekinthető és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [16] A befogadhatóság további feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság az alábbi következtetésekre jutott.
- [17] 4.1. Az Abtv. 27. § a) pontja alapján csak az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelme esetén nyújtható be alkotmányjogi panasz. Az Alaptörvény M) cikke nem tekinthető az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát tartalmazó alaptörvényi rendelkezésnek, így erre alkotmányjogi panasz nem alapítható [lásd pl. 3108/2016. (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [23]].

- [18] 4.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Ez alternatív feltétel, bármelyik megléte indokot ad a befogadásra. Bár az indítványozó megfogalmaz egy olyan állítást, amely nézete szerint alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés (lásd Indokolás [11]), azonban az alkotmányjogilag értékelhető összefüggést, indokolást nem tartalmaz, csak az ítélet kritikáját és az ítélet – indítványozó által előrevetített – negatív hatását írja le. Az indítvány sem ebből a szempontból, sem egyéb szempontból nem vet fel alapvető alkotmányjogi jelentőségűnek tekinthető kérdést.
- [19] Az Abtv. 29. §-ához kapcsolódóan az Alkotmánybíróság ismételen rámutat arra, hogy a testület a bírói ítéleteket kizárólag alkotmányossági szempontból vizsgálhatja felül, törvényességi, jogértelmezési kérdések megítélése nem tartozik a hatáskörébe. Az Alkotmánybíróság gyakorlata következetes abban a tekintetben, hogy az erre irányuló indítványok befogadását visszautasítja, a következők miatt: „az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel {elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; (...)}. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; (...)}.” {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}
- [20] A jelen ügyben az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmére alapított indítványi elem kizárólag a Kúriának azt a jogalkalmazói, tényállás-megállapítási értelmezését vitatta, mely szerint az 1998-as módosításával a szerződés fix díjassá vált. Az indítványozó a Kúria ítéletének törvényességi és nem alkotmányossági felülvizsgálatát kérte – mivel a bizonyítékok értékelése és az ebből levont következtetések felülvizsgálata e körbe tartozik –, erre azonban – a fent kifejtettekből következően, az Abtv. 29. §-a alapján – nincs az Alkotmánybíróságnak hatásköre.
- [21] 4.3. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének a sérelmét állító indítványi elemmel kapcsolatban az Alkotmánybíróság utal arra a gyakorlatára, hogy a jogorvoslathoz való jog – a döntés tartalmától függetlenül – nem követeli meg a rendkívüli perorvoslati eljárásban hozott ítélet felülvizsgálhatóságát. A 3118/2016. (VI. 21.) AB végzésben elbírált alkotmányjogi panasz esetében – a jelen ügygel megegyező módon – az első- és másodfokon eljáró bíróságok az indítványozó keresetének helyt adtak, és csak a felülvizsgálati bíróságként eljáró Kúria utasította el a keresetet. Az Alkotmánybíróság a döntésében az alábbiakat állapította meg: „az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jog az Alkotmánybíróság értelmezésében és következetes gyakorlata szerint a rendes, azaz a még nem jogerős határozatokkal szemben igénybe vehető jogorvoslatokra vonatkozik, a jogorvoslathoz való jog alkotmányos tartalma ezért a felülvizsgálattal mint rendkívüli perorvoslattal nem hozható összefüggésbe {például 3120/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [22], 3194/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [19], 3273/2014. (XI. 4.) AB végzés, Indokolás [11]}, ez pedig a panasz érdemi elbírálásának szintén gátja” {3118/2016. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [22]}. Az Alkotmánybíróság ezt az álláspontját több döntésében is megerősítette, pl. a 3005/2017. (II. 2.) AB végzésben kifejtette: „Az indítványozó a jogorvoslathoz való jogának sérelmére is hivatkozott, mivel álláspontja szerint a felülvizsgálati eljárásban a Kúria döntését olyan jogellenességi okra alapozta, amelyre az alperes a felülvizsgálati kérelem előterjesztéséig nem hivatkozott, illetve olyan jogkövetkezményt állapított meg, amelyre nem volt kereseti kérelem, ugyanakkor a felülvizsgálati ítélet ellen már nem állt rendelkezésre jogorvoslati lehetőség, hogy ezt vitatni tudta volna. [...] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében meghatározott jogorvoslathoz való jog csak azt a követelményt támasztja, hogy az első fokon meghozott érdemi bírói döntésekkel szemben magasabb fórumhoz lehessen fordulni, illetve a hatósági döntésekkel szemben biztosított legyen a bírói út {összefoglalóan: 36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [60]}. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján a felülvizsgálat – mint rendkívüli perorvoslat – az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt rendelkezéssel nem hozható összefüggésbe {3120/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [21]–[23]}. [...] A jogorvoslathoz való jog tehát nem követeli meg a rendkívüli perorvoslati rendszer létét, így

egy rendkívüli perorvoslati eljárásban hozott ítélet felülvizsgálhatóságának lehetőségét sem” (Indokolás [24]–[26]).

- [22] Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is azt állapította meg, hogy a Kúria ítélete – a fentiek szerint – nem hozható összefüggésbe az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított, jogorvoslathoz való joggal.
- [23] 5. Mindezeket figyelembe véve az indítvány nem felel meg az Abtv. 27. §-ában, illetve 29. §-ában megfogalmazott befogadási feltételnek, ezért azt az Alkotmánybíróság – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1)–(2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Abtv. 27. § és 29. § -ára, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontjára tekintettel – visszautasította.
- [24] Az indítvány visszautasítására tekintettel az Alkotmánybíróság a Kúria ítélete végrehajtásának felfüggesztése tárgyában nem hozott döntést.

Budapest, 2017. május 23.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2121/2016.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3131/2017. (V. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kecskeméti Törvényszék 5.Kpkf.20.626/2016/3. számú végzése és a Nyíregyházi Törvényszék 4.Kpkf.20.552/2016/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszokat visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó (a perben: felperes, perújító felperes) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Békés Megyei Bíróság 1.K.23.060/2010/28. számú ítélete (a továbbiakban: elsőfokú ítélet) ellen benyújtott két perújítási kérelmét elutasító végzés ellen fordult alkotmányjogi panaszokkal az Alkotmánybírósághoz. Az Alkotmánybíróság együttes vizsgálat és elbírálás végett az Abtv. 58. § (2) bekezdése alapján elrendelte az egymással összefüggő tárgyú ügyek egyesítését.
- [2] A bíróság által megállapított tényállás szerint az indítványozó nagybátyját gondnokság alá helyezték, gondnokként a gyámhivatal a gondnokolt egy másik rokonát rendelte ki. Az indítványozó a gondnok e tisztségéből történő elmozdítása iránt eljárást indított. Kérelmét az elsőfokú hatóság elutasította, a másodfokú hatóság a határozatot helybenhagyta. A jogerős közigazgatási határozat ellen az indítványozó keresettel élt, amelyet a Békés Megyei Bíróság 1.K.23.060/2010/28. számú ítéletével (a továbbiakban: elsőfokú ítélet) elutasított. A bíróság a döntését azzal indokolta, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 19/C. § (2) bekezdésében meghatározott feltételek nem teljesültek, nem volt ugyanis megállapítható, hogy a gondnok a kötelezettségét nem teljesítette, illetve olyan cselekményt követett el, amellyel a gondnokolt érdekeit súlyosan sértette vagy veszélyeztette volna. Az indítványozó felülvizsgálati kérelme folytán eljárt Legfelsőbb Bíróság a jogerős elsőfokú ítéletet hatályában fenntartotta. Az elsőfokú ítélet ellen az indítványozó több alkalommal élt perújítási kérelemmel, ezek mindegyike elutasításra került.
- [3] Az alkotmányjogi panaszok alapjául szolgáló két perújítási eljárásban első fokon eljáró Kecskeméti Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 14.K.27.482/2015/9. számú, illetve 14.K.27.113/2015/17. számú végzésével az indítványozó perújítási kérelmeit elutasította. A bíróság a perújítás megengedhetőségének vizsgálata során megállapította, hogy a perújító indítványozó elkésetten, az alapperben hozott ítélet jogerőre emelkedésétől számított hat hónapon túl terjesztette elő perújítási kérelmét, továbbá nem jelölt meg olyan, az alapeljárásban el nem bírált tény vagy bizonyítékot, amely számára kedvezőbb ítélet meghozatalát eredményezhetné. Az indítványozó fellebbezéssel élt az elutasító végzésekkel szemben. A Kecskeméti Törvényszék 5.Kpkf.20.626/2016/3. számú végzésével helybenhagyta az elsőfokú végzést, és az indokolás kiegészítésével arra mutatott rá, hogy a perújítás az alapeljárás ténybeli hibáinak és nem az esetleges eljárási szabálysértéseknek, vagy a jogerős ítéletben kifejtett jogi álláspontnak a kiküszöbölésére szolgáló perorvoslat. A Nyíregyházi Törvényszék 4.Kpkf.20.552/2016/2. számú végzésével szintén helybenhagyta az elutasító végzést, és a perújítási kérelem tartalmára tekintettel kiemelte, hogy az alapperben felülvizsgált gyámhatósági határozat tárgya nem a gondnok által készített számadás helyességének, hanem a gondnok e tisztségéből történő felmentése feltételeinek vizsgálata volt.
- [4] 2. Az indítványozó a perújítási kérelmeit elutasító végzésekkel szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszai-ban az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdésének, II. cikkének, a XV. cikk (1) és (2) bekezdésének, a XXIV. cikk (1) és (2) bekezdésének, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére hivatkozott. Hangsúlyozta, hogy az elsőfokú ítélet, és az azt megelőző, de különösen az azt követő eljárások mára egységes eljárást képeznek, ezért a panaszok alapjául szolgáló ügyekkel összefüggő más ügyek összességének, összefüggéseinek, dialektikájának törvény által nem tiltott, általa pedig kifejezetten ajánlott rendszerszemléletű vizsgálata alapján lehet megállapítani az alkotmányos jogsértéseket. Kiemelte, hogy már hosszú évek óta lép fel gondnokolt rokona jogainak

védelve érdekében, eközben számtalan hatósági és bírósági hibát tárt fel, és emiatt részesült hátrányos megkülönböztetésben, megaláztatásban a bíróságok részéről. Érvelése szerint a perújítás minősített bűncselekmények sorának, súlyos bírósági hibák sorozatának feltárását eredményezhette volna. Állította, hogy perújítási kérelmeinek elutasítására azért került sor, mert az eljáró bírák, bíróságok számára rendkívül kínos lett volna, ha napvilágra kerülhet, hogy egy önálló cselekvésre képtelen, agg gondnokolt sérelmére a gondnoka által elkövetett bűncselekmény-sort hagyott jóvá a bíróság. A bíróságoknak a tények feltáratlanságához fűződő érdekeltisége az indítványozó szerint megkérdőjelezi pártatlanságukat is. Tisztességes eljáráshoz való joga állítása szerint annak következtében is sérült, hogy a bíróságok perújítási kérelmeinek elutasításával megfosztották a bizonyítás lehetőségétől, a tényállást szelektáltan, nagy torzítással vagy hiányosan állapították meg. Hivatkozott arra is, hogy az Alaptörvény XV. cikk (5) bekezdéséből levezethető, hogy egy agg és gondnokolt emberért a Magyar Állam felelős, a sérelmezett bírói döntések a gondnokolt jogait is sértik, ezért a panaszokat érdemben kell vizsgálnia az Alkotmánybíróságnak.

- [5] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróságnak először az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért az Ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panaszok megfelelnek-e az Abtv.-ben előírt feltételeknek. Vizsgálata eredményeként az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panaszok nem fogadhatóak be, mert az alábbiak szerint nem felelnek meg az Abtv.-ben meghatározott feltételeknek.
- [6] 3.1. Az Abtv. 27. §-a határozza meg azoknak a bírói döntéseknek a körét, amelyek – a további törvényi feltételek megléte esetén – alkotmányjogi panasz tárgyai lehetnek. Az indítványozó a perújítási kérelmeit elutasító elsőfokú és másodfokú végzések megsemmisítését is kérte az Alkotmánybíróságtól. Az Abtv. 27. § a) pontja csak az olyan eljárást befejező bírói döntésekkel szemben teszi lehetővé alkotmányjogi panasz benyújtását, amelyekkel szemben az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az elsőfokú bíróságnak a perújítási kérelmet, mint érdemi tárgyalásra alkalmatlant elutasító végzése ellen a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 260. § (3) bekezdése alapján volt helye fellebbezésnek, az indítványozó élt is fellebbezési jogával. Mindezek alapján megállapítható volt, hogy az indítványozó által sérelmezett első fokon hozott végzések ellen alkotmányjogi panasszal nem lehet élni, ezért az Alkotmánybíróság a panaszok befogadhatóságának további vizsgálatát a jogerős másodfokú végzésekre szűkítette.
- [7] 3.2. Az Abtv. 51. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság az Alaptörvény, valamint az Abtv. szerint arra jogosult indítványa alapján jár el. Az Abtv. 52. § (2) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság által lefolytatott vizsgálat az indítványozó által megjelölt alkotmányossági kérelemre korlátozódik. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése alapján az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglaltakat.
- [8] Az alkotmányjogi panasz az egyedi jogsérelem orvoslásának sajátos eszköze. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja alapján az indítványban ezért meg kell jelölni az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, e) pontja szerint pedig annak indokát kell adni, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Ezekből a jogszabályi feltételekből az következik, hogy az indítványban be kell mutatni, hogy az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezésének indítványozó szerinti tartalmával a támadott bírói döntés miért ellentétes.
- [9] Az indítványozó hivatkozott az Alaptörvény I. és II. cikke, a XXIV. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmére, de ezekkel az alapjogokkal összefüggésben részletezés, kifejtés nélkül csupán kijelentette sérelmének tényét. További hiányosságként értékelte az Alkotmánybíróság azt a tényt, hogy az indítvány nem tartalmaz a támadott másodfokú végzésekre vonatkozó olyan indokolást, érvelést, amelyből az megállapítható lenne, hogy az indítványozó szerint ezek a bírói határozatok miért sértik az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseit, az azokban számára biztosított alapjogokat. Az tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot biztosító XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmének alátámasztására az indítványozó által felhozott, de nem részletezett kifogásokat az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy azok törvényességi, szakjogi és nem alkotmányossági jellegűek. Az indítványozó a megjelölt alapjog és a saját alapjogi sérelme közötti összefüggést nem mutatta be, az indítvány alkotmányjogilag értékelhető indokolást, érvelést nem tartalmaz. Az Alkotmánybíróság jelen ügy-

ben is hangsúlyozza, hogy „[i]ndokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség. Az Alaptörvény egyes rendelkezéseinek pusztá felsorolása ugyanis nem ad kellő alapot az alkotmányossági vizsgálat lefolytatására [...]” {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]}. Ezen túlmenően az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy „az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az Alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. „Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, és az abból levont következtetés megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat.” {3012/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [20]}.

- [10] 3.3. Az indítványozó hivatkozott az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) sérelmére is. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság tanácsa mérlegelési jogkörében az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételei körében vizsgálja az indítványozó érintettségét is. Az Abtv. 27. §-a szerint „[a]z Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.” Ezen rendelkezés értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtása szempontjából az a személy tekinthető érintettnek, akinek a sérelmezett bírói döntés az Alaptörvényben biztosított jogát sértette. Az indítványozó a XV. cikk (1)–(2) bekezdésében biztosított jogok sérelmét gondnokolt rokona vonatkozásában állította, az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel kapcsolatban saját sérelmére nem is hivatkozott, ezért e panasz nem vonatkozásában az indítványozónak az Abtv.-ben a befogadhatóság feltételeként meghatározott érintettsége nem volt megállapítható.
- [11] 4. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszokat a befogadhatóság további feltételeinek vizsgálatát mellőzve – figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésére – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés c) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2017. május 23.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1381/2016.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3132/2017. (V. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla 28.Pf.21.037/2015/11. számú végzése, valamint a Kúria Gfv.VII.30.585/2016/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Illés Attila József ügyvéd, 1141 Budapest, Álmos vezér útja 63.) útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján, melyben a Kúria Gfv.VII.30.585/2016/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte a Fővárosi Ítéltábla 28.Pf.21.037/2015/11. számú végzésére kiterjedő hatállyal.
- [2] Hiánypótlási felhívást követően kiegészített indítványában az indítványozó külön-külön kérte a Kúria Gfv.VII.30.585/2016/2. számú végzése és a Fővárosi Ítéltábla 28.Pf.21.037/2015/11. számú végzése megsemmisítését, mert azok álláspontja szerint sértik a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés], jogorvoslathoz való jogát [XXVIII. cikk (7) bekezdés] és az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdését.
- [3] Az alapul szolgáló ügy tényállása szerint az indítványozó az alperes jogelődjével ügyfélszámla, értékpapír számla, valamint értékpapír letéti számla vezetésére, letéti őrzésére, letétkezelésre, értékpapír bizományosi és/vagy adásvételi szerződésre és egyéb befektetési és kiegészítő befektetési szolgáltatási tevékenységekre, ügyletekre irányuló keretszerződést, a keretszerződésre tekintettel határidős és opciós tőzsdei ügyletekre kiegészítő megállapodást és óvadéki megállapodást kötött. A keretszerződés XI. fejezete az egyéb rendelkezések között tartalmazta, hogy az esetleges vitás kérdéseket a szerződő felek egyeztetés útján kísérik meg rendezni, ennek sikertelensége esetén a Pénz- és Tőkepiaci Választottbíróság kizárólagos illetékességét kötik ki. Az indítványozó által indított perben az elsőfokú bíróság érdemben vizsgálta a felperes keresetét, mivel azt állapította meg, hogy a választottbírósági kikötés – figyelemmel a 3/2013. számú polgári jogegységi határozatra (a továbbiakban: 3/2013 PJE) is –, mint fogyasztói szerződésbe foglalt, egyedileg meg nem tárgyalt kikötés, érvénytelen. Emiatt nem lehetett a pert a választottbíráskodásról szóló 1994. évi LXXI. törvény (a továbbiakban: Vbt.) 8. §-a alapján megszüntetni. Az indítványozó keresetét ugyanakkor alaptalannak találta, és azt elutasította.
- [4] Az elsőfokú ítélettel szemben az indítványozó fellebbezéssel élt, melyben kérte az ítélet megváltoztatását, felvetve annak hatályon kívül helyezése indokoltságát is. Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság alkotmányjogi panasszal támadott végzésében a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 251. §-a alapján az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezte és a Pp. 157. §-a értelmében a pert megszüntette. Kifejtette, hogy a permegszüntetésére irányuló kérelmét az alperes a felperesi keresetlevélre benyújtott érdemi ellenkérelmében előterjesztette, így a másodfokú bíróságnak a választottbírósági szerződés létrejöttét, érvényességét, hatályosságát és betarthatóságát vizsgálnia kellett. A Fővárosi Ítéltábla nem értett egyet az elsőfokú bíróságnak a választottbírósági kikötéssel összefüggésben tett megállapításaival. A körülmények mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó gazdasági tevékenység körébe eső célból szerződött, a perbeli szerződések tekintetében nem volt fogyasztónak tekinthető. Mivel a választottbírói kikötést a felek egyedileg nem tárgyalták meg, az csak általános szerződési feltételként válhatott a peres felek megállapodásának részévé. A másodfokú bíróság a rendelkezésre álló adatok alapján azt állapította meg, hogy rendszeres tőzsdei jelenlétre, részvételre, tőzsdei ügyletkötések céljára létrehozott megállapodás esetén az ügyletből eredő jogvitáknak a Pénz- és Tőkepiaci Állandó Választottbíróság hatáskörébe utalása a szokásosnak megfelelő rendelkezés, amelyre nem kellett külön felhívni a befektetési szolgáltatóval szerződő nem fogyasztó fél figyelmét. Emiatt pedig a kikötés nem volt érvénytelen.

- [5] A Fővárosi Ítéltábla végzését az indítványozó felülvizsgálati kérelemmel támadta meg, és kérte a jogerős végzés hatályon kívül helyezését, valamint a másodfokú bíróságnak a per további tárgyalására és újabb határozat hozatalára való utasítását. A Kúria a felülvizsgálati kérelmet hivatalból elutasította. Utalt a Pp. 270. § (2) és (3) bekezdésére, melyek szerint felülvizsgálati kérelemnek az ügy érdemében hozott jogerős végzés, illetve a pert a Pp. 157. § a) és g) pontja, valamint 157/A. § (1) bekezdése szerint megszüntető jogerős végzés ellen van helye. Az indítványozó által támadott jogerős végzés nem volt minősíthető egyiknek sem. A Fővárosi ítéltábla döntése ténylegesen a Vbt. 8. § (1) bekezdésén alapult, amivel szemben felülvizsgálati kérelem benyújtása kizárt. Hasonlóan foglalt állást a Kúria a BH 2012/97. számon közzétett döntésében is.
- [6] Az indítványozó szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében megfogalmazott alapjoga azért sérült, mert a másodfokú bíróság az indítványozót annak fogyasztói minősége ellenére fosztotta meg a tisztességes eljárásból való jogától. Az alperes a rendes bíróságok hatáskörének hiányát az elsőfokú eljárásban kifogásolta, e kérdésben az elsőfokú bíróság állást is foglalt, a jogvitát pedig érdemben bírálta el. A hatáskör megállapításával kapcsolatban egyik fél sem élt fellebbezéssel, a rendes bíróság „illetékességét” tehát a felek elfogadták. A Fővárosi Ítéltábla ezzel szemben kiterjesztette a vizsgálatot az elsőfokú ítélet fellebbezéssel nem érintett részére, megsértve ezzel az eljárási szabályokat. A XXVIII. cikk (7) bekezdésével az ítéltáblai végzés azért ellentétes, mert a vonatkozó jogszabályi rendelkezések biztosították az elsőfokú ítélettel szembeni fellebbezést, a másodfokú bíróság döntése miatt azonban ezzel a jogával az indítványozó nem tudott élni. Az indítványozó az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdésének a sérelmét azzal indokolta, hogy a Fővárosi Ítéltábla a 3/2013. PJE határozatát nem tartotta magára nézve kötelezően érvényesítendő szabálynak.
- [7] Az indítványozó érvelése szerint a Kúria Gfv.VII.30.585/2016/2. számú végzése azért sérti a tisztességes eljárásból való alapjogát, mert annak ellenére, hogy az indítványozónak a Pp. 270. §-a lehetőséget és jogot biztosított a felülvizsgálati kérelem előterjesztésére és az Ítéltábla által elkövetett jogszabálysértés kivizsgálásának indítványozására, a Kúria a felülvizsgálati kérelem tárgyában nem döntött, azt érdemben nem bírálta el. Ezzel pedig megfosztotta az indítványozót attól a jogától, hogy az őt ért jogsérelem miatt előterjesztett kérelmét elbírálják. A kúriai végzés – állítja az indítványozó – sérti a jogorvoslathoz való jogát is. Ennek alátámasztásaként előadta, hogy a Kúria a másodfokú döntésről, annak jogszerűségéről és elfogadhatóságáról, az indítványozó által hivatkozott jogséremlmek jogosságáról nem hozott döntést. A Kúria a sérelmezett másodfokú végzés vonatkozásában ténylegesen nem nyújtott jogorvoslatot, az ítéltáblai végzés jogszerűsége elbírálatlan maradt. Az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdését is sérti a kúriai végzés, mert az indítványozót érintő azon jogalkalmazási kérdésben, hogy fogyasztónak kell-e tekinteni vagy sem, és ennek okán a választottbírói kikötés érvényes volt vagy sem, tehát hogy a 3/2013. PJE alkalmazandó-e az ő ügyében, nem született érdemi döntés.
- [8] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban járt el az ügyben. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés pedig úgy rendelkezik, hogy a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [9] Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz nem fogadható be, mert az alábbiak szerint nem felel meg az Abtv.-ben foglalt feltételeknek.
- [10] Az Alkotmánybíróság külön vizsgálta a Fővárosi Ítéltábla és a Kúria végzésével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt.
- [11] 2.1. A Fővárosi Ítéltábla jogerős végzését az indítványozónak 2016. június 3. napján kézbesítették. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszt 2016. november 21-én személyesen nyújtotta be az elsőfokú bíróságnál. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. A hatvannapos határidő ezért 2016. augusztus 2. napján lejárt. Kétségtelen, hogy az indítványozó a jogerős ítéltáblai végzéssel szemben felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, a felülvizsgálati kérelmét pedig a Kúria hivatalból elutasította. Az Ügyrend 32. § (4) bekezdése szerint „[h]a a jogerős döntést megtámadó alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróság a Kúria folyamatban lévő eljárására tekintettel visszautasította, majd a Kúria a felülvizsgálati kérelmet, illetve indítványt elutasító döntést hozott a hiánypótlás vagy kiegészítés elmaradása, vagy a felülvizsgálatra nyitva álló határidő indítványozó általi elmulasztása miatt, vagy azért, mert a felülvizsgálat kizárt, akkor a Kúria ezen döntését az Abtv. 26. § (1) be-

kezdése vagy 27. §-a alapján megtámadó – és az Abtv. 30. § (1) bekezdésében foglalt határidőn belül benyújtott – alkotmányjogi panaszt, amennyiben az a jogerős döntésre is kiterjed, nem lehet elkésettnek tekinteni e határozat vonatkozásában.” E rendelkezés jelen ügyben azért nem volt alkalmazható, mert a jogerős döntést megtámadó alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróság a Kúria folyamatban lévő eljárására tekintettel nem utasította vissza. Az indítványozó ugyanis a jogerős végzést korábban önállóan alkotmányjogi panasszal nem támadta meg, kizárólag a kúriai végzés elleni alkotmányjogi panaszával együtt sérelmezte.

- [12] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Fővárosi Ítéletábla végzésével szemben előterjesztett alkotmányjogi panasz elkésett.
- [13] 2.2. Kúria végzését támadó alkotmányjogi panasz kapcsán az Alkotmánybíróság egyrészt arra a következtetésre jutott, hogy az az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdésével összefüggésben nem elégíti ki az Abtv. 27. §-ában foglalt követelményt. A hivatkozott Abtv.-rendelet értelmében alkotmányjogi panaszt csak Alaptörvényben biztosított jog sérelme miatt lehet előterjeszteni. Az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdése szerint a Kúria biztosítja a bíróságok jogalkalmazásának egységét, a bíróságokra kötelező jogegységi határozatot hoz. E rendelkezés a Kúriának a bírósági szervezeten belül betöltött feladatáról (jogegység biztosítása), ennek érdekében pedig jogegységi határozat hozatalára való felhatalmazásról szól, az indítványozónak nem biztosít alanyi alkotmányos jogot.
- [14] 2.3. A kúriai végzéssel szembeni alkotmányjogi panasz, másrészt, nem elégíti ki az Abtv. 29. §-ában foglalt feltételek egyikét sem, sem a tisztességes bírósági eljáráshoz, sem a jogorvoslathoz való joggal összefüggésben. Az Abtv. 29. §-a következőképpen rendelkezik: „Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.”
- [15] Az indítványozó azért állította a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának a sérelmét, mert bár a Pp. 270. §-a lehetőséget és jogot biztosított a felülvizsgálati kérelem előterjesztésére, a Kúria a felülvizsgálati kérelem tárgyában nem döntött, azt érdemben nem bírálta el.
- [16] Az Alkotmánybíróság gyakorlatában az eljárás tisztességessége olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás „méltánytalan”, „igazságtalan”, vagy „nem tisztességes” [6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91, 95.].
- [17] A tisztességes bírósági eljáráshoz való jogból nem következik, hogy a jogalkotónak rendkívüli perorvoslati lehetőséget kellene biztosítania. Ilyen perorvoslat léte vagy hiánya (kizártsága) nem befolyásolja az eljárás tisztességességét. A rendkívüli perorvoslati kérelmek előterjesztésének feltételeit törvény határozza meg, e szabályok konkrét ügyekben való értelmezése és alkalmazása a bíróságok, jelen esetben a Kúria feladata. Az indítványozó ügyében logikus érveléssel alátámasztott végzésében a Kúria úgy foglalt állást, hogy a Pp. 270. § (3) bekezdése csak a 157. § a) és g) pontja, valamint 157/A. § (1) bekezdése szerint megszüntető jogerős végzés ellen enged felülvizsgálatot. Ezzel szemben a jogerős ítéletáblai végzés ténylegesen a Vbt. 8. §-án alapul, mellyel szemben kizárt a felülvizsgálat. Az indítványozó lényegében a kúriai törvényértelmezést kifogásolta, azzal nem értett egyet. Az Alkotmánybíróság feladata alkotmányjogi panasz alapján az Alaptörvényben biztosított jogok védelme, csupán törvényességi szempontból nem bírálja felül a bírósági döntéseket, és nem foglal állást valamely jogszabályi rendelkezés értelmezésének helyességéről vagy helytelenségéről. Márpedig jelen ügyben kizárólag e törvényértelmezési kérdés eldöntése vezetett ahhoz, hogy a Kúria érdemben nem bírálta el a felülvizsgálati kérelmet: a felülvizsgálat törvényi kizártsága miatt nem született érdemi határozat. Az indítványozó ezt meghaladóan nem hozott fel semmit a tisztességes bírósági eljáráshoz való joga sérelmének alátámasztására. Önkényes eljárás a Kúria részéről pedig nem volt megállapítható. Emiatt az alkotmányjogi panasz a XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben nem vet fel sem bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést.
- [18] Az indítványozó szerint a kúriai végzés sérti a jogorvoslathoz való jogát is. Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata szerint [lásd például: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [16]; 3022/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [14] és [19]; 3186/2015. (X. 7.) AB végzés, Indokolás [20]; 3025/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [24]; 3071/2016. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [16]; 3100/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [13]; 3274/2016. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [14]; 3035/2017. (III. 7.) AB végzés, Indokolás [6]] az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében rögzített jogorvoslathoz való jog a rendes jogorvoslatokra vonatkozik. Tárgyát tekintve a bí-

rői, illetőleg hatósági döntésekre terjed ki, tartalma szerint pedig az érdemi határozatok tekintetében a más szervhez vagy a magasabb fórumhoz fordulás lehetőségét jelenti. A felülvizsgálat – mint rendkívüli jogorvoslat – ugyanakkor az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt rendelkezéssel nem hozható összefüggésbe, mivel a rendkívüli jogorvoslat nem tekinthető az alkotmányos jogorvoslathoz való jog részének [például: 3242/2015. (XII. 8.) AB végzés]. A jogorvoslathoz való jog a többfokú jogorvoslathoz való jogot nem foglalja magában. Ezt nem befolyásolja az sem, hogy a polgári perjog keretei között a felülvizsgálat jogorvoslatnak (perorvoslatnak) minősül.

[19] Mivel az indítványozó által felvetett jogsérelem nem hozható érdemi alkotmányos összefüggésbe az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében megfogalmazott jogorvoslathoz való joggal, ezért az alkotmányjogi panasz sem bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel.

[20] 3. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 56. § (3) bekezdése és az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)*, *d)* és *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2017. május 23.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1921/2016.

Az Alkotmánybíróság Határozatai az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg. A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza. Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen, díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: www.alkotmanybirosag.hu

A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtítkára
layout: www.estercom.hu
Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó, Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu
Felelős kiadó: Köves Béla ügyvezető
HU ISSN 2062–9273